

488085

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL I

3

septembrie

1966

lei 3

Full Copy: Central University Library Cluj

Constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România

Conform Hotărîrii Plenarei din aprilie a C.C. al P.C.R., activitatea pionierească va căpăta un conținut și o structură organizatorică nouă. Pentru a-și informa pe cititorii noștri asupra acestei cotituri radicale, am adresat tovarășului Nicolae Andrei, președintele comisiei de pregătire a lucrărilor pentru constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, următoarele întrebări:

Ce elemente noi aduce Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R., din 12—13 aprilie a.e. privind îmbunătățirea activității pionierești?

Măsurile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie a.e. constituie o nouă dovadă grăitoare a grijii deosebite ce se acordă în patria noastră creșterii și creării tinerei generații; ele conduc la așezarea Organizației pionierilor pe o bază nouă, științifică. Nu este vorba, deci, de o simplă reorganizare a muncii pionierești. În activitatea Organizației pionierilor se vor petrece schimbări fundamentale, care afectează nu numai structura organizatorică, ci și conținutul, formele de activitate și metodele de muncă cu pionierii și școlarii.

Principiul fundamental al activității Organizației pionierilor, care îi asigură o orientare clară în vederea realizării obiectivelor ce-i stau în față, constă în conducerea sa nemijlocită de către partid. În acest fel, creșterea și formarea cetățenească a pionierilor — operă educativă de mare însemnătate politico-socială — va beneficia, din plin, de înțelepciunea, clarviziunea și perspectiva creatoare pe care partidul nostru le investește în toate domeniile vieții noastre sociale.

Conducerea nemijlocită de către partid a Organizației pionierilor îi oferă acesteia perspective largi: o ajută să-și îmbogățească și să-și diversifice conținutul și formele de activitate, să pună la dispoziția copiilor mijloacele cele mai potrivite pentru ea, să-și însușească idealurile înalte ale politicii partidului, ale socialismului și comunismului, valorile culturii naționale și universale, trăsăturile morale ale omului înaintat; o fereste de greșeli care ar putea s-o abată de la obiectivele fundamentale pe care trebuie să le urmărească, o ajută să devină un sprijin de nădejde al școlii în opera de formare a constructorilor societății noi.

Sporirea rolului școlii și al cadrelor didactice, care poartă răspunderea principală pentru pregătirea și educarea copiilor în desfășurarea activității pionierești — este un alt element nou, deosebit de important pe care îl stabilește Hotărîrea Plenarei din aprilie a C.C. al Partidului Comunist Român. Creșterea rolului școlii, al învățătorilor și profesorilor, în munca lor cu pionierii este determinată de sarcinile sporite puse de partid în etapa actuală privind educarea tineretului, de schimbările calitative petrecute în anii construcției socialiste în viața școlii, deosebi în conținutul învățămîntului, de experiența pedagogică acumulată de cadrele didactice, de creșterea nivelului ideologic și a maturității lor politice.

Disponind de ample cunoștințe de pedagogie, psihologie și metodică a muncii educative, de o bogată experiență didactică, învățătorii și profesorii sînt în măsură să asigure cu succes îndrumarea activității pionierești. Faptul că, de regulă, comandantul detașamentului de pionieri va fi învățătorul sau dirigintele clasei, că președintele consiliului pe școală va fi și comandantul unității, că acesta, în funcție de numărul pionierilor va putea fi degrevat parțial de norma didactică de predare și va avea și funcția de director adjunct al școlii, asigură unitatea de influențe și cerințe educative, face posibilă concentrarea și coordonarea eforturilor tuturor factorilor chemați să contribuie la formarea și educarea tinerei generații. Se rezolvă, astfel, în mod strălucit, corelația între școală, familie și Organizația pionierilor într-o activitate educa-

tivă comună, unitară. Acest fapt va duce, în mod sigur, la înlăturarea numeroaselor paralelisme existente pînă acum între activitatea educativă desfășurată în cadrul procesului de învățămînt și cea împlinită de Organizația pionierilor.

În viitor, activitățile educative extrascolare se vor desfășura prin Organizația pionierilor, completînd — prin forme și metode specifice — munca educativă ce se împlințește nemijlocit în procesul de învățămînt. Organizația pionierilor se îngrijește de organizarea plăcută a timpului liber și a odihnei pionierilor și școlarii, stimulînd curiozitatea și setea de cunoaștere, înclinația lor spre romantism, cîntec, joc și drumeție; organizează activitatea cultural-artistică, sportivă, turistică pentru toți elevii din clasele I—VII. Este și acesta un element nou, de o deosebită valoare, care va caracteriza, în viitor, activitatea Organizației pionierilor. Se creează, astfel, condițiile necesare pentru realizarea unei delimitări clare între conținutul orelor de dirigenție și cel al activităților politico-educative ale Organizației pionierilor; se evită situațiile de pînă acum cînd numeroase acțiuni cu caracter educativ erau inițiate alături de Organizația pionierilor, est și nemijlocit de școală. Totodată, în multe școli, insuficiența coordonare a dus la lipsă de continuitate și la goluri importante în munca educativă desfășurată în rîndul pionierilor și școlarii.

Plenara Comitetului Central a stabilit și cadrul organizatoric, principal nou, în care Organizația pionierilor să-și desfășoare activitatea. Principalele elemente au fost cuprinse în cele două proiecte publicate: „Statutul unităților și detașamentelor de pionieri” și „Regulamentul consiliilor Organizației pionierilor”, care — îmbunătățite pe baza numeroaselor propuneri făcute de la publicarea lor în presă — vor fi aprobate în consfățuirea pentru alegerea Consiliului Național din luna septembrie a.e.

Care este locul și rolul consiliilor Organizației pionierilor?

— În vederea îmbunătățirii activității pionierești, Plenara a hotărît ca Organizația pionierilor din Republica Socialistă România să aibă organe de conducere proprii — consiliile — care să lucreze sub îndrumarea nemijlocită a partidului.

Consiliile urmăresc ca întreaga activitate pionierească să completeze munca educativă care se realizează în procesul de învățămînt. Ele stimulează folosirea unor forme și metode de muncă variate și atrăgătoare, specifice vârstei copiilor, ținînd seama de condițiile concrete ale școlii și localității unde aceasta își desfășoară activitatea.

Consiliile Organizației pionierilor activează în strînsă legătură cu conducerea școlilor, cu secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare și cu Ministerul Învățămîntului. Ele colaborează cu organele și organizațiile U.T.C. și primesc din partea acestora un sprijin permanent. De asemenea, ele conlucrează și își coordonează activitatea cu toate organizațiile și instituțiile care au sarcini în domeniul educației copiilor.

Consiliile sînt concepute ca organe de îndrumare metodică, de studiere și generalizare a experienței pozitive acumulate în activitatea pionierească. Ele trebuie să devină instituții pedagogice de înaltă calificare, care să-și poată spune cuvîntul cu competență în problemele educației copiilor.

Potrivit sarcinilor trasate de partid, în viitor, Consiliul Național, C.C. al U.T.C., Ministerul Învățămîntului, Comitetul de Cultură și Artă, Comitetul de Radio-Televiziune, uniunile de creație vor trebui să elaboreze un plan comun de acțiune, care să cuprindă: editarea unor lucrări literare și de știință popularizată destinate tineretului școlar; publicarea unor culegeri de cîntece și jocuri pionierești; îmbunătățirea emisiunilor de radio și televiziune pentru copii; realizarea unor spectacole teatrale și filme artistice cu subiecte inspirate din viața copiilor.

Consiliile Organizației pionierilor sînt chemate să îndrume cu competență întreaga activitate pionierească, să ajute coneret și cu eficacitate cadrele care muncesc cu copiii pentru a folosi forme de muncă tineresti, atractive și interesante, care trezesc curiozitatea, setea de cunoaștere și țin seama de înclinația pionierilor și școlarii spre cîntec, joc și drumeție; să dezvolte în rîndul cadrelor didactice pasiunea pentru munca pionierească, imprimînd unora dintre manifestări un caracter solemn, sărbătoreț și să asigure condițiile necesare în vederea organizării timpului liber și a odihnei pionierilor și școlarii etc.

Consiliile Organizației pionierilor au în față un cîmp larg de activitate. Sarcini multiple, complexe, deosebit de importante — sarcini actuale și de perspectivă — își așteaptă rezolvarea. Activînd sub conducerea nemijlocită a partidului, prin activitatea pe care o vor desfășura, consiliile Organizației pionierilor vor reuși, sîntem siguri, să-și îndeplinească cu cîinste sarcinile ce le revin, aducîndu-și contribuția la pregătirea și educarea tinerei generații, viitorul națiunii, schîmbul nostru de mîine.

Care vor fi raporturile dintre școală și Organizația pionierilor?

— Organizația pionierilor este chemată să completeze — prin forme de activitate și metode specifice — activitatea educativă care se desfășoară nemijlocit în cadrul procesului de învățămînt.

Lecția este și trebuie să rămînă calea principală de instruire și educare a elevilor. Toate celelalte activități, organizate în afara clasei și extrascolare, prin Organizația pionierilor, au menirea de a completa lecția, de a îmbogăți conștiințele elevilor, de a contribui la dezvoltarea sentimentelor, convingerilor, la formarea personalității, cu mijloace specifice muncii pionierești, caracterizate deosebi prin vioașie, avînt tineresc, spirit romantic.

Întreaga activitate practică a Organizației pionierilor trebuie să-și ajute pe copii în cunoașterea frumuseților și bogățiilor patriei, a tradițiilor luptei poporului pentru eliberarea națională și socială, a realizărilor obținute, sub conducerea partidului, în construirea socialismului, să contribuie la dezvoltarea dragostei de țară și popor, la întărirea prieteniei și frăției dintre copiii români și cei din rîndul naționalităților conlocuioare, la educația științifică, ateistă a elevilor.

În vederea realizării acestor obiective educative, a acestui conținut, a îmbogățirii și perfecționării continue a formelor și metodelor de activitate pionierească, se prevăd măsuri deosebit de prețioase. Învățătorii claselor a III-a și a IV-a, respectiv diriginții claselor V-VII, în dubla lor calitate, de conducători ai claselor respective și comandanți de detașamente, vor avea posibili-

La 20 septembrie 1966 se împlinesc o sută de ani de la nașterea lui George Coșbuc autorul volumelor *Balade și Idile*, *Fire de tort*, *Ziarul unui pierde vară*, *Cîntec de vitejie*, traducătorul care a familiarizat publicul românesc cu opere dintre cele mai reprezentative ale literaturii universale, de la poemele Homerice și „Eneida” lui Virgilius, la poeziile lui Anacreon și Catul, de la teatrul lui Aristophan, Plaut și Terențiu, la „Divina Comedie” a lui Dante, de la „Rig-Veda”, „Mahabarata”, „Ramajana” și „Sacontala” la baladele lui Rückert, la liederurile lui Heine și versurile lui Goethe sau Petöfi. Cel ce fusese numit „poetul țărănimii” era în fond, un spirit luminos, receptiv la cele mai diverse forme de cultură, atent la toate marile probleme ale omului și umanității.

Legat prin mii de fibre de istoria și viața poporului său. „Sînt suflet în sufletul neamului meu. Și-i cînt bucuria și-amarul”, poetul de la Hordou a făcut să vibreze în versurile sale eroismul românilor, universul lor sufleteș, frumusețea patriei, durerile și bucuriile vieții, constituind o treaptă nouă în istoria poeziei românești de după Eminescu. Formarea personalității acestui poet se leagă puternic de anii școlariții. Viața elevilor de la Năsăud era modestă, aproape rustică, așa cum a rămas multă vreme în Transilvania și cum o întîlnim descrisă în nuvela *Budulea Taieții* a lui Slavici, ori în romanul *Legea trupului* al lui Ion Agârbiceanu. Stăteau mulți într-o cameră, alimentele le primeau săptămînal de acasă, cu desaga și apoi și le preparau singuri. Fiecare avea cîte o specialitate culinară, unul în mălăigă, altul în tocană de oaie etc., numai Coșbuc era scutit, fiind recunoscut de toți ca un poet ade-vărat.

Coșbuc a scris încă de cînd era elev în cursul inferior de liceu versuri satirice adresate unui elev prea datat jocului, precum și poezioara *Românași* care anunța nota răspicat socială și vehemența din unele poezii de maturitate: *Nebuna*, *Un cîntec barbar*, *În oppressore*, *Noi vrem pămînt*, *Moartea lui Getu*, *Doina* și altele. Iată două strofe:

*Românaș copil de brad
Lasă casă, lasă munte,
Vino, luptă, sări în frunte
Să fii liber, nu tot sclav.*

*Prinde-n mînă pușca ta
Și-o descarcă-n tiranie,
Scapă scumpa ta moșie
De sclavia, neagră, rea!*

Ca elev în clasa VI-a de liceu, Coșbuc scrie cca. 160 poezii lirice, firește de dimensiuni reduse, dintre care unele au fost citite în ședințele societății literare, *Virtus romana rediviva*, unde tînărul poet fusese primit — așa zice cu dispensă de vîrstă — încă din clasa a IV-a, devenind apoi unul din membrii cei mai activi și chiar vicepreședinte și președinte al ei. Societatea aceasta de lectură a constituit pentru Coșbuc „cea dintîi școală literară”. Cînd în 1882 fu ales vicepreședinte al societății, G. Coșbuc îi dedică o odă, în care deplînge soarta tragică a românilor transilvăneni, în accente vizibil influențate de *Răsunetul* lui Andrei Mureșanu. În același an, la 9 decembrie, cu ocaziunea deschiderii primei ședințe ordinare a societății, în calitate de președinte, Coșbuc rostește o *Vorbă*, o matură și mișcătoare cuvîntare, prin care

COȘBUC — ELEV

își invită colegii la o sferă de preocupări mai largă, căci, zicea el, „omul carele nu-și bate capul să știe și altceva decît numai aceea ce trebuie să știe, acela va rămîne pururea sărac de cunoștințe ca napul” (sfecla n.n.). Din această cuvîntare se remarcă maturitatea elevului Coșbuc, înclinarea gravă spre lectură și studiu, selecția de cunoștințe variate, talentul său oratoric, precum și ideea

G. Coșbuc poetul liceului grînicereșe din Năsăud, în care au fost reproduse, întrucît în timpul ultimului război mondial au dispărut numerele revistei ce conțineau producțiunile elevului poet. Două sînt poeziile cele mai izbutite ale elevului Coșbuc: *Pepelea din cenușă* și *Tabloul de seară*. Încă de pe băncile școlii, Coșbuc a început să publice în reviste cu o mai mare circulație sub pseudoni-

de tradiție și de continuitate în cultură care nu-l va părăsi toată viața, revenind în articolele gramaticale din revistele *Vatra* și *Semănătorul* în ale căror comitete de conducere a fost. Din 1882 societatea de lectură *Virtus romana rediviva* redactează almanahul *Musa someșană*, scris de mînă într-un singur exemplar. Aci va publica G. Coșbuc multe din poeziile sale pe care le cunoaștem numai datorită unui excelent și documentat studiu al lui N. Drăganu:

mul C. Boșcu, anagrama numelui său. „Cea dintîi poezie — mărturisește el — am publicat-o la vîrsta de 15 ani într-o foaie pedagogică din Ardeal. N-o mai știu și nici nu știu ce era. Am publicat apoi fel de fel de încercări prin toate foile ardelenesti”. Îl vom întîlni în *Familia* lui Iosif Vulcan de la Oradea, în *Amicul familiei*, *Cărțile săteanului român*, redactată pentru popor de învățătorul folclorist Ion Pop Rețeganul. Coșbuc nu se lansase în presă fără a

ști de la colegii săi cît valorează scrisul lui. Avea colegi pricepuți, sinceri, pasionați de literatură, cu un simț critic foarte dezvoltat. Elevul Coșbuc citea nespuns de mult literatură română și străină, traducînd totodată.

Tînărul poet elev înțelegea cu seriozitate și răspundere procesul de creație, încît poate constitui un model: „Seara cînd se culca — își amintește același coleg — pescaun, lîngă pat, G. Coșbuc își punea o luminare, chibrite, un creion și o bucățică de hîrtie, se acoperea pe cap, fie vara fie iarna, închidea ochii, medita, gîndea. Cînd prindea o idee bună, aprindea lumina și o scria pe o bucată de hîrtie: aceasta o făcea și de zece ori pe noapte. Diminețile revizua toate hîrțile scrise, pe care găsea idei bune, potrivite, le păstra, celelalte le rupea. Astfel muncea George Coșbuc ca elev, la plămîmirile sale”. Anii fructuoși dela Năsăud n-au însemnat însă o înstrăinare de sat, de mediul social și spiritual care alimenta întreaga sa creație. Coșbuc mergea adeseori acasă pentru a juca la horă.

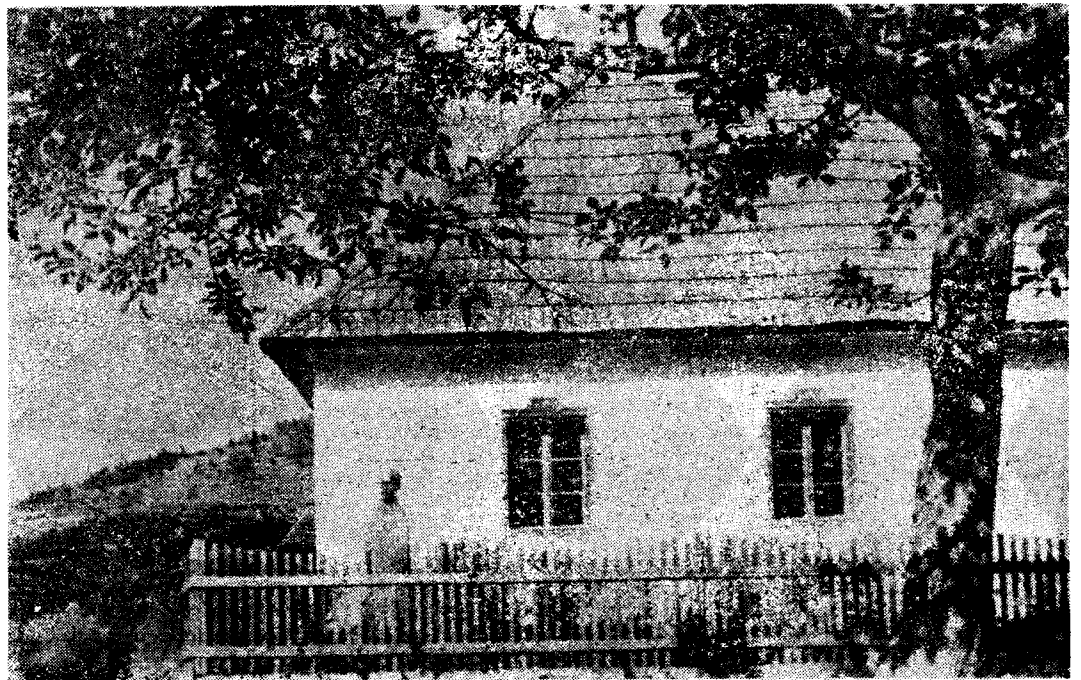
În 1884, elev în clasa a VIII-a, se bucura ca nimeni altul de stima și simpatia colegilor săi, care intuiau prin el o mare valoare a culturii românești. Era preocupat serios, profund, cu un aer deadevărat poet. „Cu fața palidă, ochii expresivi și zîmbetul melancolic — își amintește Virgil Șotropa, în *Arhiva Someșană*, nr. 5/1926 — trăda încă de atunci pe poetul adînc gînditor pe care aproape întotdeauna îl vedeai și găseai sau notînd, sau cetînd scriitori vechi și noi”.

Între 14 și 21 mai 1884, Coșbuc își dă „matura”, adică bacalaureatul.

Toamna va pleca student la Cluj, intrînd într-o etapă nouă a vieții sale. Anii de liceu vor rămîne un fundament trainic pentru tot ce va face mai tîrziu.

I. D. BĂLAN

Casa memorială „G. COȘBUC”

Liceul de la poarta Bărăganului

- Peste 150 de elevi în anul întâi
- Cinci laboratoare de un înalt nivel științific și didactic
- Două internate ca la... „Grozăvești”
- Acesta-i visul meu: inginer hidroameliorator

După cum se știe, în toamna acestui an își deschid porțile cele mai tinere licee din istoria învățământului socialist: liceele de specialitate. Înființate la indicația partidului, la cel de-al IX-lea Congres, cele peste 50 de licee de specialitate sînt chemate să ofere tineretului studios condițiile optime pentru pregătirea viitoarelor cadre de specialiști. Absolvenților, după bacalaureat, le sînt deschise porțile institutelor superioare, ei pot deveni, prin continuarea studiilor, ingineri, economiști, profesori de o temeinică și înaltă calificare. Unul din aceste noi și tinere lăcașuri de învățămînt este și liceul agricol din Fundulea.

Mulți tineri și tinere din regiunea București și din regiuni învecinate, care își croiesc acum un drum în viață, s-au și îndreptat spre acest liceu așezat, așa spun cei din partea locului, la poarta Bărăganului.

Peste 150 de copii, majoritatea fii de țărani cooperatori, își încep în aceste zile primul an de învățatură la acest tinăr liceu care are trei secții: agricolă, veterinară și irigații. Clădirea monumentală a liceului, ca și cele două internate situate în apropierea „Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice — Fundulea”, oferă un contrast surprinzător cu vestimîntul viu colorat pe care îl îmbracă stepa Bărăganului în fiecare anotimp, ca un covor de o vastă orizontali-tate ce se întinde pînă la marginea Dunării, la o depărtare de peste 100 de km.

În tot cursul verii și aici, ca pretutindeni unde s-au înființat licee de specialitate, s-au făcut pregătiri febrile și pasionate pentru primirea sărbătorească a acestora care vor alcătui prima promoție. Despre toate acestea ne-a vorbit inginerul Ion Luca și inginerul Gheorghe Dăneș, directorul și directorul adjunct al liceului:

— Intrucît la orice liceu de specialitate lucrul cel mai important și caracteristic îl constituie

laboratoarele, organizarea lor a trecut pe primul plan. Noul liceu are 5 laboratoare: **laboratorul de fitotehnie, botanică și protecția plantelor, laboratorul de zootehnie și patologie veterinară, laboratorul de anatomie și chirurgie, laboratorul de chimie și farmacologie, laboratorul de agricultură generală și mecanizarea agriculturii.** În acest an se va mai înființa și un laborator de irigații. De asemenea mai funcționează un cabinet de horticultură și un atelier propriu pentru confecționarea în continuare a materialului didactic necesar. Liceul dispune și de un cîmp didactic, o suprafață de 7,5 ha cu o colecție de 517 specii și soiuri de plante care oferă condiții bune de studiu și de îmbogățire a cunoștințelor de specialitate a elevilor.

Vizităm laboratoarele care fac oricui o impresie excelentă. Numeroase microscopae, planșe, dulapuri cu sticle pline de eprubete, cu aparatură de lucru și cercetare, cu instrumente de măsurători științifice, cu o gamă bogată de reactivi chimici, cu un număr impunător de hărți, muleje, machete, fotografii, diapositive, crează în cele cinci laboratoare un climat cu adevărat științific. Ele sugerează de pe acum rivna elevilor acestui liceu tinăr, seriozitatea lor științifică și setea de învățatură. Parecă îi și vezi pe acești elevi, fii de țărani cooperatori, îmbrăcați în halate albe descifrînd la complicata și impunătoare aparatură științifică a laboratoarelor, tainele mirifice ale naturii vegetale, secretele soiurilor valoroase și premisele recoltelor bogate.

Înșind din laboratoare, directorul și directorul adjunct al liceului sînt mîndri să ne arate și clădirile celor două internate. În drum spre aceste clădiri ei ne spun, anticipînd parcă surprizele vizitei:

— O deosebită grijă s-a acordat condițiilor de viață a elevilor. Cele două clădiri ale internatului sînt dotate cu tot confortul necesar. Camerele se deosebesc una de cea-

laltă prin colorit, fiecare dotată cu paturi, dulapuri, masă de mijloc, noptiere. Internatul are camere confortabile pentru cîte patru elevi. La fiecare etaj sînt holuri cu mese și covoare, băi, spălătoare, farmacia etc. Internatele au încălzire centrală, lumină electrică, stație de radioficare, cantină.

Vizita internatului, deși confirmă din plin spusele celor două gazde, ne rezervă surpriza delicată a unui neașteptat univers domestic de o rară căldură și acurateță.

O tinără profesoară, proaspătă absolventă a Facultății de Filologie și care pentru prima oară în viață se va urca la catedră în sălile tinărului liceu agricol din Fundulea, remarcă — surprinsă și dînsa — că internatul rivalizează cu oricare din căminele universitare de la Grozăvești. Profesoara, aproape o adolescentă, a locuit pînă în vara acestui an la Grozăvești și nu ne mai mirăm că acest internat de liceu îi evocă timpul studenției.

Din incinta liceului agricol plecăm spre sat. Fundulea este o așezare de stepă, seamănă, ca două picături de apă, cu oricare alt sat de pe întinsul Bărăganului. Mergi pe ulițele satului și simți sub picioare pămîntul binecuvîntat al Bărăganului. Casele se ivesc, ca într-o cartea poștală ilustrată, din frunzul vișinilor, merilor și nucilor. Căutăm în sat cîțiva din elevii care au dat în sesiunea iunie examenul de admitere la liceul agricol. Iată-o pe Elena Mintilie, fată de țaran cooperativ. Ne întîmpină sfioasă și surizătoare, în ograda casei părintești. A terminat școala elementară cu media 8,88. De acum înainte va urma cursurile liceului agricol la secția irigații.

— Ce te-a îndemnat să te înscrii la liceul agricol?

Mărturisirea ei este aceea a unui viitor tehnician, poate chiar a unui viitor agronom. Ne arată cu brațul întins, îndreptat spre marginea satului, unde scîlbește printre crengile lizierei de salcîmi oglinda de argint a unui lac:

— Bărăganul are puțină apă. Irigațiile, agregatele de ploi artificiale, moto-pompele au de pe acum și vor avea și în viitor un rost tot mai important. Nimic nu e mai frumos decît să lupți pentru recolte bogate. Părinții mei sînt cooperatori. Bunicii mei au fost și ei țărani. Eu voi fi cea dintîi generație din familia mea pregătită cu adevărat științific pentru că ea socotesc că este una din cele mai frumoase și nobile profesii: aceea de a smulge pămîntului roade cum el n-a dat încă niciodată.

De la casa Elenei Mintilie mergem la Ana Bordeiașu, înscrisă la aceeași secție a liceului. Sub umbra unui pom, tradiționala bucătărie de vară fumegă alb. Eleva gătește mîncare. E poate cea mai frumoasă vacanță din viața ei. Începînd din septembrie va fi văzută zilnic mergînd cu servietă în mînă spre liceu, primul liceu din istoria satului ei natal. De ce s-a înscris la liceu? Iată o întrebare care-o uimește nițel, fiindcă deși s-a gîndit la acest lucru, ei i se pare drumul cel mai firesc și cel mai atrăgător:

— Deși sînt încă departe de țelul meu de a ajunge tehnician, poate chiar agronom, simt de pe acum că nimic nu poate isca o mîndrie mai mare în inima mea decît ideea că pămîntul va da roade însușite, între altele și datorită științei pe care o voi căpăta. Voi fi, fără îndoială, un bun inginer hidroameliorator. Acesta-i visul meu....

Cînd veți călători cu trenul pe linia București-Constanța și veți trece prin fața Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice din Fundulea, aruncați o privire și în imediata lui vecinătate. Veți zări o clădire impunătoare, cu zeci de ferestre mari și luminoase. Veți zări cretoanele înflorate cu ferestrele celor două internate. Veți zări în parcul ce le înconjoară grupuri vesele, sau meditative, de adolescenți. Aici se află liceul agricol. El își trăiește primul an din viață: anul 1.

FLOREA CEAUȘESCU

Solicitând colaborarea Comitetului regional Cluj al femeilor, revista noastră a organizat un colocviu la care au participat: **Natalia Popa** (asistent universitar), **Maria Cristean** (vicepreședintă a Comitetului regional Cluj al femeilor), **Viorica Pamfil** (conf. universitar), **Olimpia Arghir** (actrișă la Teatrul Național din Cluj) și **Olimpia Dociu** (președinta Comitetului Orășenesc al femeilor).

Deoarece s-au emis și păreri contradictorii, găsim potrivit să grupăm răspunsurile pe întrebări, pentru a se putea urmări mai limpede acel joc, adesea inefabil, al nuanțelor și ideilor enunțate.

ANIHLAREA FACTORILOR NOCIVI

— Cum să procedăm noi — părinții — pentru ca educația copiilor noștri (mai ales în epoca pubertății) să nu fie făcută de factori nesupravegheați cum sînt „strada” sau „prietenii”?

Natalia Popa: „După părerea mea nu există un procedeu general valabil pentru toți copiii. Depinde de felul în care ne cunoaștem copilul sub aspectul temperamental. În al doilea rînd, depinde de felul în care apreciem pubertatea. O privim ca pe o „vîrstă periculoasă”, sau ca o fază normală de dezvoltare a copilului?”

Iată care este părerea mea: în primul rînd, pubertatea nu trebuie privită ca o vîrstă periculoasă, ci ca o fază normală de dezvoltare biologică și psihologică (deci nu rezervă, izolare, spionare a copilului, ci mai multă atenție, delicatețată, înțelegere a dorințelor și aspirațiilor sale, luarea în considerare a personalității copilului). Datorită faptului că la această vîrstă sensibilitatea copilului este mult crescută, receptivitatea și emoțiile deasemenea, există tendința de evaziune și unele perturbări pe plan psihologic. Acestea s-ar putea reduce la trei aspecte mai importante:

- 1.— Inconsecvența trecătoare, care nu afectează conduita în ansamblu (fuga de la ore, la un film cu epizoade erotice).
- 2.— Tulburări trecătoare, repetate, care modifică parțial conduita (absențe dese de la școală, plimbări excesive, citirea unei literaturi neadecvate vârstei).
- 3.— Tulburări repetate, stabile, care modifică mult personalitatea (acte de obrăznicie, huliganism, delincvență minoră).

Aceste tulburări se datoresc decalajului între psihologie și biologie, creșterii puternice a glandelor cu funcții interne. Ce măsuri pot lua părinții?

— Organizarea mai atentă a mediului, crearea atmosferei familiale prielnice, supra-

veghearea lecturilor particulare, a prieteniiilor pe care le face copilul, a modului în care își petrece timpul, ca și acțiuni efectuate cu grijă și tact în vederea refulării tendințelor negative.

Maria Cristean: Întrebarea cere evident un răspuns complex. Totuși, eu am să mă refer numai la cîteva aspecte și am să spun că unul din cei mai importanți factori educativi este justa organizare a timpului, alegerea judicioasă a „ofertelor” moderne (dans, film, ceaiuri dansante, spectacole). Părinții au datoria să observe că timpul liber al copilului trebuie să aibe un sens, să fie rațional organizat și echilibrat. Controlul (permanent) trebuie să fie afectuos, delicat, fără caracter intempestiv.

Dar pentru asta, lucrul cel mai important este ca înșiși părinții să ofere copilului lor un model etic, printr-o viață ordonată, prin felul corect de a rezolva unele neajunsuri în familie, prin căldura cu care se apropie de fiul sau fiica lor.

Viorica Pamfil: Mamele ar trebui să se considere prietenele fetelor lor și să discute împreună cu mult tact, toate problemele. În educația băieților e bine să intervină tatăl, dar, consider că în ambele cazuri școala trebuie să-și aducă aportul convenit.

Olimpia Arghir: Cîștigîndu-i din timp, din fragedă copilărie, prieteni adevărați, urmărind zi de zi, cu multă răbdare evoluția copilului, făcînd neîncetat o diferențiere necesară (dar nu abuzivă) între ceea ce este inerent vârstei și ceea ce este nociv, dar mereu avînd în vedere idealul că părinții au datoria să rămînă totdeauna, în sensul cel mai înalt al cuvîntului, cei mai buni prieteni ai copilului lor, iată ceea ce cred eu că poate constitui un răspuns la această întrebare, pe care, în mod firesc ne-o punem cu toții.

Olimpia Dociu: În primul rînd cred că trebuie să-i explicăm copilului nocivitatea anumitor lucruri de care sînt legate consecințe primejdioase.

Prieteniiile necontrolate pe care și le face copilul în unele cazuri și care îl pot îndrepta pe un drum greșit, trebuie urmărite atent, cenzurate, dar chiar și aici datoria părinților este de-a acționa cu tact, fără a jigni, fără expresii grosolane și rebarbativ.

UITĂM PROPRIA NOASTRĂ COPILĂRIE?

— Cînd judecăm viața și faptele copiilor noștri, se pare că uităm propria noastră copilărie. Este bine, sau rău acest lucru?

PĂRINȚI

ȘI

COPII

Natalia Popa: Copilăria (ca vîrstă). — evident că nu poate fi uitată. Dar adjudecarea noastră, a copilăriei noastre, a trecutului, prin prizma copilăriei prezentului nu e posibilă. E, în primul rînd, o diferență datorită faptului că motivația actelor noastre sociale (motive apropiate și îndepărtate) are o rezonanță afectiv — emoțională foarte diferențiată.

Maria Cristean: Greșesc părinții care își uită propria copilărie, care își inchipuie că au fost tot așa de „maturi” și cu preocupările actuale, și judecă faptele copilului lor prin această prismă. Evocarea copilăriei noastre, ba aș îndrăzni să spun chiar „retrăirea” ei paralel cu aceea a copilului nostru, are un evident rol educativ...

Viorica Pamfil: Nu poți să judeci faptele copiilor prin prisma experienței dobîndite odată cu anii, fără a ține seama de propria ta copilărie. Orice părinte e dator să nu uite că nu poate cere unui copil ceea ce nici el nu a putut da la vîrsta copilăriei. Dar, e important să obișnuim copilul cu convingerea și încrederea în înțelepciunea, experiența și sfatul nostru, să-l obișnuim cu curajul de a ne destăinuî totu — bine sau rău.

Olimpia Dociu: Cele mai frumoase și durabile amintiri sînt cele legate de copilărie. Părinții care își uită propria lor vîrstă infantilă ignoră un element prețios în munca de educație.

Olimpia Arghir: Mă înscriu la această ultimă părere: este o mare eroare atunci cînd părinții își uită propria lor copilărie. Amintirea ei constituie un tezaur bogat de învățăminte. Gîndiți-vă la „Amintirile din copilărie” ale lui Ion Creangă.

COPILĂRIȚI-VĂ „SERIOS”

— Aveți momente cînd vă „copilăriți” alături de copiii dvs? Vă jucați „serios” cu ei? Participați la jocurile lor, glumiți cu ei, sau sînteți niște „încrunțați”?

Natalia Popa: Chiar dacă, din cauza preocupărilor, nu avem noi înșine momente de „copilărie”, trebuie să le creem. Ele sînt absolut necesare, atît pentru copii, cît și pentru noi. Plimbările în natură, jocurile sportive, excursiile sînt cadrul cel mai adecvat pentru cunoașterea propriului nostru copil, ca și pentru recreierea noastră.

Maria Cristean: Îmi face o deosebită plăcere să mă „copilăresc” alături de copilul meu. Totdeauna găsesc timp liber să glumesc și să rîd alături de el. O fac cu naturalețe, sinceri-

tate și căldură. Nu „uimezi”, nu „joci teatru” în astfel de împrejurări, fiindcă așa putea creca împresă că ironizez ceea ce nu trebuie în nici un caz luat peste picior.

Viorica Pamfil: Participarea noastră la jocurile copilului îi creează acestuia o nemărginită bucurie și, totodată, acel sentiment de apropiere și înțelegere, care este, nefăgăduil, foarte important în relațiile dintre părinți și copii.

Olimpia Dociu: Dragostea părintească te face în mod spontan să treci deseori peste bariera vârstei tale și să devii tovarăș de joacă al propriului tău copil, supunându-te conștiinței regulilor jocului. Nu cunosc bucurie mai mare.

COPIII DE AZI SÎNT PRECOCI?

Copiii noștri sînt mai precoci decît eram noi la vîrsta lor? Știu mai multe? E bine să încurajăm și să cultivăm această precocitate? Nu este ea — cumva — dăunătoare personalității sale de mai târziu?

Natalia Popa: Socot că e bine să încurajăm așa-zisa precocitate a copilului de azi, care — de fapt — nu e precocitate, ci cunoștințe mai multe, mai sistematice și mai clare. Nu are efect negativ asupra formării, pe plan psihologic, a personalității. Dar, poate avea un efect dăunător dacă dorința copilului spre cunoaștere se transformă prematur în pasiune obstinată și neglijență biologică (somm neregulat, preocupări cognitive excesive, alimentație incorectă, insuficientă).

Maria Cristean: Mă alătur acestei idei, accentuînd asupra grijii privind vîrsta, puterea de asimilație a cunoștințelor, înclinația și pasiunea copilului, starea sănătății sale.

Viorica Pamfil: Eu nu văd cum ar fi, primejdioasă așa zisa precocitate. În epoca noastră, de remarcabile realizări științifice, cînd copiii au la dispoziție atîtea mijloace de informație (radio, cinematograful, televizor, reviste, ziare), este și normal ca, ei să ni se pară mult mai precoci față de cum eram noi la vîrsta lor. E bine să încurajăm această precocitate, deși termenul nu cred că este în totul potrivit.

Olimpia Arghir: E firesc, e bine ca vîrstarele noastre să aibă cunoștințe mai vaste decît am avut noi la vîrsta lor. Mă bucur și doresc în permanență ca fiii mei să aibă cunoștințe cît mai bogate, dar mă alătur ideii ca lucrurile să nu depășească vîrsta firească. În acest caz, totul este perfect!

Olimpia Dociu: Caracteristica epocii contemporane explică în cea mai mare măsură precocitatea copiilor noștri. E bine, însă, să încurajăm numai acea latură a precocității care ajută la îmbogățirea cunoștințelor, la cunoașterea fenomenelor din natură și socie-

tate și nu aceea care ar putea duce la apariția și dezvoltarea unor trăsături negative, dăunătoare.

E VOIE SĂ SPUNEM: „NU-I VOIE“?

— Nu cumva spuneți, adresîndu-vă copilului des., de prea multe ori „nu-i voie“?

Natalia Popa: Interdicțiile sînt absolut necesare la vîrste mici, cînd procesul de formare morală nu merge de la convingeri la noțiuni și fapte, ci invers, de la fapte la noțiuni și convingeri. „Nu trage fața de masă!”, „nu pune mîna pe plită!” și altele de același fel sînt „interdicții-ordine” absolut necesare la copiii de vîrste mici, la preșcolari. Copilul poate fi lăsat să acționeze mai liber, în măsura în care i s-au creat unele deprinderi și obișnuințe de comportare morală, în măsura în care s-au interiorizat aceste acte morale primare.

Maria Cristean: Eu cred că — în general — copiii vor să fie cuminți, dar nu știu ce să facă pentru a fi într-adevăr cuminți. De aceea socot că expresiile coercitive trebuie să fie totdeauna însoțite de explicațiile corespunzătoare, iar ele trebuie făcute limpede, pe înțelesul lor.

Viorica Pamfil: Copilul e bine să fie lăsat liber în manifestările sale, dar — tot timpul sub controlul părinților. El trebuie să știe de mic ce e voie să facă și ce nu e voie și, în acest caz, nu vom avea ocazia de a repeta pînă la psihoză și extenuare exclamațiile de interdicție de care pomeniți. Așadar, părinții sînt datori să manifeste înțelegere, dar și intransigență, calm, dar și hotărîre în educația copiilor.

Olimpia Arghir: Degeaba repeți copilului „nu-i voie cutare sau cutare lucru”, dacă aceste interdicții nu sînt însoțite de explicații directe, legate de fiecare caz în parte. Cînd l-ai făcut să înțeleagă prieteneste acest lucru, nu mai e nevoie să-i spui „nu-i voie”.

PAVEL CRUȘOVAN

Nota redacției: Din dorința de a antrena și alți părinți la elucidarea problemelor puse în acest interviu, solicităm cititorii revistei noastre să ne comunice părerea lor chiar și sub forma unor simple scrisori nesistematisate în rigoarea ritmului impus de specificul interviurilor: o întrebare și un răspuns. Ideile pot fi — bineînțeles — exprimate global. Ceea ce ne interesează însă, este ideea de a atrage cît mai mulți părinți în dezbaterile problemelor de educație.

N. TONITZA

Cap de copil

O ANCHETĂ — CONCURS:

Timpul liber de la sfîrșitul săptămîinii

În numărul de față lansăm o anchetă, adresată tuturor cititorilor revistei, pe tema „cum folosim și organizăm pentru copiii noștri timpul liber de la sfîrșitul săptămîinii” (*sîmbăta după amiază și duminica*). Prin această anchetă, revista noastră vrea să atragă atenția asupra largilor posibilități ce se cer folosite pentru educația copiilor în familie: spectacole de teatru și vizionări de filme, vizite la muzee, pinacoteci și case memoriale, mici excursii cu caracter instructiv în locuri istorice etc.

Ancheta noastră se referă — bineînțeles — în egală măsură și la modul de folosire a timpului liber de la sfîrșitul săptămîinii în mediul familial, în casă (vizionarea programelor de la televizor, lecturi), preocupări cu caracter educativ-gospodăresc (grădinarie, columbofilie, apicultură), jocuri etc.

Ancheta este adresată părinților, cărora le solicităm răspunsuri detaliate privind munca, experiența, preocupările, sugestiile și doleanțele lor în domeniul folosirii judicioase și armonioase a timpului liber de la sfîrșitul săptămîinii.

Cele mai bune scrisori vor fi publicate în paginile revistei. Dorim în acest fel să dăm anchetei noastre caracterul unei dezbateri largi și al unui schimb de idei și păreri izvorîte din viață. Cele mai interesante răspunsuri primite în cadrul anchetei vor constitui obiectul unor studii scrise de personalități marcante ale mîscării pedagogice și sociologice din țara noastră.

Acei participanți la ancheta revistei noastre, care se vor distinge prin cele mai bune și interesante scrisori, vor primi premii în cărți și abonamente la revista „Colocvii despre școală, familie și societate”.

Scrisorile se vor trimite pe adresa revistei și vor purta pe plic mențiunea „pentru ancheta: timpul liber de la sfîrșitul săptămîinii”.

În comuna Bucovăț reg. Oltenia, cifitorii se interesează de cărțile noi apărute

SĂ DISCUTĂM

DESPRE

- **VOCATIE**
- **TALENT**
- **PASIUNE**

Printre manifestările personalității care subliniază originalitatea și unicitatea ei un loc important îl ocupă pasiunile.

Istoria atitudinii sociale față de pasiuni a fost supusă în timp unei dramatice evoluții; în Grecia antică scrierile filozofice (Socrate, Platon, Aristotel) și cele literare (Sofocle și Euripide) considerau pasiunile ca virtuți înăscute. Se credea însă că posesia lor aduce mânia zeilor care erau socotiți (prin atribuții și definiție) posesori de pasiuni. Mai tirziu atitudinea față de pasiuni s-a schimbat. În veacurile stăpânite de bigotism și de spiritul inchiziției s-a pus între pasiuni și vicii semnul egalității, pasiunile fiind considerate ca stări de posedare. Dante Alighieri, Boccaccio, apoi Molière sau Shakespeare, moralisții francezi (dintre care mai ales La Bruyère și La Rochefoucauld), ori filozofii (Spinoza, Descartes și alții) au dezvoltat ideea universalității rafinate și gradate a pasiunilor umane în contextul vieții sociale. În sfârșit, studiul biografiilor oamenilor iluștri au impus ideea că există pasiuni pozitive și pasiuni negative. Avarul lui Molière, de pildă, ilustrează de mai bine de 300 de ani, ce înseamnă o pasiune negativă, pe cînd biografia aceluiași scriitor arată ce înseamnă forța unei pasiuni pozitive dublate de talent. Mai complicată și plină de subtilități a rămas înțelegerea naturii și originii pasiunilor umane, rolul mediului, al familiei și al educației în dezvoltarea pasiunilor pozitive, deși în multe cazuri, cum ar fi de pildă cel al lui Mozart, Chopin, al soților Curie și nenumărate altele, pasiunea pentru un anumit domeniu s-a manifestat ca o trăsătură înscrisă în biografia familiei respective.

foțbal (pasiuni de consum), la stările pasionale ce se manifestă în acțiuni de colectare (pasiuni de colectare de obiecte de artă, de discursi, de cărți etc.) pînă la pasiunile în care activitatea de creație și informare într-un anumit domeniu devine arzătoare (pasiuni creatoare). Bineînțeles aceste feluri de stări pasionale pot coexista adesea.

Pasiunile contribuie la dezvoltarea patrimoniului material și spiritual al societății și ca atare prezența lor e căutată în zilele noastre cu mult interes. Micul ecran, de pildă, e preocupat în ultimul timp de pasiunile de colecționare, iar regizorul Jean Petrovici a realizat un interesant film documentar asupra citorva pasiuni, înregistrînd pe peliculă spectaculozitatea efectelor acestor incandescențe ale spiritului și activității umane.

Este lesne de înțeles că valoarea creatoare a pasiunilor depinde de orientarea lor. Există pasiuni care degradează personalitatea umană, devenind acte imorale. Din acest motiv în multe state din lume ele sînt puse sub interdicție. De altfel viața socială promovează, susține sau modifică rezervorul activității umane și ca atare structura socială a pasiunilor.

Așa, de pildă, pasiunile pentru automobilistică, pentru fotografiere, pentru colecționarea de voci muzicale celebre, sînt condiționate de dezvoltarea tehnicii moderne. Colecționarea de fotografii de cosmonauți, de vedete și artiști, foțbaliști, insigne etc. sînt condiționate de socializarea vieții familiale. Există și tendințe de diminuare a unor pasiuni; pasiunea pentru șarete, pentru cai etc. au diminuat pe mari arii geografice. În legătură cu teritorializarea relativă a pasiunilor umane, există conservatorisme și modernizări rapide. Unele conservatorisme au caracter specific. Așa de pildă în Spania se conservă pasiunea pentru luptele de toreadori și în zilele noastre. Semnificativ este faptul că pe plan social, are loc o creștere evidentă a pasiunilor active, de creație, nu numai a celor de colecționare și de consum. Toate acestea pledează pentru ideea că există o determinare socială a pasiunilor și un raport al acestora la dezvoltarea socială.

Psihologic se poate alcătui și un tablou al pasiunilor la diferite vârste. În anii copilăriei, de pildă, participarea la joc are caracter pasional, și nu am greși dacă am socoti-o ca fiind prima pasiune și expresia în germene a celor ce se vor forma mai tirziu. În anii de școală se dezvoltă pasiunile de colecționare a tot felul de obiecte și mai ales pasiunea de colecționare de mărci poștale, de insigne, de fotografii de artiști etc. Adolescența aduce după sine adesea dezvoltarea pasiunii pentru lectură, crize pasionale și o mare înmulțire a stărilor pasionale. Acest din urmă aspect al adolescenței face din această perioadă a vieții omului o vîrstă a pasiunilor, deși vârstele mature dau o mai consistentă și mai consolidată valoare și funcționalitate pasiunilor creatoare și de colecționare.

Faptul că pasiunile se nasc și sînt întreținute sau înăbușite de condițiile vieții familiale și de cele ale școlii, afăcut să li se acorde un rol important în problematica pedagogică modernă.

URSULA ȘCHIOPU:

din optica vieții și a educației, despre pasiuni

Ipoțeza educabilității pasiunilor se poate de asemenea sprijini pe numeroase exemple concrete, dar și pe ideea, emisă de cunoscuți psihologi ca Th. Ribot, Al. Dumas, că pasiunile sînt stări de emoție tensională prelungite și intelectualizate. Împotriva acestei opinii, psihologii hormiști*, susținînd că pasiunea este o stare instinctuală sau temperamentală înăscută, iar reprezentanții hormismului morist, S. Freud, A. Adler, considerînd-o drept o formă de sublimare a dorințelor, tendințelor și trebuințelor, pledează pentru teza că pasiunile nu sînt educabile. Dezvoltarea anchetelor sociale, implicînd a sondajelor pe care le permit aceste interesante instrumente de cercetare, au scos în evidență creșterea foarte accentuată a pasiunilor ca fenomene sociale, fapt ce înfirmă teoriile hormiste.

Ideea de tensiune psihică, de incandescență interioară proprie pasiunii, continuă să preocupe cercetătorii din diferite domenii. Fertilă, această caracteristică a permis să se completeze oarecum înrudirea dintre micile și marile pasiuni și să se înțeleagă că între ele sînt doar deosebiri de grad. Aceeași idee de tensiune psihică, de grad și durată diferită, a permis să se înțeleagă în mod causal transformarea pasiunilor mari și mici, în unele cazuri, cînd lipsesc anumite trăsături caracterologice, în vicii sau în stări maladive sau pseudo-maladive (maniile, stările de delir sau cele de alterări ale echilibrului mental).

În mod firesc pasiunile îngustează relativ interesul pentru ceea ce nu este obiectul pasiunii. Principiul dominantei formulat de cunoscutul fiziolog A.A. Uhtomski (1875-1942) explică aceste caracteristici ale pasiunilor. Există însă și oameni cu duble pasiuni. Cehov, medic și scriitor, Binet, psiholog și dramaturg, sînt doar cîteva exemple în această privință. În cazurile citate este de remarcă totuși că doar una din pasiuni a făcut cunoscut pe autorul ei.

Majoritatea scrierilor ce se referă la pasiuni consemnează diferențe între pasiunile trecătoare și cele ce definesc mai profund caracterul unui om ca și temperamentele pasionale. R. Lafon (1963) delimitează crizele pasionale trecătoare, totdeauna intense-printre care pot fi enumerate și cele de dragoste, — de stările pasionale, care pot fi de intensități diferite, de la starea creată de o discuție, o audicție muzicală, participarea la un campionat de

Școala activă are meritul de a fi arătat însemnătatea intereselor și a activității în dezvoltarea pasiunilor. Școala poate stimula și susține pasiuni neexploatate pedagogic întotdeauna destul. În anii de școală, și datorită ei, se dezvoltă pasiunea pentru fizică, chimie, matematici, limbi străine etc. M-aș opri la un fenomen semnificativ al zilelor noastre și anume la actul frecvent al dezavuării sociale crescînde a celor ce nu manifestă nici o incandescență, nici o pasiune. Nu e vorba de lupta împotriva mediocrității, dusă uneori ca o campanie de sfîrșit de trimestru în diferite unități școlare, ci de cerința insistentă, uneori spectaculoasă, proprie vieții noastre sociale, proprie necesității de participare și angajare față de viață și față de unele din valorile ei.

* Psihologia instinctivă (N. Red.)

În fiecare epocă, fizica studiază noi fenomene, în schimb, se desface din ea și se alipesc la alte științe importante ramuri de cunoaștere științifică. Asemenea lui Leonardo da Vinci, savant universal, în veacurile trecute fizicienii erau de multe ori și ingineri. Până de curând electronica făcea parte din fizică: acum ea este o știință tehnică aparte. În momentul de față sînt pe cale să se despartă de fizică mecanica și chiar acustica. Între timp, fizicienii au reușit să înzestreze fiecare știință cu cite ceva din specificul domeniului lor; așa au luat naștere astrofizica, geofizica, chimia fizică, biofizica. Iată dar că granițele fizicii se află în necontenită schimbare. În sinul ei au apărut de curînd alte ramuri; de exemplu, studiul plasmei și radiofizica sînt discipline noi în cadrul fizicii.

Putem spune, deci, mai în glumă, mai în serios, că fizica se definește ca știința cultivată de fizicienii... În definitiv, cum înțeleg oare natura fizicienii? Ei bine, ei socotesc că toată lumea este compusă din particule infim de mici, numite *particule elementare*, cărora le sînt asociate niște unde; iar dacă vom întreba un fizician teoretician, el va răspunde rîspicat că ceea ce-l interesează pe fizician în cele din urmă sînt *cîmpurile*—această formă de manifestare a materiei care exprimă existența particulelor elementare și pe care le studiază *fizica modernă*.

Să ne liniștim însă: fizicianul, pînă a ajunge la fizica modernă, are de învățat bazele fizicii: mecanica, optica, căldura și celelalte capitole ce alcătuiesc *fizica clasică*, știință care începe prin a fi învățată încă din liceu. Sub forma ei de astăzi fizica a luat naștere acum mai bine de 300 de ani, cînd o serie de gînditori ca Francisc Bacon (1561—1626), Galileo Galilei (1564—1642) și, mai ales, Isaac Newton (1642—1727) i-au pus bazele teoretice și experimentale. Mecanica lui Newton a avut un succes nemaipomenit, ea deschizînd orizonturi largi aplicării matematicii la legile mișcării corpurilor. Mai tîrziu, spre sfîrșitul secolului al XIX-lea au început să apară și limitările mecanicii clasice. O serie de fenomene nu au mai putut fi explicate; a fost descoperită radioactivitatea.

Începînd cu secolul nostru fizica a luat o dezvoltare vertiginosă și vechile idei newtoniene privind spațiul, timpul și materia au fost răsturnate. Albert Einstein (1879—1955) a emis principiile teoriei relativității. În această etapă au luat naștere ramurile moderne ale fizicii, care studiază mișcarea particulelor elementare și ale căror baze au fost puse de L. de Broglie (n.1892), W. Heisenberg (n.1901), P.A.M. Dirac (n.1902), E. Schrödinger (1887—1961) și alții. Știm că asocieri de particule elementare alcătuiesc atomii și grupări de atomi alcătuiesc, la rîndul lor, moleculele din care sînt formate combinațiile chimice în care se prezintă materia. Cele de mai sus revin la a spune că fizica ar avea de studiat două lumi: una vizibilă, formată din obiecte mari și din legile mișcării lor (macrocosmosul, cum spun fizicienii), iar alta, invizibilă

și științifice elementare. Este bine ca mintea copilului să elimine din vreme impresiile fantaziste și confuze despre natură, pentru ca tinerii elevi să fie pregătiți să înceapă studiul serios al fizicii. Copiii să înțeleagă deja citeva din legile mișcării, să știe să reprezinte fenomene simple pe hîrtia milimetrică, să facă experiențe cu mici magneti ș.a.m.d., așa cum la această vîrstă ei fac gimnastică pentru a-și dezvoltă corpul.

De la vîrste fragede trebuie să se lupte împotriva tendinței copiilor de a primi de-a gata afirmațiile manualelor sau profesorului și de a socoti, în schimb, informațiile obținute pe cale empirică mai puțin sigure. În felul acesta, laboratorul va ajunge în centrul atenției învățămîntului de fizică.

La laborator tînărul începe să vadă în fizică o chemare, întrevăde direcția veritabilă a acestei științe. Lucrul în laborator se face în mici colective și el prefigurează munca de mai tîrziu, în echipe largi de cercetare așa cum se face în epoca noastră.

Nu există o mai bună școală de inventivitate, de însușire a spiritului de descoperire decît munca experimentală. A crede însă că simpla tehnică a măsurării și verificării unor mărimi și legi fizice este menirea laboratorului de fizică, înseamnă a înăbuși în fașă ceea ce constituie calitatea esențială a fizicianului: puterea de imaginație, de care el are nevoie—așa cum planta care cere apă și lumină pentru a se dezvolta—capacitatea de a formula noi ipoteze, de a descoperi noi legături între fenomenele naturii. A lucra la o experiență originală în epoca noastră este posibil numai pentru o minte veșnic tînără, în căutare de soluții îndrăznețe. Marile idei ale fizicii moderne par la prima vedere absurde, de neînchipuit. Tîlcul lor adînc apare cu încetul tînărului cercetător, care rămîne uimit de amestecul de logică și de intuiție secretă a fenomenelor pe care ele îl reprezintă. Cuceririle noi în fizică se concretizează în zeci de mii de lucrări originale ce se fac anual pe fața globului. Ele sînt depășite, completate, amplificate de noi și noi lucrări. Să nu uităm că în epoca de astăzi o lucrare de cercetare în fizică rămîne actuală numai doi sau trei ani! Ritmul de înnoire a temelor de cercetare în fizică este uluitor: el depășește pe acela din orice altă știință. O mare putere de imaginație se cere luptătorului din linia întîi a frontului cercetării în fizică, acolo unde domnește tensiunea creației științifice.

Lucrul experimental este viu, animat, pitoresc. Se pot imagina analogii plăcute chiar pentru experiențele ce nu se pot face în laboratorul școlii. De exemplu, radioactivitatea poate fi concepută, într-o primă etapă, ca rezultatul bombardării unor grămezi de particule (nucleele atomice)

EUGENIU

TOMA:

o pasiune străveche și totuși nouă: fizica

direct, lumea obiectelor neînchipuit de mici (microcosmosul). Fizica studiază lumea din punctul ei de vedere, care nu se confundă cu metodele chimiei și nici cu ale vreunei alte științe. În tainele acestor două domenii (macrocosmosul și microcosmosul) ucenicul în fizică se inițiază treptat. Începe prin a studia legile lumii vizibile, pentru a răspunde la întrebări ca acestea: cum cad corpurile? de ce fierb lichidele? cum curge curentul electric? Legile acestea se învață prin experiențe făcute cu ajutorul aparatelor, căci laboratorul este inima fizicii. Doar mai tîrziu, tînărul fizician va înțelege unitatea dintre macro și microcosmos, începînd să vadă... lumea nevăzută, aceea în care domnesc alte legi, care îi vor dezvălui adîncurile nebănuite în care se manifestă și se transformă energia și masa, se nasc și mor particulele elementare și în care chiar timpul și spațiul se prezintă altfel decît în modul obișnuit.

În această profesiune trebuie să fim pregătiți dinainte printr-o cunoaștere temeinică a matematicii și, în același timp, printr-o minuire desăvîrșită a aparatelor de laborator. După cum se vede, obiectul fizicii nu este chiar atît de simplu, dar merită să fie cunoscut în adîncime, căci fizica pătrunde departe în secretele legilor naturii, iar fizicianul este răsplătit prin posibilitatea pe care o are de a contempla frumusețea acestor legi și de a pune la dispoziția omenirii noi invenții utile progresului. Fizicianul care pătrunde treptat în cunoașterea armoniei legilor naturii are satisfacții intelectuale atît de intense, încît pasiunea fizicii face corp comun cu propria lui viață. Sînt bine cunoscute exemplele unor savanți care au studiat nucleul atomic și care nu au pregetat să-și jertfească sănătatea pentru a afla, pentru a cunoaște. Soții Curie, soții Joliot-Curie, E. Fermi, E.O. Lawrence și atîția alții au adus omenirii, prin neobosită lor activitate, cunoștințe de preț care astăzi sînt înruchipate în marile cuceriri ale energiei nucleare. Angajat pe această cale, fizicianul se dedică cu totul idealului nobil de a cunoaște și de a transforma în realizări valoroase descoperirile sale. El știe că, într-o zi, invenția sa va fi folosită de omenirea întregi, că ea va ușura viața semenilor săi.

Cunoașterea științifică este fundamentul civilizației epocii noastre și tinerii trebuie din vreme să-și însușească *bazele științei*. Sînt motive serioase ca încă de la vîrsta de 6—12 ani, copiii să se obișnuiască cu no-

cu proiectile care sînt tot particule elementare. „Tunurile“ care trag sînt marile acceleratoare nucleare. Mai tîrziu, tînărul va afla că particulele elementare nu sînt chiar niște bile mici și va fi fascinat de calitățile ce se ascund în spatele jocurilor simple cu tabloul elementelor chimice. În laborator elevul nu trebuie să învețe rețete, ci să i se trezească curiozitatea, să-și dezvolte abilitatea experimentală, să lucreze efectiv, observînd, făcînd ipoteze, cu riscul chiar de a strica aparatul. El trebuie să fie silit să bijbie singur în căutarea unei soluții, să aibă de ales, în mijlocul unei experiențe, între mai multe căi posibile, nu să cunoască *dinainte* rezultatul. Doar în acest fel, tînărul va cîștiga puțința de a ataca noul, de a ajunge într-o zi să studieze independent, să facă singur muncă de cercetare științifică, intrînd în breasla acelora despre care, pe bună dreptate, se poate spune că au dăruit omenirii cele mai mari realizări ale secolului în care trăim.

În prezent nave cu combustibil nuclear străbat oceanele, izotopii radioactivi se folosesc tot mai mult în agricultură, în medicină și în metalurgie, se construiesc aparate tot mai fine, bazate pe fenomene fizice necunoscute cu doar cîțiva ani mai înainte. În fizică, omenirea își pune speranța găsirii unei forme noi de energie care să înlocuiască combustibilii actuali. Centrale atomoelectrice bazate pe fisiunea nucleară se vor construi curînd și în țara noastră. În viitor, se va realiza și visul stăpînirii energiei termonucleare, bazată pe fuziunea controlată a nucleelor, ceea ce va constitui practic o rezervă nelimitată de energie pentru omenire. Astfel, omul triumfă asupra naturii și are satisfacția de a îndrepta forțele acesteia în folosul său. Misiunea fizicii în cunoașterea și stăpînirea naturii este mare. La fel de mare este aportul ei în continua ridicare a bunăstării materiale și spirituale a omenirii. Viața marilor fizicieni este un exemplu nu numai de pasiune pentru profesiunea lor, ci și de luptă împotriva aplicării neomenoase a descoperirilor lor, de activitate în slujba dreptății sociale și a eliberării popoarelor.

În țara noastră fizica este tînără, în avînt. S-au creat din plin condiții ca această minunată știință să poată fi urmată de cei care simt chemarea către studiul celor mai profunde legi ale naturii.

NU ESTE NICIODATA PREA

ANCHETĂ ÎNTEPRINSĂ PRINTRE ELEVII DIN CL. XI-A SERALĂ DE LA CÎTEVA LICEE DIN BUCUREȘTI

Motivul care ne-a determinat să întreprindem ancheta de față rezidă într-un aspect al societății românești de astăzi, care ni se pare caracteristic. Este vorba de o atitudine cit se poate de activă față de școală și învățatură, față de însușirea culturii și a cuceririlor științei moderne, atitudine care se întâlnește nu numai în rindurile tineretului, unde ea apare ca un fenomen firesc, dar și în rindurile adulților, unde ea ni se pare că are semnificații foarte adânci.

Am hotărît deci să întreprindem un sondaj (cuvîntul ni se pare mai nimerit) în șapte clase a XI-a, secția serală, de la patru licee din București: Liceul nr. 13 „Mihai Viteazul”, Liceul nr. 2 „Tudor Vladimirescu” și liceele nr. 15 și 32. Scopul principal al sondajului nostru a fost să pună în lumină, în cadrul unui grup de mări-mi mijlocie, schimbările pe care le aduce școala în mentalitatea și în viața unor adulți care se întrețin din practicarea unei profesii. Am înmînat o serie de chestionare elevilor din clasele amintite, cu precizarea că, dacă dorește, răspunsurile la întrebările noastre pot rămîne anonime. În ciuda acestei precizări, care în intenția noastră trebuia să nu stînjenească cituși de puțin obținerea unor răspunsuri cit mai degajate, majoritatea celor chestionați au semnat fie cu inițiale, fie cu numele întreg.

Numărul relativ mare de muncitori prezenți în grupa cercetată reflectă destul de bine, probabil, compoziția profesională pe țară a acestor clase de adulți și se explică atît prin cerințele de cultură impuse de industria modernă, cit și prin aspirația unor oameni mai tineri de a dobîndi o calificare superioară și, eventual, de a deveni ingineri. De remarcat însă, că nici funcționarii nu par să se mulțumească cu situația cîștigată în anii lor de activitate. Dorința firească, în special la elevii din această ultimă categorie, de a-și îmbunătăți prin mijlocirea studiilor încadrarea profesională și salariul, trebuie desigur și ea luată în considerație. Răspunsurile primite la întrebarea care urmează vin să clarifice și mai bine motivele afluxului spre școală ale adulților din grupul cercetat:

Ce v-a determinat să urmați liceul seral?

Precizăm din capul locului că, exceptînd un singur elev, toți ceilalți au indicat mai multe motive ca explicînd hotărîrea pe care au luat-o. În această situație, totalul răspunsurilor întrece, evident, numărul persoanelor din grupa cercetată. În ordinea frecvenței, motivele au fost indicate în modul următor:

- au urmărit să se cultive 136
- au urmărit să meargă la facultate 82
- au urmărit să-și sporească salariul 51
- au fost sfătuiți de un coleg sau prieten 24
- au fost sfătuiți de soț (soție) 19
- au dorit să aibe o diplomă 18
- au făcut-o pentru a nu se simți inferiori față de colegi sau prieteni 16
- Alte motive 18

Merită să fie subliniată dorința, frecventă în grupul nostru, de a se instrui și cultiva. Ea răspunde, credem, unei exigențe sociale care se manifestă în primul rînd față de muncă. Muncitorul, care lucrează azi la o mașină cu comandă automată, simte nevoia să dobîndească noi cunoștințe, să meargă în ritm cu dezvoltarea tehnicii secolului nostru. Cu timpul, cultura acționează nu numai în sfera profesională, dar tinde să transforme adine personalitatea. „Mi-am schimbat părerea despre viață”, declară muncitorul Ecaterina Ion. „Învățînd și studînd, m-am convins că omul poate săvîrși lucruri pe care înainte le credeam a fi peste putință de înfăptuit”.

Dorința de a urma o facultate, a doua în ordinea frecvenței, apare ca foarte explicabilă, dacă ne gîndim că asta implică efort și renunțare la unele comodități, dar nu presupune nici un fel de sacrificiu de ordin bănesc. La vîrsta elevilor de care ne ocupăm, cînd există obligații familiale, copii etc. acest avantaj contează enorm. Cîtăm, printre motivele invocate, declarația ajustorului Z.V., care arată că vrea să-și pregătească la învățatură copilul, sau aceea a dactilografei Maria Ganea Răiloiu, care s-a apucat de învățatură din dorința de a deveni „o mamă pregătită să-și educe și să-și formeze copilul”. E greu ca anchetatorul să înregistreze asemenea răspunsuri, fără ca el însuși să fie mișcat. Iată în încheiere un răspuns care ne-a plăcut mult printr-un anumit patetism, care transpare nu în forma declarației făcute, ci tocmai în conținutul ei: „Nimeni din familia mea n-a avut mai mult de 4 clase primare. A venit vremea ca măcar unul dintre noi să aibă liceul! M-am hotărît ca acela să fiu eu” (Arion Vasile, magazioner, 36 ani).

Soțul (soția) privește favorabil studiile dvs.?

Da: 84 NU: 2 Nu sînt căsătoriti sau nu au exprimat păreri 86

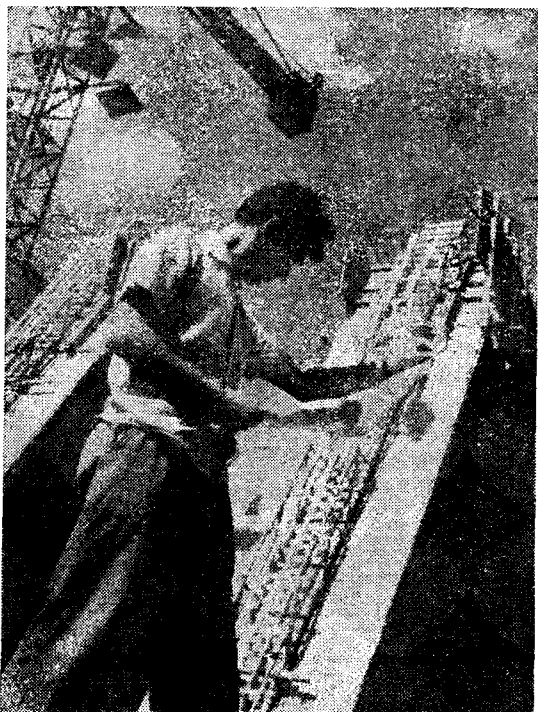
„Și eu și soțul sîntem în aceeași clasă.” (Alex. Dumitrescu, modelor). „În căsătoria noastră se bucură fiecare de succesele obținute decalalt” (Spînu Marin, tehnician la Inst. de proiectări și automatizări). Asemenea declarații arată că e vorba în unele cazuri de o veritabilă emulație între soț și soție. „Soțul mă ajută la treburile casnice”, declară laboranta I.S. „Soțul mă ajută și la lecții și la gospodărie”, ne răspunde și contabilă Valentina Bică. Nu putem să n-o cităm și pe sora medicală M.A., în vîrstă de 39 de ani, care, la întrebarea cum privește soțul activitatea sa școlărească, ne răspunde astfel: „Cu admirație”... Totuși, probabil că nu peste tot și nu întotdeauna învățatura unuia dintre soți accentuează armonia din familie. Directoarea cursurilor serale de la unul din liceele anchetate ne-a relatat o întâmplare, care, măcar pentru că e amuzantă și tot merită povestită. Este vorba de soția unui elev „la seral”, pentru care orele petrecute la școală de soț erau ore de insuportabilă tortură sentimentală. Lucrurile au sfîrșit bine, ca într-un vodevil, prin inseriere la școală a însăși soției neliniștite. Evident, situația cînd numai unul dintre soți învață poate crea, în anumite împrejurări, o tensiune vremelnică între ei. Această situație nu pare însă, din fericire, a fi prea frecventă.

Sinteti încurajați la învățatură de prieteni sau colegi?

Dar întreprinderea vă ajută?

- Sînt încurajați de prieteni și colegi 90
- Nu au răspuns 82
- Sînt ajutați de întreprindere 118
- Nu sînt ajutați 9
- Nu au răspuns 45

Este vorba, după cum rezultă din tabel, de o tendință precumpănitoare din partea instituțiilor de a-și ajuta salariații să-și continue studiile. Probabil că mulți conducători de întreprindere își fac socoteala, foarte corectă, că învățatura acestor salariați reprezintă, într-un anume sens, o bună investiție pentru viitor. Și nu e vorba de tulesnirile generale și obligatorii, asigurate prin lege salariaților aflați în perioada de studii. Asemenea înlesniri, cum sînt concedii-

TÎRZIU SĂ ÎNVEȚI

pe toată perioada sesiunilor de examene, sau programarea numai în schimbul de dimineață a celor care, în mod obișnuit, ar trebui să lucreze, prin rotație, și în schimburile de după amiază sau de noapte, au fost considerate, în chestionar, ca fiind în afara investigației.

Ceea ce, însă, am fi dorit noi să știm, era dacă școlarii aceștia adulți simt un climat amical chiar în incinta întreprinderilor în care lucrează. Am aflat astfel că există, în afara înlesnirilor prevăzute de lege, și o serie de inițiative personale ale conducătorilor. „Instituția mi-a dat un serviciu mai ușor”, scrie modelul Alex. Dumitrescu de la Uzina „23 August”. „Din partea întreprinderii am tot concursul posibil” declară magazionerul Avram Vasile. „Inginerul Budai C. mă ajută întotdeauna la matematică și fizică” (Ionescu N. Lucian, strungar). Evident, este posibil ca cercetând alte grupuri să nu întâlnim pretalindenii înțelegerea tovarășească de care sînt inconjurați școlarii din grupul nostru de către inginerii și maistrii lor. Din acest punct de vedere rezultatul obținut de noi este desigur încurajator, dar nu întru totul concludent. O declarație ca aceea a unui muncitor instalator (Cristescu Chiru de la I.I.M.I.), care apreciază că tovarășii din conducerea întreprinderii sale arată „o slabă preocupare pentru ridicarea nivelului cultural la cei tineri” n-ar trebui trecută ușor cu vederea.

Ați renunțat din pricina studiilor la ocupațiile preferate?

- Da: 110
- Nu au renunțat: 62

Cei care declară că nu mai au timp pentru ocupațiile preferate, au precizat în felul următor activitățile la care au renunțat:

- la distracție 14
- la sport 38
- la spectacole 39
- la muzică, pictură 4
- la altele 15

Aceste renunțări ni se par firești, în situația de elevi de liceu în care se află acești oameni. Mărturisim că nu înțelegem ce fel de echilibrifică fac cu timpul lor aceia care au răspuns „nu” la întrebarea de mai sus. Personal, am fi dat mult să le cunoaștem „rețeta”. Cităm, cu titlul de curiozitate, declarația unui strungar, Ioan Moise: „Nu am renunțat la nici una din ocupațiile preferate”. De regulă, renunțările, deși neplăcute, nu sînt prea grave. „Am renunțat la dans”, (G.R. strungar). „la filatelie” (Spinu Marin, proiectant), „la fotbal” (Alianănescu Dumitru, mecanic). Cu mai multă melancolie se exprimă cofetarul Hary Grahian, care a renunțat la muzică, sau mecanicul Gheorghe Toncu, care și-a amînat, pînă după bacalaureat, proiectul de căsătorie...

Ce alte schimbări au adus studiile în viața dvs. obișnuită?

- a) V-ați schimbat prietenii? DA: 13 NU: 124
Nu au răspuns: 35
- b) Simțiți avantajele pe care vi le-a adus școala? DA: 123 Nu au răspuns: 49
- c) Ați căpătat deprinderi noi? DA: 93 Nu au răspuns: 79
- d) Lucrați mai bine la serviciu? DA: 131 Nu au răspuns: 41

Cu unele excepții („Caut să mă așez pe lângă persoane mai cultivate ca mine”, I.M., funcționară) majoritatea elevilor anchetați și-au păstrat prietenii pe care îi aveau înainte de începerea studiilor. Acest lucru denotă, în fond, o fermitate de caracter.

Interesante ni s-au părut declarațiile privitoare la avantajele aduse de școală. „Nu aveam pînă acum clișiva ani gustul cititului. Acest gust îl datorez școlii” (Stoica L., șef stație I.T.B.) „Ce mi-a dat școala? Între altele, satisfacția mare de a putea citi reviste științifice” (Elena Augustidis, dactilografă). „Rezolv mai bine și mai

competent chestiunile de serviciu” (Veronica Hicui, funcționară). „Am un randament mai bun în muncă și sînt mai apreciat” (N.E.M., contabil, 59 de ani). „Sînt mai exigentă cu mine” (nesemnat, 34 de ani). Și iață și o declarație, aceea a telegrafistului Popa Costache, care nu e lipsită de un anume farmec: „Studiile mi-au adus o împăcare sufletească. Lucrez acum cu mai multă voioșie”.

V-ați descoperit, cu prilejul studiilor, unele vocații noi?

- DA: pentru matematici și științe exacte 58
- DA: pentru științe naturale sau geografie 10
- DA: pentru literatură sau discipline artistice 47
- DA: pentru istorie 18
- DA: pentru alte materii 9
- NU: 30

Școala trezește așadar la viață înclinații, vocații sau talente, care existau probabil în stare embrionară, și care ar fi rămas ca atare sau poate s-ar fi atrofizat cu desăvîrșire din lipsă de exercițiu. Pentru că ude, decît la școală, și-ar fi putut descoperi muncitoarea Ion Ecaterina, elevă la liceul nr. 32, pasiunea pentru filozofie, mecanicul C.L. pasiunea pentru istorie, iar sora medicală Doina Emilia Stănescu, înclinarea pentru limba franceză?

Ce intenții de viitor aveți?

- a) Vor urma o specialitate „pe profil” 65
- b) Își vor schimba activitatea 41
- c) Sînt nehotărîți (sau vor să se oprească la studiile liceale) 66

Pentru ca să fie mai limpede ce distincție am urmărit să facem noi punînd aceste întrebări, vom da cîteva exemple. M.I., elevă la liceul 32, este muncitoare în agricultură. Ea declară că dorește să devină inginer agronom, ceea ce înseamnă că-și iubește profesia, dar urmărește s-o practice de la alt nivel și cu altă pregătire și optică. Dorința de a-și schimba profesia este însă radicală în cazul montorului optician Ion Ulărăscu (vrea să se facă actor), a matrișterului Mihai Farcaș (vrea să devină medic) ca și a altora.

Predomină însă, cum arată rezultatul statistic, cei care sînt foarte atașați de profesia lor actuală, dar doresc s-o practice în viitor avînd o calificare superioară. Se mai remarcă apoi că numărul celor decîși să urmeze studii superioare, fie sau nu „pe profil”, este mai mare decît numărul celor care au indicat dorința de a merge la facultate ca fiind aceea care i-a determinat să se înscrie la liceu: este vorba deci de oameni care au descoperit, datorită școlii, un anumit atașament intelectual pentru o disciplină sau alta.

Ce vreți să deveniți?

... inginer 46, medic 5, profesor 14, avocat, jurist 6, economist 2, ofițer 1, artist 5, tehnician cu calificare superioară 25, altele 2

Este de remarcat preferința pentru profesiile tehnice, de înțeles la un grup de adulți în care precumpănesc muncitorii și tehnicienii. Dar ceea ce ni s-a părut mai semnificativ, este faptul că în afară de cei 66 de nehotărîți, grosul grupului cercetat este alcătuit din oameni care, în ciuda vîrstei, sînt decîși să înceapă încă o perioadă de 4, 5 sau 6 ani de învățătură, cu tot ce comportă acest lucru ca sacrificiu de timp și renunțare la comodități. Acesta este semnul unui optimism puternic care caracterizează astăzi nu un grup sau altul, o categorie sau alta, ci societatea noastră în ansamblul ei.

anchetă de:

N. VĂLMARU

Succesul influențelor educative care se exercită în familie este în mare măsură asigurat de autoritatea părinților. În familiile în care ambii părinți se bucură de autoritate întemeiată pe dragoste și respect, cazurile de abatere, faptele de „proastă creștere” ale copiilor, dacă nu sînt cu desăvîrșire excluse, sînt în orice caz puține și neingrijorătoare. Și dimpotrivă, acolo unde lipsește autoritatea părinților sau are alte temeiuri decît stima și dragostea filială, corect înțeleasă, abaterile copiilor de la regulile de conduită se sînt lanț.

În funcție de modul cum înțeleg autoritatea și de căile prin care și-o asigură, putem distinge mai multe categorii de părinți. Există un număr mare de părinți care obțin autoritate asupra copiilor fără să întreprindă nimic neobișnuit și special în acest sens. Comportarea demnă și corectă a copiilor este pentru ei un lucru firesc. Analiza ambianței familiile, a activității educative desfășurate de acești părinți, evidențiază câteva particularități care explică, în bună măsură, succesul lor. Principala caracteristică a mediului lor familial o constituie corectitudinea raporturilor dintre părinți, pe de-o parte, dintre aceștia și copii, pe de alta. În aceste familii nu se întîmplă ca părinții să se jignească între ei, să se insulte sau să discute la temperatură ridicată diferite „nîmicuri” care se ivesc uneori în relațiile lor zilnice.

Ceea ce caracterizează activitatea lor educativă este modul specific de formulare a cerințelor, imbinat cu o exigență rațională față de îndeplinirea lor. Cerințele pe care le adresează copiilor într-o situație dată apar ca necesare și atît de firești, încît copilul e

incredintat că nu poate acționa decît așa cum i s-a cerut. Formularea categorică a cerinței este exprimată pe un ton moderat, cu o mimică și o gesticație corespunzătoare conținutului ei. Acești părinți nu uzează de calitatea lor, pentru a „oprima” personalitatea copilului și a anula inițiativa și independența acestuia. Dimpotrivă, ei stimulează intențiile bune, fie prin cuvînt, fie printr-un gest potricit. În felul acesta copilul cîștigă o experiență pozitivă de conduită, ceea ce îi mijlocește posibilitatea însușirii unor noțiuni

pin la supus. Metoda lor educativă este lipsa unei orientări precise, de unde derivă o frapantă inconsecvență în acțiunile și cerințele adresate copiilor. Din această categorie fac parte părinții care sar dintr-o extremă în alta — în funcție de dispoziție sufletească, de moment, fiind cînd foarte severi, cînd inadmisibil de îngăduitori. Atît cerințele cit și aprecierea faptelor de conduită ale copilului au în consecință un caracter cu totul subiectiv. În momente de proastă indispoziție, o abatere neînsemnată apare ca deosebit de gravă și e sancționată ca atare, în timp ce în altele, o faptă gravă e trecută cu vederea.

Urmarea nemijlocită a unei asemenea atitudini este comportarea inconsecventă a copilului, în funcție de buna sau proasta poziție a părinților lui. El e lipsit de posibilitatea de a afla precis ce este bine sau ce este rău în conduita lui. Principalul izvor al cunoașterii de către copil a binelui și răului la o anumită vîrstă rezultă din aprecierea obiectivă a faptelor lui de către părinți. Obiectivitatea aprecierii faptelor lui și ale celor din jur constituie, pentru copil, într-o etapă anumită a dezvoltării sale, principala cale de formare a ceea ce se înțelege obișnuit prin conștiință morală.

Firește, comportarea copilului nu este exclusiv rezultatul activității educative a părinților. La formarea conștiinței lui morale contribuie și alți factori educativi. Dar într-un fel sau altul, părinții pun bazele acestei conștiințe. De aceea, părinții nu pot fi absolviți de răspundere.

Caracteristică a activității lor educative este lipsa unei orientări precise, de unde derivă o frapantă inconsecvență în acțiunile și cerințele adresate copiilor. Din această categorie fac parte părinții care sar dintr-o extremă în alta — în funcție de dispoziție sufletească, de moment, fiind cînd foarte severi, cînd inadmisibil de îngăduitori. Atît cerințele cit și aprecierea faptelor de conduită ale copilului au în consecință un caracter cu totul subiectiv. În momente de proastă indispoziție, o abatere neînsemnată apare ca deosebit de gravă și e sancționată ca atare, în timp ce în altele, o faptă gravă e trecută cu vederea.

Urmarea nemijlocită a unei asemenea atitudini este comportarea inconsecventă a copilului, în funcție de buna sau proasta poziție a părinților lui. El e lipsit de posibilitatea de a afla precis ce este bine sau ce este rău în conduita lui. Principalul izvor al cunoașterii de către copil a binelui și răului la o anumită vîrstă rezultă din aprecierea obiectivă a faptelor lui de către părinți. Obiectivitatea aprecierii faptelor lui și ale celor din jur constituie, pentru copil, într-o etapă anumită a dezvoltării sale, principala cale de formare a ceea ce se înțelege obișnuit prin conștiință morală.

Firește, comportarea copilului nu este exclusiv rezultatul activității educative a părinților. La formarea conștiinței lui morale contribuie și alți factori educativi. Dar într-un fel sau altul, părinții pun bazele acestei conștiințe. De aceea, părinții nu pot fi absolviți de răspundere.

MAXIMILIAN BOROȘ

DESPRE AUTORITATEA PĂRINȚILOR

morale abstracte, care, altfel, ar rămîne fără conținut.

O a doua categorie, fundamental deosebită prin concepția lor asupra autorității și prin felul cum înțeleg să și-o dobîndească, o formează părinții care vor „autoritate” cu orice preț, în orice împrejurare și manifestă o severitate exagerată față de copiii lor. Ei nu admit nimic (nici chiar zburdălniciile firești vîrstei), nu le îngăduie nici cea mai mică libertate și inițiativă.

În momentele cînd „fac educație”, se dovedesc a fi adevărați despoți, instituind între ei și copii relații ca de la stă-

ra dorință a copilului devine aceea de a se „emancipa” de sub tirania părintească și a se răzbuna pentru tratamentul ce i-a fost aplicat. Indiferent că o fac conștient sau inconștient, părinții din această categorie sacrifică de dragul unui efect de moment, a unei liniști momentane, perspectiva formării unei conduite conștiente, întărite de afect.

Observațiile noastre ne-au mijlocit posibilitatea stabilirii a încă unei categorii de părinți, a căror activitate educativă diferă oarecum, prin conținut și orientare, de formele descrise mai sus. Principala

Ce părerere aveți?

Cu cîteva luni în urmă, într-un cerc de părinți aflați pe culoarul unei școli din Constanța, în apropierea cancelariei profesorilor am aflat, din comentariile părinților despre un caz cel puțin ciudat: o fetiță din clasa a III-a, avînd deci 8—9 ani, a fost gonită de acasă de către tatăl ei, deoarece la desen a obținut media 7, ratînd astfel... situaerea pe primele locuri ale clasei. Ar fi fost desigur interesant de transcris aici opiniile pro și contra ale părinților antrenati în acel aprins

dialog, dar am preferat să discutăm cu părintele incriminat. Am transcris discuția și pentru a vă oferi posibilitatea să vă exprimați părerea despre acest fapt:

— Sigur, orice părinte își vrea copiii foarte frumoși, inteligenți și cuminți. Cu alte cuvinte ar vrea să fie reflexiv imagini ideale pe care o au despre ei înșiși. Ce credeți, îi place Doinei să învețe?

— Zilnic îi verific felul în care și face lecțiile, o ascult și n-o las să doarmă pînă cînd nu știe pe de rost lecțiile.

— Îmi explic de ce a luat nota 7. De fapt, de la incidentul produs de această notă am aflat de existența dumneavoastră.

— În ajun am venit tirziu acasă. Ocupat cu serviciul, n-am avut timp s-o ascult și....

— ... a doua zi ați alungat-o de acasă. De ce? Ați procedat oare bine?

— Nu sînt pedagog și, la urma-urmei, nu vreau să fiu făcut de rușine.

— Știu, vecinii....

— Nu numai de asta. E adevărat, vreau să aud că fata mea e cea mai silitoare din clasă sau din bloc și, la supărare, i-am spus că mă face de rușine în fața vecinilor; dar m-a enervat la culme că a fost de ajuns să n-o supraveghez o dată și s-a produs accidentul.

— Soluția?

— Din pricina iritării și poate din dorința de a-i fi frică pe viitor, am alungat-o de-acasă. Dar să nu mă credeți fără suflet. Chiar atunci cînd am gonit-o, am știut că o voi reprimi....

— Desigur, e doar unicul dumneavoastră copil. Și în plus unde era să se ducă? Îmi închipui că într-o atmosferă tot atît de „severă” ați crescut și dumneavoastră.

— Nu, m-am descurcat singur. Am rămas, împreună cu cei patru

FOILETON

frați, orfani de mici. Greutățile ne-au educat. Dar ea? Ce-i lipsește oare?

— N-ați reușit să aflați?

— Nu. Are de toate: e bine îmbrăcată, are camera ei, nu-i cerem să facă nici un serviciu în casă. Îi cerem un singur lucru: să fie premiantă.

— Cînd ați rămas orfan, n-ați regretat oare și căldura familiei, armonia ei, grija părinților pentru dumneavoastră?

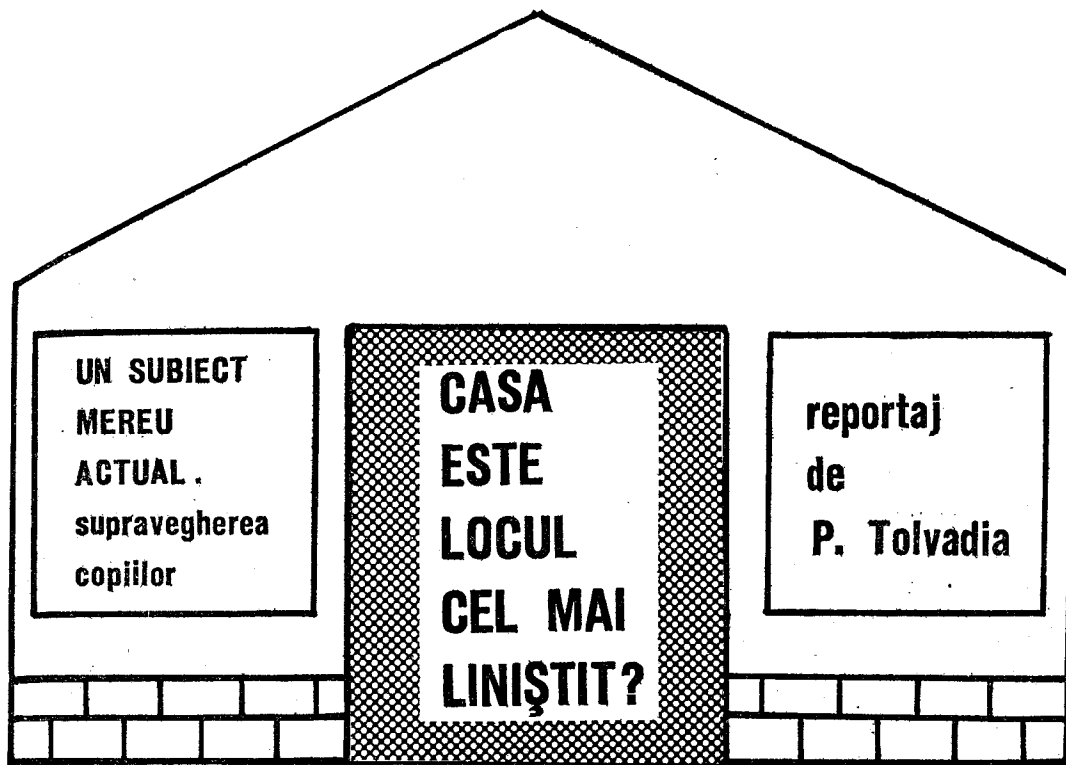
— La ce bun atitea cuvinte frumoase? Eu un singur lucru am înțeles: am întîrziat într-o seară și n-a mai fost premiantă.

— Dintr-un 7, care încă nu e o notă proastă, faceți o adevărată

dramă. Există o dramă posibilă, dar cu totul alta. În loc s-o faceți să înțeleagă de ce trebuie să învețe foarte bine, și sînt nenumărate argumente omenești și pe înțelesul ei, dumneavoastră îi „oferiți” bătaia și sperietoarea cu alungarea de acasă. Cred că un an, doi nu va lua nici un șapte. Dar de aici începe drama și singurul vinovat sînteți dumneavoastră. O dată cu vîrsta, posibilitatea de a se sustrage controlului dumneavoastră va fi mult mai largă. Cele maila îndemină vor fi minciuna, răspunsul evaziv, de-dublarea. Și va veni vîrsta critică. Cum vă explicați metamorfoza unor copii — „ideali” în clasele primare, care au ajuns la adolescență să dea de furcă familiei și societății? În majoritatea lor au fost siliți să învețe cu aproximativ aceleași procedee. La acea vîrstă cînd părințele, mai mult ca oricînd, trebuie să aibă nu numai autoritatea morală asupra copilului său, dar și să-i ofere acestuia posibilitatea confesiunii, comunicarea dintre dumneavoastră și Doina va fi fost de mult închisă. Izgonită astăzi de acasă pentru un nederic 7, vă va ascunde miine lucruri grave.

Și oglinda pe care ați vrea-o acum ideală va fi atunci una falsă. Oare nu va fi prea tirziu?

V. ARACHELIAN

- **Accidentele nu pot fi niciodată socotite întâmplătoare.**
- **O mie de obiecte și situații primejdioase în micul univers domestic.**
- **De ce și-a intitulat I. Creangă povestirea „Prostia omenească”.**
- **Nu numai „nu-i voie”, dar și explicați de ce nu-i voie!**

Nimic nu pare mai liniștit și mai depărtat de orice accident și primejdii decât propria noastră casă. În locuință nu te poate călca automobilul sau tramvaiul, copilul se joacă în colțul său, pe covor, pornind un minuscul autoturism cu resort, tatăl stă în fotoliu și citește gazeta, iar mama cîntă în bucătărie, pregătind cina familiei.

Și totuși, statistica arată că locuințele nu sînt nici pe departe locurile cele mai puțin primejdioase din lume. Accidentele petrecute în casă sînt de patru ori mai numeroase decît accidentele provocate de tren, avion, vapor și automobil. Numărul accidentelor fără urmări ireparabile, (fracturi, răni ușoare, contuzii) este surprinzător de mare. Numai în SUA, într-un singur an au loc aproape 5 milioane de astfel de accidente petrecute în incinta casei. Cele mai frecvente sînt alunecările pe scări, alunecările în baie (datorită pardoselii ude), apoi cele datorite tehniciității: stechere și siguranțe care produc electrocutări de pe urma cărora victimele se aleg doar cu șocul spaimei, mici incendii datorită aragazelor, benzinei și neofalinei, otrăviri involuntare, datorită lipsei de atenție și de supraveghere privind sticlulele cu medicamente nocive sau cu soluții acide și caustice.

Dacă reducem aria tuturor accidentelor posibile la copii, e cazul să nu uităm că orice copil nesupravegheat poate înghiți o pionică găsită pe dușumea, un nasture, sau un ac, după cum copiii mici se pot tăia în propriile lor jucării metalice, în cioburi de pahare, sau cu tacimurile găsite vraise prin bucătărie.

O serie de anchete și sondaje făcute în diferite țări sub auspiciile Organizației Mondiale a Sănătății, au scos în evidență un fapt surprinzător: accidentele schilodesc un număr mai mare de copii decît bolile sociale grave cum sînt tu-

berculoza, virozele etc. În numeroase țări (Anglia, Suedia, R.F.G., Olanda, Austria, Franța, Belgia, Italia) ponderea accidentelor în mortalitatea generală între 1 și 19 ani atinge valori pînă la 38 %. Asta înseamnă că la fiecare trei decesuri survenite înainte de vîrsta de 19 ani, unul se datorește accidentelor. Mai țineți minte cită tristețe, revoltă și forță satirică a manifestat Ion Creangă în cunoscuta sa istorioară morală intitulată „Prostia omenească”. Drobul de sare reprezenta acolo prejudecata că accidentele ar fi un fel de fatalitate și că nimic nu le-ar putea împiedica să se declanșeze. Nimic mai fals decît această idee, și marele nostru povestitor, care a fost și un strălucit pedagog, a stigmatizat-o cu o remarcabilă vigoare satirică. Accidentele, socialmente vorbind, nu sînt și nici nu pot fi întâmplătoare. Iată, să ne amintim de frecvența accidentelor la țară, în trecut. Cîți copii au murit sau au fost schilodiți fie arși, fie împunși de vite, mîncăți de porci sau opăriți! În perioada muncilor agricole, copiii țăranilor rămîneau practic fără nici o supraveghere. Privită sub acest raport, înființarea, răspîndirea și dezvoltarea în mediul rural a grădinițelor sezoniere de copii, reprezintă nu numai o operă de o profundă valoare etică și socială, dar și o realizare pe plan educativ, de cea mai mare însemnătate. Apariția și organizarea rețelei de creșe și grădinițe sezoniere la țară a șters pur și simplu din statistici decesurile și schilodirile datorate accidentelor. În grădinițele sezoniere copiii țăranilor cooperatori se bucură nu numai de o atentă supraveghere, dar și de o educație potrivită vîrstei, într-un mic univers de jucării, jocuri și cîntece. Pune sub grijă materială a cooperativelor agricole de producție, care afectează sume importante ca și cantități suficiente de alimente suculente: piine, zarzavaturi proaspete,

lapte, ouă, carne, grădinițele sezoniere din satele noastre constituie o realizare de o mare valoare social-educativă.

Pare paradoxal, dar dacă în mediul rural frecvența accidentelor în lumea copiilor a fost aproape cu desăvîrșire eradicată, nu același lucru se poate spune despre frecvența lor în mediul citadin, în locuințele familiilor de la orașe. Lifturile, palierele scărilor, scările înșeși, balcoanele, alcătuiesc locuri unde se produc accidente, dintre care fracturile sînt cele mai des întilnite. La acestea se adaugă primejdiile care pîndesc în interiorul locuințelor, în special în bucătărie. Robinetele de gaze, buteliile de aragaz, cutiile de chibrituri, bidoanele cu lichide ușor inflamabile (benzină, neofalină), apoi sticlele cu lichide otrăvitoare (insecticide, acizi, spirt, esență de oțet) și în sfîrșit recipientele cu medicamente sau sertarele cu tacmuri (în special cuțite și furculițe) sînt fiecare în parte un dușman ipotetic al sănătății și vieții copiilor noștri, putînd provoca răni și accidente adesea cu deznodămînt tragic și ireparabil.

Principala armă de apărare împotriva acestor accidente și pericole rămîne în primul rînd supravegherea copiilor de către părinți. Dar aceasta nu înseamnă doar o pîndă neodihnită, ci, mai presus de orice, o muncă educativă tenace, îndelungată și plină de răbdare pentru cunoașterea de către copiii a tuturor primejdiilor din mediul înconjurător. E știut că totdeauna copilul se expune celor mai neașteptate și absurde pericole, datorită lipsei sale de cunoștințe privitoare la obiectele înconjurătoare, privitoare la natura, menirea și rostul lor.

Educarea copiilor, mai ales la vîrsta preșcolară, cere din partea părinților, a familiei, un efort îndelungat și plin de pasiune. Nu e de ajuns să adresați copiilor expresii coercitive de genul celui obișnuit „nu-i voie”, ci trebuie să și explicați copiilor, pe măsura înțelegerii lor, ce primejdii reale și potențiale se ascund îndărătul unui băț de chibrit, în spatele unui robinet de gaze, sau într-un bidon cu neofalină. Acest efort educativ trebuie să se desfășoare zilnic, cu seriozitate și gravitate, dar el nu poate fi considerat niciodată suficient fără luarea unor măsuri care să înlăture neglijența. Sertarul unde se păstrează medicamentele uzuale trebuie să fie închis cu cheia, bidoanele și sticlele cu lichide nocive trebuie să poarte vizibil eticheta care să arate conținutul lor, trebuie luate — așa dar — toate măsurile de supraveghere, pentru ca pericolul accidentelor să fie exclus.

Cele mai multe din mijloacele și măsurile de informare adresate părinților și în general persoanelor mature (indicații cu privire la manipularea gazelor și mașinilor aragaz, a instalațiilor electrice de tip casnic: mașini de spălat rufe, frigider, mașini de călcat, televizoare, aspiratoare de praf) pot și trebuie să fie explicate și copiilor, într-un mod simplu și eficient, pe măsura înțelegerii lor. Aceasta, împreună cu supravegherea directă a copiilor mici și cu măsurile preventive amintite mai sus, ne scutesc de a suferi întâmplări tragice și de a ne vedea copiii schilodiți de pe urma accidentelor.

Desigur, sînt și unele cazuri de accidente, care nu intră în categoria celor enumerate mai sus. Ele sînt și mai rare, mai puține la număr, deși nu sînt mai puțin violente și tragice. Apariția și declanșarea lor sînt provocate de cauze mai ascunse și mai discrete, cu un caracter individual și sporadic: neînțelegeri în familie, bătaie, certuri, prejudecăți, sau pur și simplu stări de anxietate cauzate de pedepsele pe care copiii le așteaptă din partea părinților pentru abateri mai mult sau mai puțin grave. Grijă și răspunderile părinților trebuie să fie mereu atente și prezente, totdeauna cu înțelepciune și cumpănire pentru a nu se ajunge la situații de speranță, la stări limită.

În sfîrșit, mai trebuie amintit faptul că, dacă în ceea ce privește strada, arterele de comunicație, există reglementări precise și o legislație organizată și bine pusă la punct, în ceea ce privește spațiul casnic, interiorul locuinței nu există nici o reglementare privind folosirea medicamentelor, a substanțelor toxice, a substanțelor chimice acide etc. Orice copil poate găsi în casă o cutie cu somnifere, cu fenegan, o sticlă cu detexan sau un bidon cu neofalină și, fie din curiozitate, fie din inconștiență, copiii le pot folosi cu urmări din cele mai grave. Revenim așadar la necesitatea supravegherii copiilor, dar mai ales la imperativul educării lor cu grijă și perseverență, la înarmarea lor cu acel bagaj minim și elementar de cunoștințe care să-i prevină și să-i apere de accidente.

...Am fost surprins de felul cum se face în Anglia educația copilului: de mic e crescut în vederea omului. Acolo trebuie oameni tari, care să biruiască în viață. Deci, copiii de mici sînt deprinși a se lupta cu asprimitățile cerului și ale pămîntului.

Puii de oameni locuiesc într-o odaie simplă, fără podoabe și fără lucruri pe care ei le-ar putea distrage. Fac băi reci, sînt hrăniți frugal și simplu. Cea mai mare parte din vreme o petrec în aer liber, în parcuri, în mijlocul naturii, unde se mișcă în voie și se deprind cu jocurile violente.

Acolo dădaca nu se ține în fiecare clipă de urmele copilului, nu-l apucă de subsuori cînd se cumpănește, nu-l oprește cînd s-a depărțat mai mult de cinci pași. Mama, mătușile și bunicile nu țipă cu glas grozav și cu minile înălțate în sus, cînd copilul a căzut. Cînd animalul cel mic și capricios începe a răni, nu se adună un popor întreg în jurul lui gîndind, cercetînd, sărutînd, mirgînd și lamentîndu-se. Ca să-l liniștească, nimeni nu-i pune în mînă cartea mamei, degetarul de argint al bunicii ori ceasornicul tatei. Apoi, în vremea anilor de școală, nu se zbat toți în jurul lui, ca să-l ajute să-și puie ciorapii, ghețele, pantalonășii și celelalte. Nu se ține un convoi întreg după el, ca să-i ghi-cească toate poruncile, ca să-l în-tovărăsească pas cu pas oriunde. Acolo băiatul nu-i tiranul surioarelor lui pentru că-i favoritul mamei; nu devine nici tiranul părinților. Tinărul nu-i priveghiut pentru orice mișcare, nu-i cenzurat la fiecare vorbă neconformă cu un cod fix al „manierelor”; nu i se cer note ca să treacă clasele și să dobîndească o diplomă, ci i se cere să știe tot ce-i poate folosi în viață. E foarte adevărat că în țara în care am călătorit copilul bine educat n-aude neadevăr în casa părinților lui, nu simte nedreptatea și arbitrarul, ci în totul vede o pildă de energie și de corectitudine.

M. SADOVEANU

Dintr-o călătorie

- fragment -

Încăpătînrile și scăderile pruncului sînt îndreptate și reprimate chiar. Libertatea începutului lui de viață este desăvîrșită; începe a experimenta durerea în virtul unui ac, ori în porțița fierbîntă a unei sobe. Pentru el, o cădere nu-i catastrofă familiară. El poate să se îmbrace singur, știe drumurile, locurile de joc. Aleargă, se luptă în voie; e lăsat, la fiecare epocă a vieții lui, să cunoască lumea, să-i primească durerile și bucuriile în față, e învățat a fi om. E și privit ca om din fragedă vîrstă. I se vorbește cu gravitate și seriozitate. După ce școala i-a completat educația aceasta, iese în lume o ființă vrednică, care-și va face drumul ei prin valea aceasta de multă plîngere și puțină bucurie...

Aceste mici observații, pe care mi le-a sugerat viața britanică, le fac nu pentru mulțimea cea mare, care abia acum își croiește drumul la lumină; ci pentru frații mei care se cred civilizați și conștienți de datoria lor, care au de format elemente din oastea de mîine a vieții și a țării noastre. Le fac din pricină că acum cîteva săptămîni din nou mi-a fost dat să văd băieți cu umbră de mustață sub nas, călătorind sub privegherea părinților lor; din pricină că

ieri am văzut din nou spectacolul întristător al unui tinăr, care se lîngua pentru zestre, mărturisindu-și astfel neputința și nevrednicia în fața vieții, din pricină că iarăși, cu durere în suflet, m-am încrucișat la o răspîntie cu un fost al meu coleg de liceu care, cum scria cineva odată, — după ce s-a hrănit ani de zile cu grecește și latinește, a ajuns să moară de foame...

Ieri, băiețelul meu, stîrb și bucher în clasa întăia, trecea pe stradă rîzînd prea vesel și prea tare de un tovarăș al lui, care își ducea într-o mînă paltonașul și în cealaltă tașca cu curelele ca la ranită. Acasă l-am întrebât ce se întîmplase cu tovarășul lui: al băiețelului acela era deprins să fie adus la școală de un servitor, care avea misiunea să-l dezbrace de paltonaș și să-l dea pe samă; la ieșire trebuia să-l ia el pe samă, să-l îmbrace și să-i așeze ghiozdanul în spate. Se întîmplase o catastrofă: servitorul nu venise! Dar băiețelul mai rîdea și de altă umilință îndurată de tovarășul lui de școală: cu toate insistențele mele, a stat rușinos și n-a vrut să-mi spuie de ce era vorba.

Care dintre copiii țirgoveților noștri sînt îndemnați de părinți la jocurile cu mingea și la sîniu-

șurile de iarnă? Mai mulți folosesc jocurile acestea de vrednicie și putere în aer liber decît toate cărțile și guvernantele; ele ridică în fața vieții un om sănătos, cu sufletul plin de alceva decît de frică, nehotărîre și clorofică plictiseală.

Un prieten îmi istorisea într-un rînd o întîmplare dintr-un oraș elvețian. În sala comună a unui hotel, îi abrăgeau luarea-aminte doi copii, care se purtau unul față de altul ca doi encoșei: era un nemțîșor de 12 ani și un băiat englez de vreo 10 ani. Se dușmăneau cu privirele înăuntrul, și-n parc afară, necontenit aveau manifestații bătăioase, care porneau mai ales din partea englezului. Însfîrșit, într-o zi situația aceasta anormală a trebuit, printr-un acord comun, să fie clarificată cu pumnul. Și în sala de lectură, unde erau adunați toți oaspeții, deodată intră urlînd puilul de neam, cu părul vilvoi și cu străiele în neorînduială. Sar două mătuși și o mamă de la locul lor, și pe cînd copilul explica printre tresăriri de plîns că e vorba de o bătălie, — iată, intră și celălalt omușor tot așa de descheiat și de tras de baine, cu un ochi umflat, cu nasul sîngerat, și strigă tare, cu pumnul înălțat, spre maică-să: „Mamă! l-am biruit! l-am biruit...” — „Du-te sus și te spală pe obraz... îi răspunse cu liniște și cu dragoste maică-sa.

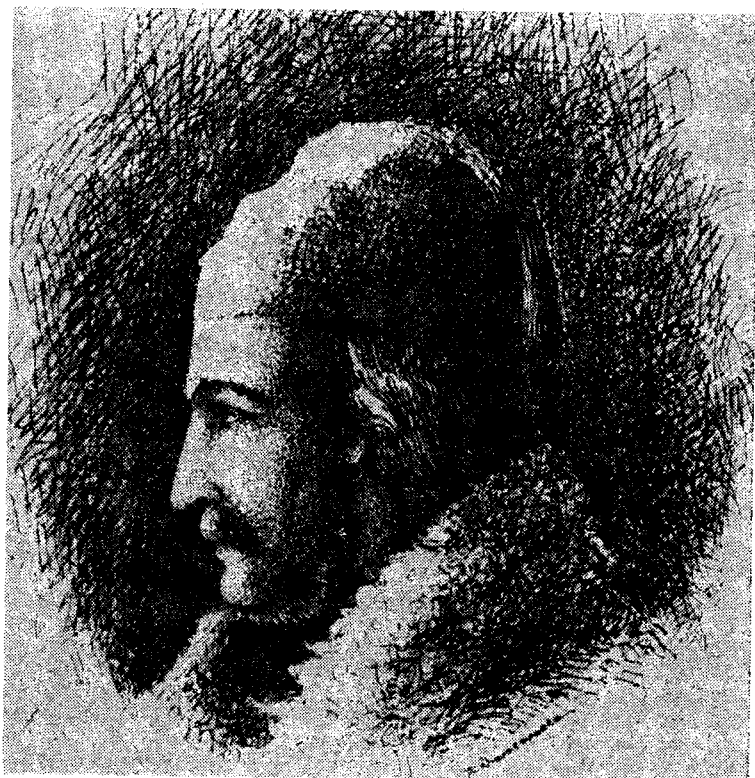
După excursiunea mea în Anglia și-n cartea prietenului meu, am văzut cîtă dreptate avea răposatul meu bunic, care mă trimetea la „minge” și la „săniuș”, și-mi zicea ridicînd arătătorul mîinii drepte: „Fă-te tare, gîndăcelule, ca să te poți apăra de cîni...” și alteori: „Ei înțelept și îndrăzneț ca fiarele codrului...”

Ei îmi dorea fericirea, care se afla în sănătate și-n noi, — niciodată în jurul nostru... Inșă bunicii buni și englezii la noi sînt foarte rari.

1912

POVESTEA VORBEI

- Copilul rîzgiit rămîne neînvățat. (Anton Pann)
- O mamă bună, care dă ea însăși învățătură copiilor săi, e pururea tot ce-mi pare mai frumos în lumea aceasta. (Pestalozzi)
- Munca gîndește, lenea visează. (Jules Renard)
- Viața este un dar pe care îl merităm numai atunci cînd îl dăruim. (Rabindranath Tagore)
- Virtutea nu constă în abținerea de la viciu, ci în nedorirea lui. (Bernard Shaw)
- Pierderea vremii bune este maica și sămînța vremii rele. (D. Cantemir)
- Natura însăși urmărește nu numai să ne dea posibilitățile cuvîntate pentru vremea de activitate, dar și frumoase mijloace de a ne întrebuiința clipele de răgaz. (Aristotel)
- Educația fără deprinderi este clădită pe nisip. (Ușinski)
- Învățătura îți dă lumină, dar nu te înalță decît prin caracter. (O. Densușianu)

Portret de BARBU ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA

În sistemul categoriilor etice, datorica ocupă un loc central. Lucrul acesta este explicabil, deoarece viața însăși, relațiile sociale și normele de conduită dintre oameni nu pot funcționa fără îndatoriri morale. Oriunde există relații ale omului cu alți oameni și oriunde omul este supus unui proces de educare, apelul la cerințele datoriei este continuu.

Fiind o expresie a relațiilor sociale, obligațiile morale se schimbă pe măsura transformării acestor relații: fundamental rămâne însă faptul că apar în conștiință ca o **necesitate** de ordin etic de a răspunde unui complex de obligații (au caracter coercitiv) ale omului față de societate și față de sine însuși: obligația de a respecta normele de conduită morală; de a participa la munca pentru realizarea progresului, de a-ți iubi patria și poporul, obligația autoperfecționării profesionale, culturale, ideologice și morale. Desigur că există și alte îndatoriri decât cele morale ca expresii ale cerințelor de ordin politic, juridic etc. Și acestea au un anumit conținut moral, însă notele lor de bază privesc domeniul respectiv.

Ceea ce conferă însă o valoare socială obligațiilor morale este direcția și orientarea lor în sensul cerințelor progresului social și autoperfecționării omului.

În socialism datorica morală capătă o **multitudine de atribute** izvorite din conținutul nou al obligațiilor generate de relațiile din cadrul cărora exploatarea a fost lichidată. Faptul că obligațiile derivă din cerințele progresului, că ele se stabilesc între oameni liberi și în scopul satisfacerii nevoilor lor materiale și spirituale, relevă un mod nou de îmbinare a obiectivului și subiectivului. Din corespondența necesității morale cu tendințele dezvoltării omului se desprinde concluzia că în munca educativă trebuie să se țină seama de dezvoltarea importanței respectării îndatoririlor, atât pentru progresul social, cât și pentru afirmarea personalității umane.

Așadar, îndeplinirea îndatoririlor morale are o mare importanță pentru viața socială și totodată pentru dezvoltarea omului. Iar perfecționarea omului nu poate fi concepută în afara obligațiilor sale profesionale, obștești, sociale și a celor referitoare la perfecționarea cunoștințelor sale și a modului de comportare.

În conceptul de datorie se îmbină ceea ce e necesar, derivând din relațiile sociale, cu dorințele, sentimentele și interesele oamenilor.

De aceea, obligația morală trebuie să ducă la educarea unor dorințe, sentimente și năzuințe umane **superioare**. Chiar îndatoririle morale, pe care omul le îndeplinește fără plăcere sau datorită unor forme de constrângere, nu duc în societatea noastră la înăbușirea personalității umane, ci la afirmarea ei. Un exemplu caracteristic îl constituie obligațiile morale față de muncă și învățatură. Cu toate că obligația morală de a munci și de a dobândi anumite cunoștințe nu este în

Implicațiile educative ale datoriei morale

toate cazurile însoțită de plăcere, realizarea ei îmbogățește omul din punct de vedere moral și intelectual.

Omul însă trebuie deprins, de la cea mai fragedă vîrstă, să-și înțeleagă îndatoririle sale, să le realizeze din convingere și cu plăcere. Are o mare importanță dacă omul își îndeplinește îndatoririle cu interes, din conștiința datoriei sau din teamă și constrângere. Rezultatele nemijlocite, cât și cele privind dezvoltarea omului, sînt cu mult superioare dacă acțiunea este făcută pe baza înțelegerii conștiente. De aceea, educarea conștiinței datoriei morale constituie o latură importantă a muncii educative, întrucît pune în valoare potențele umane creatoare, capabile nu numai să realizeze diferite sarcini, ci să le depășească continuu. Omul, care și-a însușit normele de comportare în spiritul necesității etice și care acționează din convingere în orice împrejurare, nu își va încălea îndatoririle față de ceilalți oameni și față de sine. El va fi capabil să selecteze coordonatele majore ale necesității morale și să se comporte în spiritul lor. Comportarea în muncă și în viața obștească a oamenilor societății noastre arată că omul zilelor noastre, educat în acest spirit, construiește în mod eroic și se transformă pe el însuși. În școala muncii, a învățaturii, a participării la viața obștească se educă și respectul pentru cerințele datoriei morale. Sublinierea necesității educării conștiinței datoriei nu înseamnă desigur predică moralizatoare, ci antrenarea oamenilor la îndeplinirea obligațiilor, reliefarea semnificației necesității lor. Căci datorica trebuie învățată, iar pentru respectarea ei trebuie — așa cum a observat încă Cicero — „și deprindere și exerciții”.

În același timp, este evident că un nivel cultural și ideologic ridicat îl ajută pe om să acționeze în spiritul datoriei morale, să-și formeze simțul datoriei.

Legătura cu modalitatea de comportare practică și înțelegerea conștiința a datoriei arată importanța ei pentru îmbogățirea și înfrumusețarea profilului moral al omului și a raporturilor sale cu ceilalți oameni.

Din sublinierea însemnătății laturii subiective a conceptului datoriei mai rezultă și necesitatea de a acționa în vederea modelării sentimentelor, intereselor și idealurilor în conformitate cu cerințele unei naturi umane superioare.

Practica educativă ne arată că numai cunoașterea datoriei, cunoașterea seacă a modului în care este necesar și trebuie să se acționeze nu este suficientă. Înțelegerea conștientă a datoriei morale trebuie să se transforme într-o **trăire puternică și profundă**. Dacă cineva este în stare să trăiască succesele sau nenorocirile grupului social (familie, școală, uzină, popor etc.) din care face parte ca pe propriile sale succese sau nenorociri, atunci este capabil să-și **trăiască datorica**, nu numai să o cunoască. Pe de altă parte, aprecierea propriilor fapte din punct de vedere emotiv, trăirea lor subiec-

tivă cu toate implicațiile ei (satisfacție, căință etc.) dă naștere la ceea ce, în deobște, numim conștiință morală. Iată de ce, pentru munca educativă (îndeosebi, în școală și în familie) o mare importanță are acțiunea de formare a sentimentului datoriei astfel ca obligațiile morale să devină **cerințe interioare**. Mai ales, la vîsta copilăriei, atât părinții cât și profesorii pot să facă apel la afectivitatea copilului, stimulînd dorința și plăcerea sa pentru îndeplinirea unor îndatoriri specifice, acționînd asupra modului specific de percepere și ajutînd copilul să înțeleagă valoarea și necesitatea datoriei ca o trăire proprie. Legată de emoțiile și sentimentele omului, de viața lui de fiecare zi, datorica poate deveni un mod de reglementare a comportării. Cu cât omul are cunoștințe mai bogate, cu cât sentimentele sale profunde și active exprimă măsura în care comportarea naturală a omului a devenit umană, cu atât se vor putea îmbina mai strîns interesele generale cu cele personale.

Caracterul complex al categoriei datoriei morale și implicațiile sale educative solicită acțiunea tuturor factorilor educativi.

În familie, educarea datoriei constă și în comportarea de fiecare zi a părinților, în respectarea de către ei a obligațiilor lor morale. Totodată, atât familia cât și școala trebuie să-l determine pe omul care se formează în acest cadru să-și îndeplinească obligațiile pe baza înțelegerii **necesității** lor și din obișnuință și convingere, cu plăcere și simț de răspundere. Ansamblul de principii și metode pedagogice pe care le dețin educatorii își dovedesc eficiența și în această problemă, dacă se au în vedere necesitățile progresului țării noastre și ale dezvoltării multilaterale a omului.

GHEORGHE BERESCU

Desen

CAMIL RESSU

— SPUNEME-MI, CU CINE ESTI? — — ÎNSOȚEȘTI? —

Prietenia este unul din cele mai mărețe și mai înălțătoare sentimente ale sufletului omului, care trebuie înrădăcinat în sufletul copiilor încă de timpuriu. Ținând cont de multiplele lui valențe, am făcut o investigație sociologică în rîndul a 40 de familii ai căror copii studiază la Liceul nr. 1 „Ioan Slavici” din Arad. Le-am adresat următoarele întrebări:

1 — Urmăriți alegerea cercului de prieteni ai copilului dumneavoastră?

2 — Ce calități doriți să aibă prietenul copilului dumneavoastră?

3 — Cum stimulați și supravegheați sentimentul prieteniei, al colegialității și colectivității?

4 — Ce rol socotiți că are prietenia în formarea personalității copilului dumneavoastră?

Ceea ce este demn de subliniat încă de la începutul constatărilor este faptul că la prima întrebare toți părinții anchetați au răspuns afirmativ. Dar nu putem trece cu vederea că 5 dintre ei au dat răspunsuri echivoce, pozitive doar pe jumătate: „Urmăresc într-o oarecare măsură alegerea cercului de prieteni” (B.D. — felcer), „Da, dar nu întotdeauna” (I.T. — funcționar) etc.

La întrebarea a doua, privind calitățile cerute prietenului copilului lor, s-au dat, în general, răspunsuri stereotipe, în care revin cu insistență cuvintele: modest, silitor, cinstit, sincer, cu o ținută morală înaltă etc. Reproducem, fragmentar, câteva din ele: „... să iubească pe aproapele său, să constituie un exemplu bun, să fie demn de cinste într-un stat socialist” (F. Gh. — șofer la I.C.O.A.), „Doresc ca prietenii fiicei mele să fie elemente cinste, care citesc, se cultivă, frecventează concertele și sînt prieteni devotați” (I.S. — profesoară de franceză și engleză), „Să fie cel puțin de nivelul copilului meu. Să fie cuminte, de caracter” (M.N. — inginer), „Să aibă calitățile ce îi lipsesc fiicei mele” (H.H. — soră de spital).

Întrebarea a treia a suscitat un interes mai amplu în rîndul părinților. Formele de îndrumare și supraveghere ale prieteniei, colegialității și colectivității fiind multiple, s-au primit și răspunsuri din cele mai variate, în care un procentaj precumpănit îl înregistrează sfaturile și exemplele personale (75%). Alți părinți consideră că drumul spre prietenie, spre întărirea sentimentului de colegialitate și colectivitate poate fi găsit și prin lecturi indicate, prin întâlniri acasă, prin excursii organizate de părinți, împreună cu copiii lor (12,5%). Prin intervenții directe

în diferențele dintre elevi și exprimarea unei păreri personale (5%): „În caz că are neînțelegeri cu colegii, îmi dau cu părerea despre cel ce are dreptate” (T.I. — funcționar). Prin jocuri — acasă la la un coleg sau pe terenurile de sport (5%): „Supraveghez să se joace cinstit, corect, să nu înșele” (V.S. — învățător). Unul singur dintre părinții anchetați a dat acest răspuns: „Avînd încredere în copilul meu, nu mă amestec în prietenii sale”.

Cît privește întrebarea a patra — „Ce rol socotiți că are prietenia în formarea personalității copilului?” — toți cei cărora le-a fost adresată au răspuns pozitiv, acordîndu-i acestui sentiment un rol preponderent: „Prietenia dezvoltă spiritul colectiv, combatе egoismul și separatismul” (tatăl lui P.O. din clasa a X-a B), „În afara mediului familiar și școlar, prietenia este factorul care contribuie cel mai mult la formarea deprinderilor” (L. Gh. — medic), „Prietenul este un suport moral, în multe cazuri. De aceea, e bine să-l ai dinainte” (părinții lui V. O. din clasa a IX-a A). În cele de mai jos, reproducem pe larg convorbirea ce-am avut-o cu doi dintre părinți despre prietenia copiilor lor — două exemple, două feluri de înțelegere și interpretare a acestui sentiment.

O FATĂ „ÎNCUIATĂ” ȘI TEMERILE UNEI MAME

Discuția se poartă în jurul elevei D.D. din clasa a X-a C. Destăinuirile tovarășei D.E. — mama elevei, profesoară la o școală comercială, o femeie încă frumoasă — sînt sincere, fără eșcamotări și subterfugii.

— Fiica mea? — ne spune interlocutoarea — o „încuiată”! Da, da, ați reținut bine — o „încuiată”; dacă ar fi, bineînțeles, s-o privim numai prin prisma prieteniiilor ce le cultivă, a relațiilor dintre ea și semenii de vîrsta ei. Căci în alte privințe, este destul de dezghețată. La școală, de pildă, are numai note de 9 și 10, este printre primii din clasă. Cu prietenia însă, la ea e o problemă. Fiica mea n-are prieteni! E o fată retrasă, timidă. E adevărat că are două colege de clasă — pe B.D. și I.E. — cu care se mai consultă uneori în probleme legate strict de școală, cu care mai învață în perioada tezelor sau examenelor mai grele. Pe băieți însă nu-i poate suferi. Nici la școală, nici pe stradă — nicăieri! Vreau să vă povestesc o întâmplare, care mi-a dat multă bătaie de cap. În iarna trecută, într-una din recreații un coleg, în joacă desigur, o prinde pe fiica mea pe la spate, de ochi.

(Continuare în pag. 19)

De fapt, în afară de cele 15 etaje... multe ngi de apartament... acestea sînt cele care, cu firma localului de alimentație publică ce le ocupă, dau nume propriu zveltei clădiri la care ne referim: UNION. Căltitorul realizează, desigur, că este vorba de blocul-turn care reliefează agreabil diversitatea arhitectonică a Pieții Palatului Republicii.

TEMPERATURA CUVINTULUI „ACASĂ”. Am colindat blocul, cu sentimentul că străbat — evident, pe verticală — nu dimensiunile unui edificiu, ci al unei veritabile așezări omenești. Într-adevăr, cele 89 de apartamente, care în circumstanța așezării lor pe orizontală ar deveni tot atâtea case, sînt locuite de un număr egal de familii. Dintre membrii maturi ai acestora, 138 exercită 18 profesii diferite, și veghează totodată la creșterea și educarea a 103 tineri, din care 71 încă n-au implinit vârsta de 18 ani.

Iată-mă, deci, în intimitatea unor oameni care, dincolo de diversitatea de ocupații, vîrstă, obiceiuri, mentalități și cunoștințe, formează o colectivitate care își petrece laolaltă doi din cei trei opți ai unei zile de calendar și cu unele excepții — își învâluie blocul în căldura cuvintului ACASĂ.

Vizitînd de mai multe ori și la ore diferite impunătoare clădire, mi-am dat seama că pentru unii locatari temperatura lui „acasă” ajunge la aceea a inimii numai după ce au intrat în apartamentul

propriu, în vreme ce pentru alții, încă din clipele în care desfilă ușa holului de la intrarea în bloc.

Am văzut și multe apartamente plăcuțe și sonerii grijuliu dichisite, curate, iar ușilor, peste frumusețea inițială, li s-a mai adăugat un ce inefabil care le-a insuflat viață, căldură proprie. Dar am văzut și sonerii alinînd de firele electrice, ori numai firele, resturi de etichete cu mizgălituri în loc de rame.

Am poposit la etaje ale căror balcoane interioare le-am asemuii cu niște minuscule grădini suspendate, încărcate de clorofilă, culoare și umbră. Și, megieșe, dedesubt ori deasupra, alte citeva balcoane însingurate de tăcerea tristeții uscate a prafului așternut pe cioburi de jucării, de mobilă, pe sticle și damigene goale.

Sînt și acestea — evident — citeva linii de termometru care indică temperatura cuvintului „ACASĂ”.

Interpretînd înțelesul lucrurilor de pe alt plan — plan ce interferează cu primul la toate unghiurile — s-ar putea afirma că aici este vorba de o școală, pe cit de importantă, pe atît de complexă, în care cei mari dau celor mici lecții fără pauze și vacanțe. Lecții de viață, care se sedimentează pentru o viață.

Jos, în hol, trei copii așteaptă liftul. Te încintă veselia lor, ca și salutul — rostit, se vede bine, din inimă — cu care întîmpină un grup ce se apropie dinspre intrare: o familie — tata, mama și doi copii — care se întorc acasă. Nu mai era, însă, de natură să

incinte pe nimeni faptul că fără să se aștepte la salut și cu o cînd n-ar fi observat gestul de a le oferi întîlcirea, tatăl i-a dat pe cei trei copii la o parte și s-a instalat cu toți ai săi în lift. Nici copiii și — împreună cu ei — nici eu, nu mai eram la fel de veseli.

Pe palierul spațios al etajului XI, un copil se juca de unul singur cu un avion confecționat de el din carton. După ce-i dădea drumul să plutească pînă la etajul de dedesubt, se repezea după el, cite trei trepte de-o dată, îl readucea pe „pista de decolare”. Il... decola din nou. A apărut mama, desigur chemată de larva... aviatorului. Văzînd însă bucălelele de hîrtie de pe jos, și-a certat copilul mai ales pentru ele și l-a pus să le strîngă pînă la una. În vremea asta, la apartamentul de vis-a-vis s-a întredeschis o ușă, au apărut două antebrațe și au scuturat de citeva ori o față de

URCĂ

masă. Ușa s-a reînchis imediat și pe pardoseala neagră au rămas citeva firimituri de piine. Așa puține și neînsemnate, cum erau, dar strălucitor de albe, mi s-a părut că în ochii copilului — care se uita la ele — au luat proporțiile unui morman...

Am dat să ure spre terasă. Deodată, din înaltul casei scărilor s-a stîrnit un potop de invective. Ce s-a întîmplat, m-am lămurit puțin după aceea. Norul din care s-a zămislit o asemenea stihie a fost un lucru fără importanță. Un locatar de la etajul XV, așteptîndu-și copilul cu care voia să coboare, a zăbovit citeva secunde cu ușa liftului deschisă. Alt locatar de la etajul XIV, părăindu-i-se probabil ore cele citeva secunde, a început să țipe, vorba aceea, ca la foc. Atît! Oare, pentru toate urechile care au auzit limbajul neurban al acestui locatar (părinte și el, mi se pare), faptul s-a mîrginit numai la atît? Nu-i exclus ca ecoul lui să fi fost mai puternic și mai prelungit decît acela stîrnit în casa scărilor.

Blocul are citeva ore în răstimpul cărora s-a stabilit un consens în ce privește binevenita odihnă postmeridiană. Dar, fiindă insensibilă și moartă mai tot restul zilei, un pian de la etajul VII își încheie repausul tocmai atunci cînd și-l începe blocul. Clapele-i răscolite de miini începătoare fac corzile să țipe din toate tonurile majore. Proprietarii lui sînt poate convinși că oferă o lecție de... pedagogie, dacă fac să coincidă orele de exercițiu ale copiilor lor cu orele de binefăcătoare odihnă ale vecinilor ce se află, și ei... „la ei acasă”.

La etajul IX, sunam la apartamentul cu nr. 52.

— Mami nu-i acasă, mă lămu-rește prevenitor un băiețas ce cobora scara etajului superior. Cred că va veni curînd.

— Mami este... mama ta?

— Nu, este... Iat-o că vine!

NU NE CREȘTEM NUMAI COPILII NOSTRI. Era tovarășa Ginju Victoria, membră a comitetului de bloc, chiar omul pe care-l căutam. M-am interesat de fătutul care-i spusese „Mami” eram sigur că dacă nu-i este fiu, trebuie să-i fie măcar nepot.

— Aa, Dănuț? Nu! Este al familiei Podrumaru de la etajul X. E în clasa a IV-a la Școala generală „Vasile Alecsandri”, premiant cu media 10. Părinții fiindu-i mult plecați de-acasă, am început să nu-l mai alegem dintre ceilalți cinci copii ai noștri.

— Dar cînd sînteți și dumneavoastră la serviciu, cum își petrec timpul cei... șase copii pe care-i aveți?

— Apoi, la drept vorbind, am mult mai mulți copii. Sînt și alții în situația lui Dănuț. Eu nu sînt ocupată în producție. Din 49 de mame cite sînt deocamdată în bloc, 11 sîntem casnice. Ne împărțim grija copiilor. În ce-i privește pe ai mei, sînt destul de mari.

— Aveți, se pare, motive destule să fiți mulțumită de copiii dumneavoastră...

— Într-adevăr, n-am nici un motiv să spun că nu. Alături de profesorii lor, ne-am străduit și noi, părinții, să-i creștem buni, să ajungă oameni de omenie. Nu-s răi, dar ar fi putut, cred eu, să fie și mai buni, dacă și alți părinți s-ar fi ocupat mai mult de copiii lor...

— ?!

— Spun asta pentru că nu ne creștem niciodată singuri copiii, ci împreună cu alți părinți. Copiii nu-și trăiesc singuri copilăria, ci cu alții de seama lor.

— Am impresia că dumneavoastră, cele 11 casnice, v-ați asumat o sarcină destul de dificilă în situația, aș zice, un pic cam vitregă din acest punct de vedere, în care vi se află blocul. Mulțimea asta de copii — vîrste diferite, educație imprămată acasă diferit, temperamente deosebite —, ca să te ocupi cum trebuie de ea presupune și mijloace adecvate. Bunăoară, o încăpere destinată anume copiilor din bloc — în blocul „Gireșica” a fost amenajată una; păcat că nu sînt prevăzute chiar de către constructor! — în care, sub îndrumare și supraveghere prin rotație, să se poată organiza activități interesante și educative.

— Ne-am gîndit și noi la așa ceva, dar n-am izbutit încă să-i secundăm pe vecinii de la „Gireșica”. Vara, în lipsă de ceva mai bun, cineva a propus să întrebuițăm terasele blocului în acest scop. Copiii, însă, rămîn copii... terasa este primejdioasă, oricît de înalt ar fi împrejmuită. Tocmai fiindcă n-avem un astfel de mijloc adecvat, Nicușor, unul din copiii familiei Dumitriu de la etajul VII, a fost, tocmai la sfîrșit de an școlar, victima unui accident de circulație.

— Am văzut și eu o mulțime de copii jucîndu-se pe palieretele etajelor, sau în jurul blocului, la cele mai nepotrivite ore. Pînă una-alta, nu s-ar putea face altceva? Excursii prin București cu cit mai mulți copii, vizite utile, sau altele asemănătoare. Tocmai despre o situație similară am auzit pe doi părinți discutînd. Unul socotea c-ar fi posibil ca, prin contribuția părinților, să fie angajat cineva, care,

REPORTERUL

IN DRUM SPRE VIITOAREA PROFESIUNE

**Interlocutorii mei au fost,
de astădată, 253 de tineri
candidați la concursurile
de admitere
în învățământul superior**

Dialogul nostru a început în toamna anului școlar al ultimei lor clase de liceu, când i-am întrebat: „Ce profesie vreți să vă alegeți după terminarea școlii?”

— Inginer, au răspuns 35,56%; cadru didactic, 30,83%; medic, farmacist, 15,18%; jurist, artist, militar, cercetător științific — au adăugat 11,48%.

— Încă nu ne-am hotărât, e greu să alegi încotro s-o apuci, a fost răspunsul a 6,32% din tineri.

Ramurile profesionale indicate cuprind un total de 60 de specialități: ingineri — 45 specialități, în ordinea preferinței: chimie industrială, mecanică, agronomie, electrotehnică, construcții civile, chimie alimentară, aviație, petrol-chimie, telecomunicații, construcții mașini, geologie, horticultură, electronică, industria lemnului, silvicultură; cadre didactice — 10 specialități: limba română, istorie, științe naturale,

fizică, educație fizică, franceză, engleză, desen, chimie, geografie.

Nu toți tinerii și-au manifestat dorința să urmeze învățământul superior: 48 dintre ei au optat pentru școli tehnice de petrol-chimie, C.F.R., radio-telecomunicații, desenator tehnic și aviație, școli tehnice sanitare și de farmacie. Alți 20 de absolvenți de liceu vor să candideze la instituțiile pedagogice de 3 ani, pentru a deveni cadre didactice.

Numărul specialităților indicate e încă prea mic față de cele existente în economia noastră națională, dar în orice caz mai mare și mult mai calitativ decât cele 36 de profesii ale părinților, dintre care 23 la un nivel de calificare inferior.

Părinții a 178 de tineri n-au putut ajunge în viață decât pe prima treaptă a calificării, fiind lipsiți de posibilități materiale și de condiții sociale favorabile,

deși fiecare din ei dorea și ar fi fost îndreptățiți să se realizeze mai mult. Numărul profesiunilor părinților are valoarea unui eșantion, reprezentativ la un moment dat. Astăzi, mulți dintre ei s-au valorificat prin cursuri serale și fără frecvență.

— *De ce v-ați ales profesia respectivă?*

— Îmi place! (59,20%). — Vreau să fiu util (22,53%). — E o profesie de viitor (8,17%). — Simt că am aptitudini pentru profesia pe care mi-am ales-o (3,17%). Desigur, nu m-aș putea declara întru totul satisfăcut de aspectul cantitativ al răspunsurilor obținute. Prea puțini tineri și-au ales profesia ca rezultat al descoperirii aptitudinilor personale dirijate în dezvoltarea lor de către școală și familie; prea mulți motivează cu „îmi place”, fără să știe însă „de ce” și pentru câtă vreme. Din rîndurile acestora se recreează, de obicei, oscilanții.

— *De când v-ați ales-o?*

— M-am hotărât pentru profesia aleasă în cursul școlii generale (40,10%). Restul de 59,90% s-au hotărât în cursul liceului. Dintre aceștia, 70,89% s-au declarat decisi pentru viitoarea lor profesie în momentul alegerii secției umaniste sau reale (clasa X-a).

N-am acordat decât o valoare relativă alegerii profesiei încă din primele clase ale școlii generale. E vorba acum de o aspirație profesională și nu de orientarea profesională propriu-zisă. Interesele profesionale se precizează mai târziu, ca rezultat al educației.

— *Cine v-a influențat în alegerea ei?*

— „Îmi place să citesc. Lectura m-a ajutat să mă decid pentru cariera de constructor de avioane.” (B. Vasile — Brașov).

„Am discutat de multe ori cu specialiștii din producție, care mi-au dezvăluit frumusețea și importanța economică și socială a inginerului specialist în energetică.” (D. Vanda — București). „Școala noastră a organizat mai multe vizite în producție, care m-au influențat în alegerea profesiei.” (G. Mihai — București). „Urmăresc filmele științifice și bineînțeles și pe celelalte. Așa m-am convins că mi-am ales bine profesia de medic.” (D. Roxana — București). „Tovarășul dirigintă ne-a informat despre conținutul mai multor profesii. Tot ea m-a ajutat să mă cunosc mai bine și să-mi aleg profesia de viitor cât mai aproape de inclinațiile mele. Eu am dorit să devin actor de teatru. M-am convins că, din cauza emotivității pe care nu pot nicicum să mi-o înfrîng, n-am să fac față în această profesie. Pe scenă mă hilbii grozav. M-am gândit cum voi arăta în chip de Romeo, făcînd declarații bilbiuite Julietei... Am optat pentru profesia de operator de film. Nu pot renunța totuși la artă!” (M. Lucian — Brașov). „N-am discutat cu nimeni despre profesia aleasă.” (A. Mircea — Făurei, reg. Galați).

— *Ce părere au părinții?*

Ambii părinți sînt de acord — 85,76%; numai unul din părinți e de acord — 3,99%; părinții nu sînt de acord — 7,10%; indiferenți — 1,97%; nu s-a discutat cu părinții — 1,48%.

„Eu vreau să devin inginer în chimia alimentară. Tata e de acord cu mine. Mama nu vrea ca să plec la Galați, la facultate. Mă sfătuiește să mă fac profesoară, să rămîn în București.” (A. Cornelia — București). „Părinții mei vor să devin farmacistă. Eu vreau să

mă fac planificatoare.” (I. Georgeta-Craiova). „Tata și mama nu sînt de acord cu mine, dar nici între ei nu se înțeleg: fiecare vrea să mă fac altceva. Eu vreau să urmez științele juridice, să mă fac judecător. Tata vrea să devin medic, mama vrea să urmez limbile străine, ca să devin ghid.” (G. Lăunnița — Brașov). „Părinții mei mă lasă să-mi aleg orice meserie doresc. Am încercat să devin medic.” (M. Alexandru, Ianca-sat, reg. Galați).

— *Cum v-ați pregătit pentru ea?*

„Învăț pentru concursul de admitere în facultate” (100%). „Am meditat la matematică și fizică, de la începutul anului școlar” (30%). „Vreau să devin ofiter în marina comercială. Am citit: Îndrumătorul marinăresc, Istoricul navei, Construcții navale. Sînt navo-modelisti.” (C. Vasile — Liceul 36, București).

„Dau examen de admitere la construcții, secția instalații. În timpul liber mă ocup cu instalațiile sanitare existente în casă: sudez o țevă, mai schimb o garnitură la robinet. Cel mai mult am lucrat în perioada în care casa noastră a fost reparată de către I.R.C.R.” (D. Tudor — liceul 36, București). „M-am hotărât pentru electrotehnică. Am construit un aparat de radio-recepție și un cuplu soner-electric — telegraf Morse” (G. Ion — Liceul din Ianca-sat reg. Galați).

„Încă de mic copil am iubit teatrul. În cadrul școlii am obținut o serie de succese, care m-au stimulat să-mi aleg această profesie. Pasiunea mea pentru teatru e nelimitată. Pentru pregătirea mea practică am participat la toate concursurile artistice interscolare și am urmat cursurile la „Școala populară de artă” — secția actorie. Deși am terminat această școală, continui și azi să iau parte regulat la cursurile anului II” (B. Liana — Liceul nr. 3 Brașov).

„Ca viitor agronom, în vacanțele de vară am făcut diferite cercetări asupra plantelor și în legătură cu prelucrarea solului.” (T. Alexandru — Liceul din Ianca-sat, reg. Galați).

„Desfășor activități voluntare în cadrul dispensarului din cartier.” (S. Alexandrina, Liceul 23, București); „Sînt membru al cercului de chimie al școlii și frecventez cercul de chimie organizat de facultate pentru elevii școlilor bucureștene. De asemenea, îmi place să citesc cărți de specialitate.” (V. Iorgu — Liceul 23 — București).

„Vreau să devin arheolog. Am lucrat pe un șantier arheologic deschis de Universitatea din Cluj la Oca Sibiului. A fost o adevărată școală pentru mine. Nu concep o altă profesie, decât cea de arheolog. Citesc multe cărți de istorie.” (D. Puiu-Liceul nr. 4 — Sibiu).

— *Învățați! Învățați! Învățați!*

Pentru a deveni ceea ce dorești, trebuie să te pregătești cu seriozitate, din vreme.

— Când ai de gând să te pui pe învățat? I-am întrebat pe un elev de clasa a X-a, corigent la matematică și istorie, „viitor” inginer.

— La anu' mă pun serios pe treabă. Pe cuvînt de onoare! — mi-a răspuns cu fermitate.

Tot așa se vor fi gândit și alții ca el, tineri care n-au putut face față concursurilor de admitere în facultăți. D. Mariana, absolventă a liceului seria 1964/65, a dorit să urmeze chimia. Astăzi e învățătoare suplinoară. B. Nicolae din student la ICEF a devenit funcționar la UCECOM. M. Olga a stat un an acasă, ca să „dea” din nou la medicină etc. etc.

— *Problema nu e deloc simplă... din multe motive:*

1. Există foarte multe profesii în care tineretul se poate califica.

2. Concursurile de admitere în facultăți constituie o selecție riguroasă a candidaților, pe bază de pregătire școlară (mai puțin însă pe bază de aptitudini).

3. — Mulți tineri nu-și cunosc vocația profesională, aptitudinile. (În această direcție se face încă prea puțin în școală).

4. — Informația tinerilor și a părinților despre condițiile de calificare în diferite profesii și despre numărul acestora este încă deficitară. (Nici cadrele didactice, care îndrumază acțiunea de orientare profesională a elevilor, nu cunosc încă tot ceea ce le este necesar pentru reușita acțiunii lor în această direcție).

Orientarea profesională a tineretului asociază într-o responsabilitate comună școala, familia și organizația de tineret, pentru o îndrumare cât mai judicioasă a fiecărui tânăr către profesiunea care să convină propriilor aptitudini, cât și economiei naționale în raport cu cerințele de dezvoltare a ei.

Erorile se plătesc, chiar dacă nu au o scadență imediată. Întreruperea facultății („nu-mi place“), nereușita în profesie („nu mi se potrivește, m-am orientat greșit“) reprezintă tot atâtea valori nerealizate, uneori rebuturi.

Colaborarea strânsă dintre școală, familie și organizațiile de tineret, sprijinirea familiei pentru a-și lărgi orizontul de informare asupra posibilităților de pregătire profesională a tinerilor, adecvarea în mai mare măsură a procesului instructiv — educativ la cerințele orientării profesionale a elevilor, îndrumarea în aceeași direcție a activităților din timpul liber sînt numai cîteva din măsurile care se întrevăd pentru a se asigura „omul potrivit la locul potrivit“.

Preocupări în acest sens s-au făcut mai evidente în ultima vreme. Tinerii cer să-i sprijinim în orientarea lor profesională, ca să nu greșescă. Noi avem datoria să le acordăm acest sprijin.

ROMEO DĂSCĂLESCU

Constituirea Consiliului Național al Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România

(Urmare din pag. 1)

tatea să înscrie în programele de activitate ale detașamentelor, acțiuni care să completeze munca desfășurată în clasă, dînd procesului educativ unitatea necesară. O rezolvare asemănătoare se va realiza și la nivelul școlii, unde comandantul unității de pionieri va îndeplini și funcția de director adjunct, putînd astfel să armonizeze programul de activitate al unității cu sarcinile generale ale școlii. Această unitate, de altfel, va fi posibilă și la nivelul consiliilor raionale, regionale și al Consiliului Național, președinții acestora îndeplinind și funcția de adjunct ai șefilor secțiilor de învățămînt ale sfaturilor populare, iar președintele Consiliului Național pe cea de adjunct al Ministrului Învățămîntului.

În stabilirea programelor de activitate, comandantii de detașamente și unități vor avea, deci, în vedere, în primul rînd, obiectivele educative prevăzute pentru procesul de învățămînt, pe care Organizația pionierilor are sarcina să-l completeze, să-l lărgescă și să-l consolideze prin acțiuni proprii specificului ei. La nivelul școlii, directorul poartă, în calitatea sa de conducător unic, întreaga răspundere pentru organizarea și eficiența tuturor acțiunilor educative inițiate atît în cadrul, cît și în afara școlii, pentru pionieri și școlari.

Ce orientare va primi, în viitor, activitatea caselor pionierilor?

— În viitor se va îmbunătăți substanțial activitatea caselor pionierilor, care, pe baza măsurilor stabilite de partid, vor primi o nouă orientare, devenind principalul instrument al consiliilor Organizației pionierilor în îndrumarea metodică-științifică a activității pionierești. Activitatea caselor pionierilor — centre metodice de activități pionierești — se va desfășura, în principal, prin atragerea unui larg activ obștesc din rîndul celor mai bune cadre didactice de diverse specialități, care își vor aduce contribuția la studierea și răspîndirea experienței pozitive din unități și detașamente.

Consiliile Organizației pionierilor vor folosi casele pionierilor mai ales în îndrumarea cercurilor și formațiilor din școli, organizînd periodic — cu ajutorul acestora — consfătuiri metodice cu profesorii — conducători ai acestor cercuri și formații, instructaje, schimburi de experiență, expoziții și treceri în revistă (pe plan raional, orășenesc și regional) ale rezultatelor obținute în activitatea acestora, concursuri, campionate, mari serbări pionierești.

Casele pionierilor vor ajuta consiliile în instruirea comandantilor de pionieri, pregătind, pentru aceștia, activități model, îndrumări

metodice, colecții de diferite materiale necesare activității cu pionierii.

Ce contribuție pot aduce părinții, familia, în activitatea cu pionierii?

— Familia este un colaborator prețios nu numai al școlii, ci și al Organizației pionierilor. Părinții pot acorda acesteia un ajutor multilateral, începînd cu pregătirea copiilor în vederea primirii lor în cadrul organizației și terminînd cu sprijinirea directă a unor acțiuni pe care Organizația pionierilor le inițiază, împreună cu școala. Astfel, părinții trebuie să formeze în familie un climat favorabil pentru munca pionierească. Obținerea calității de „pionier“ să fie pusă în fața copiilor drept un obiectiv de perspectivă care va încununa străduințele lor de a fi ascultători, respectuoși, silitori la învățatură.

Educatori pricepuți și prieteni apropiați ai pionierilor, părinții trebuie să se afle, ori de cîte ori este nevoie, în mijlocul pionierilor, să-i ajute, sfătuindu-i cu pricepere și răbdare, să-și organizeze cît mai plăcut și folositor timpul lor liber. Ei trebuie să se alăture, cu pasiune și din convingere, comandantilor de unități și detașamente, cadrelor didactice, în toate acțiunile ce se inițiază pe linie pionierească și să alcătuiască, împreună cu aceștia, un puternic front educativ, însuflețit de dorința de a contribui la pregătirea și educarea tinerei generații.

TREI JUDECĂTORI DESPRE DELICVENȚA JUVENILĂ

interviu cu tovarășii Aurora Dariu, Clara Caragea și Tiberiu Szepesy, judecători la Colegiul II Penal de la Tribunalul Capitalei Republicii Socialiste România

Întrebare: — Care credeți că sînt cauzele delicvenței în rîndurile minorilor?

A. DARIU: — Ca jurist și ca mamă, pot spune că principala cauză, deci principalii vinovați, sînt părinții. Cel mai mare procent de delicvenți minori îl provoacă familiile dezorganizate. Adică tocmai acei părinți care, despărțindu-se, uită că neînțelegerile dintre ei nu trebuie să se răsfrîngă, în mod obligatoriu, asupra vieții copiilor lor. Mai ales că, majoritatea dintre aceștia se află la vîrsta cînd grija și supravegherea părintească — sau lipsa lor — determină coordonatele viitoarei lor evoluții omenestii. Mă întreb, însă, ce structură sufletească pot determina acele manifestări ale unor soți divorțați, care fac pe copil pârtaș, de mic, la propria lor dezordine morală? Bărbați care aduc femei în casă — și invers — fac cheuri interminabile, sfidînd cele mai elementare norme de conviețuire obștească. În aceste cazuri, copiii fie că devin, la scară redusă, copii leite ale părinților, adică delicvenți virtuali, fie că părăsesc pur și simplu casa părintească ajungînd în anturaje înrăite, formate din indivizi fără ocupație, care îi folosesc direct în întreprinderile lor nelegiuite.

Întrebare: — Numai din familiile dezorganizate se recrutează viitorii clienți ai tribunalelor pentru minori?

CL. CARAGEA: Incontestabil, cel mai mare procent. Dar sînt și cazuri cînd părinții multora dintre ei sînt oameni cumsecade, muncitori serioși în întreprinderea sau instituția lor. Ei sînt de două categorii: unii nu se preocupă deajuns, din diverse motive, de educația copiilor, alții, mai puțini, nu pot pur și simplu să o facă, datorită gradului lor redus de cultură. Este știut că educația reclamă cunoașterea unor principii și norme științifice de modelare a personalității copilului. În această privință, organizațiile cultural-obștești mai au încă multe de făcut. Sistemul conferințelor pe teme educative este bun, dar ele nu sînt suficiente. Sînt mult mai utile demonstrațiile concrete, pe cazuri, analizate de organele în drept, care să fie organizate la cluburile întreprinderilor, la casele de cultură, sau în cadrul lectoratelor din școli cu părinții.

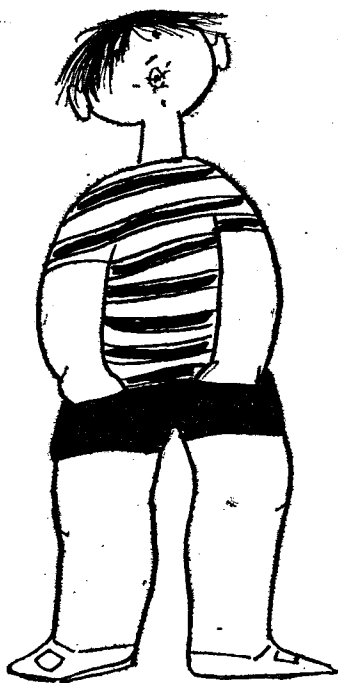
T. SZEPESEY: — Chiar și unele cadre didactice nu găsesc, întotdeauna, țaria morală spre a răspunde actelor de indisciplină ale unor elevi recalitranti. O profesoară din raionul T. Vladimirescu, de pildă, a cerut unui elev să iasă la tablă. Acesta a refuzat. Ea l-a invitat afară. Refuzul a fost repetat, în mod ostentativ. Isbucînd în lacrimi, profesoara a părăsit ea însăși clasa. Intrucît nici directorul școlii n-a luat nici o măsură, elevul a avut cum se spune „cîștig de cauză“, devenind un fel de „erou“ în fața colegilor. Un asemenea tînăr e un prezumtiv frecventator al unor cercuri dubioase, de o moralitate suspectă. Bea, fumează, ia parte la „ceaiuri“, sau la alte „distracții“ de o înfrîntătoare sărăcie spirituală. Inoată — cum se spune — în acea apă tulbure din care se pescuiesc, de regulă, infractorii juvenili.

Întrebare: — Acestea ar fi, ca să zicem așa, cauze prealabile, ținînd de mediu. Altfel de cauze nu sînt?

A. DARIU: Iată cîteva cauze și cazuri: — pentru furtul unui ceas, instanța judecătorească a aplicat împotriva tînărului Chiriță Stoican măsura de siguranță a libertății supravegheate, încredințîndu-l tatălui său, cooperant într-o comună de lingă București. Dar

• Martori precoci • Nu sînt suficiente ședințele • Complicitatea nepăsării • Autoritate tutelară, dar și morală • Copilul nu este minge de fotbal • Pompierismul — principiu educativ?! • Forța opiniei publice • „Adolescența, soră cu marile elanuri...“

nici acesta, nici colectivul de muncă nu și-au dat interesul în acest sens. Tînărul a fost prins furînd din nou, de data aceasta la Ploiești. Recidiva — care putea fi foarte bine prevenită! — a fost pedepsită ca atare de legile noastre.

T. SZEPESEY: — Din pasiune pentru tehnică, un elev a furat mai multe telefoane publice, realizînd în locuință un adevărat dispecerat de fire și circuite. Părinții, ambii ingineri, au fost încințați de virtuțile tehnice ale odraslei

lor. Fără, însă, să se intereseze de un lucru elementar: de unde și-a procurat copilul „materia primă“ a experiențelor sale?! Răspunsul a trebuit să-l afle abia în fața tribunalului. Ne-păsarea lor nu e oare complicitate?!

CL. CARAGEA: — Neavînd magnetofon la un ceai, doi elevi și l-au procurat într-un mod extrem de comod: deschizînd cu cheie falsă ușa unui inginer din vecini și devenind, astfel, posesorii triumfători, dar ilegali, ai jinduitului stimului de distracție. Întîmpinați, credeți, cu reprobare sau proteste de către parteneri?! Dimpotrivă, cu „entuziasm“! „Entuziasmul“ acesta nu se numește în fond complicitate?!

Întrebare: — Într-un fel, ați atins o problemă de care cred că depinde, în bună măsură, preîntîmpinarea delicvenței juvenile: rolul opiniei publice. Ce alți factori sînt chemați să conlucreze în această direcție?

CL. CARAGEA: — Colaborarea acestor factori nu trebuie considerată un simplu deziderat, ci o lege. Școala, familia, organizațiile de masă și obștești, mai mult chiar, fiecare cetățean în parte, sînt interesați, într-un fel sau altul, de această problemă importantă. Atitudinea față de ea este, în ultimă instanță, o expresie a patriotismului nostru socialist, concretizată în grija pentru creșterea unui tineret robust, optimist, capabil să răspundă — dar nu din sălile institutelor de reeducare sau de după gratiile închisorilor corecționale! — la marile chemări ale epocii. „Adolescența, soră cu marile elanuri...“ — acest vers al poetului Nicolae Labiș, ar trebui să fie înscris cu litere de aur în inimile tinerelor generații. Școala mai ales, ca și organizațiile UTC au un mare rol în munca asiduă cu tinerii. Diriginții, ei înșiși modele impecabile pentru elevi, ar trebui să păstreze o mult mai strînsă legătură cu părinții — nu numai în ședințele periodice, care sînt insuficiente și oficiale — devenind confidenții acestora, pentru a putea depista din timp orice turnură periculoasă în dezvoltarea copilului. Pompierismul, intervenția de ultima oră, abia în fața faptului împlinit, nu rezolvă nimic. Ele nu sînt recomandabile nici pentru autoritatea tutelară, chemată de obicei să supravegheze libertatea unor delicvenți și să se pronunțe în fața instanței asupra eficacității măsurii respective.

T. SZEPESEY: — Pe de altă parte, cred că și întreprinderile industriale pot privi cu mai multă încredere cererea unor salariați de a lucra în ture, pe motiv că vor să-și supravegheze copiii la diverse ore din zi. În această direcție se simte nevoia mai multor școli cu internate și semi-internate, unde elevii primesc o educație corespunzătoare.

A. DARIU: — Opinia publică a adulților poate opera cu multă eficiență asupra dezvoltării morale a tineretului. Începînd cu comportarea în localurile publice sau în vehiculele de transport în comun. Aici, însă, contează extrem de mult tonul: una e să-i spui cuiva: „Tinerule, există o persoană în vîrstă lîngă dumneata, pe care n-ai observat-o și e obosită. Ești amabil să-i cedezi locul?“ și altceva, să-l apostrofezi cu un: „Scoală-te, mă, și dă-i locul dumneai, ce-i nesimțirea asta?! Oh, tineretul din ziua de azi!...“ Și așa mai departe. Să nu uităm că, în covîrșitoarea lor majoritate, tinerii noștri sînt bine crescuți, atenți și delicați, știu să se poarte în societate și în familie. Principiul: „Respectă, ca să fii respectat!“ este valabil și în relațiile cu tinerii. Mai ales atunci.

Interviu realizat de ION BUTNARU

(Urmare din pag. 14)

Fiică-mea crezând că e o colegă, a căutat să ghicească, după miini, care din ele ar putea să fie. Când s-a convins însă că e vorba de un băiat, i s-a smucit din brațe, s-a năpustit asupra lui și i-a tras două palme cu toată puterea. Ghinionul a mai făcut ca elevul în cauză să poarte și ochelari, care căzând jos, bineînțeles că s-au spart. A urmat de aici o serie de discuții, de trambalări pe la direcțiune a celor doi împričinați și a părinților lor.

Incidentul a fost pînă la urmă aplanat, desigur, și colegii s-au împăcat. El însă a declanșat în mine un resort ascuns. Mi-am dat seama că fiica mea nu este pe un drum bun și am început s-o abat de pe el. Mi-am dat seama că vinovatul nr. 1 de această stare de lucruri sint chiar eu; și iată de ce: în urmă cu șapte ani, soțul meu a divorțat de mine, preferînd-o pe alta. Gestul lui m-a decepționat, m-a indignat profund. Singurul meu suport moral a fost fiica mea. O luam cu mine peste tot: la film, la plimbare, la rude. Acasă, bineînțeles, tot cu mine. Nu mi-am dat seama că ridic în felul acesta între fiica mea și copiii de vîrsta ei un zid nevăzut, c. o. izolez din ce în ce mai tare. Acum, cînd am înțeles acest lucru, fac eforturi disperate să îndepărtez acest obstacol care oprește comunicarea dintre ea și colegi — mai ales băieți. Nu știu în ce măsură am reușit. Mi-e teamă însă de un lucru: mi-e teamă că peste doi ani, cînd va pleca de lingă mine la facultate (vrea să urmeze filologia) eu nemaifiind lingă ea s-o supraveghez, iar ea înțelegînd că între băieți și fete trebuie să existe altfel de raporturi, mi-e teamă să nu interpreteze greșit aceste raporturi. Mai ales că și vîrsta o să-și spună cuvîntul.

PRIETENIA = ECHILIBRU ȘI TRANSFER DE CALITĂȚI

Pe actrița O.D., de la Teatrul de Stat din Arad, mama elevului Florin O. din clasa a IX-C, am întîlnit-o pe culoarele Școlii populare de Artă. Tocmai își terminase cursul de regie pe care îl ține la această școală. Retrași într-o sală de clasă, artista mi-a spus printre altele:

„Se înțelege că urmăresc îndeaproape și îndrum copilul meu în ce privește cercul de prieteni pe care și-i alege. Prietenia, după părerea mea, trebuie să constituie un echilibru între parteneri, un transfer de calități din toate punctele de vedere. Băiatul meu este un visător, îi place să citească mult, are note mari la română, istorie etc. La științele pozitive însă, este mai slab. E completat de minune de colegul lui de clasă, Ghiță Ș., un copil de țărani din satul Gurba, care este mai de-al pămîntului, mai realist. Sint prieteni din clasa a VII-a și se au ca frații. Se completează de minune. Ghiță locuiește la o mătușă de a lui, dar toate după-amiezele este la noi, învățînd împreună cu băiatul meu. De curînd, cu încă un coleg de-al lor, au luat inițiativa înființării unei orchestre a clasei, care să ajungă prima pe școală. Și după ce-și fac temele — zdrînga-zdrînga la

pian, la tobă și vioară. Mi-e teamă că pînă la urmă o să mă dea ceilalți locatari afară din bloc. Îmi place la Ghiță voința, puterea de muncă și încrederea în propriile sale forțe — atribute ce se răsfrîng favorabil și asupra fiului meu. Amîndoi însă se întristează la gîndul că după terminarea liceului vor trebui să apuce pe drumuri diferite: Ghiță va urma matematicile, iar Florin — regia de film. Odată Ghiță mi-a spus: „Va veni vremea cînd eu o să fiu un mare matematician, iar Florin un cunoscut regizor de filme. Și într-o zi o să mă apuce dorul de el. Voi da atunci un anunț la „România liberă“: „Vino, frate Florine, că mi-e dor de tine!“ Și el are să vină minte-naș. Nu se termină prietenia noastră niciodată!“

Florin al meu mai are, natural, și alte prieteni, dar la o scară mult mai redusă. Mai cu seamă simte o afecțiune deosebită pentru o colegă dintr-o clasă paralelă, de care este și... îndrăgostit. Sinceră să fiu, eu nu încurajez prietenia aceasta; pentru simplul motiv că fata respectivă este o figură: vorbește cite o oră cu el la telefon, iar la școală se poartă rece, distant, privindu-l de sus.

Într-o zi, fiul meu (pe care l-am obișnuit să nu-mi ascundă nimic) a venit la mine plîngînd. Ce se întîmplase? Cu prilejul unei festivități Florin recităse la școală o poezie făcută de el; îl felicitaseră pentru ea colegii și mulți dintre profesori. Colega lui din clasa paralelă a trecut însă pe lingă el nepăsătoare, cu același aer de superioritate. Într-altă zi a văzut-o plimbîndu-se pe malul Mureșului cu un „bătrîn“ de... 21 de ani și aceasta l-a îndurerat și mai profund. „Eu i-am spus să renunțe la ea, că fata asta-i neserioasă, că mere la coafur înainte de a veni la școală, pentru că la două are întîlnire; dar el nu m-o ascultat. Acuma uitaji-l unde o ajuns!“ Îmi zice Ghiță cu maturitatea lui de... 16 ani și cu filozofia lui nealterată și pătrunzătoare a omului de la țară. Ajutată și de Ghiță, mă străduiesc să alung starea aceasta depresivă, de moment, din sufletul lui Florin. Am certitudinea că pînă la urmă voi reuși.“

ÎN LOC DE CONCLUZII

După cum s-a putut constata și în prezenta anchetă, marea majoritate a părinților supraveghează și îndrumă îndeaproape (cu unele excepții) dezvoltarea acestor sentimente la copiii lor. Dar lucrurile nu pot fi limitate numai la cadrul restrîns al familiei. Practica pedagogică a demonstrat că unele acțiuni cum ar fi: excursiile de amploare mai mare, întrecerile sportive, ieșirile în grup la teatru sau cinematograful etc. pot duce foarte adesea la închegarea unor prietenii sănătoase, durabile, uneori chiar de o viață, nu numai între elevii aceleiași clase.

Or, din cîte am observat la Liceul nr. 1 „Ioan Slavici“, precum și la alte școli din Arad, astfel de acțiuni se organizează desrul de rar. Un cuvînt de spus au aici diriginții claselor, conducerea școlilor și organizațiile de tineret.

DIM. RACHICI

PE TEME MEDICALE

LAPTELE, ALIMENT DE MARE VALOARE NUTRITIVĂ

Încă din primele zile ale vieții sale, omul se hrănește cu lapte, aliment de primă necesitate, care poate acoperi toate trebuințele de nutriție ale noului-născut.

Bogat în factori nutritivi, laptele, împreună cu derivatele sale, este un aliment aproape complet, fiind recomandat cu insistență de către medici în hrana zilnică a copiilor, tinerilor și vîrstnicilor.

Pentru organismul infantil sau adult, laptele și derivatele sale, în special cele obținute prin cheag, constituie surse importante de calciu. În special, telemeaua, brînză de puțină, brînză de burduf, cașcavalul etc. sint surse excelente de calciu, ele concentrînd într-un kilogram tot calciul existent în 6—10 litri de lapte. Dacă avem în vedere ce însemnătate are calciul pentru organismul în dezvoltare, ne dăm seama cît de necesară este prezența continuă a produselor lactate în alimentația copilului și chiar a noastră, a celor mari.

În același timp, laptele și derivatele sale conțin proteine de calitate, situate pe primul loc în ce privește valoarea diferiților factori nutritivi, avînd rolul de a repara uzura organismului și de a genera celule și țesuturi noi. Valoarea laptelui crește și prin prezența în compoziția lui a numeroase vitamine (vitaminele A, D și cele din grupul B, în special B₂). Precum se știe, vitaminele sint substanțe pe care organismul nu și le fabrică singur, ci le ia din alimente.

Ele folosesc la desfășurarea normală a proceselor metabolice. Vitamina A participă la o bună dezvoltare a copilului încă înainte de a se naște, stimulează creșterea, asigură capacitatea de apărare a organismului împotriva infecțiilor pielii și mucoaselor, buna funcționare a ochiului. Lipsa ei încetinește creșterea și dezvoltarea normală a copilului, slăbește vederea, favorizează infectarea pielii, apariția bronșitelor, faringitelor, enterecolitelor etc. Vitamina D favorizează absorbția de calciu și fosfor și depunerea lor în oase, fiind, ca urmare, utilă copiilor mici și femeii în perioada maternității. Lipsa vitaminei D din organism duce la rahitism. Vitamina B₂ participă la metabolism, în special la metabolismul proteinelor, absența ei traducîndu-se în inflamarea mucoasei gurii, a buzelor, a conjunctivelor, a pielii feței, în turburări de vedere și în apariția malformațiilor la noul născut.

Să nu uităm că laptele integral și brînzeturile preparate din laptele integral conțin și grăsimi într-o formă care ușurează digestia. De altfel, laptele și derivatele sale se digeră foarte ușor, ceea ce constituie un mare avantaj pentru organismul nostru.

Calitățile nutritive excepționale îndreptățesc recomandarea cu căldură a laptelui, derivatelor și a produselor alimentare din lapte, care nu trebuie să lipsească din hrana cotidiană a nici unui copil.

REPORTERUL URCĂ 15 ETAJE

(Urmare din pag. 15)

pe lingă altele, să-i învețe o limbă străină, sau...

— Da, ar fi o soluție. Am putea-o discuta în adunarea de bloc. Oricum, sintem în căutarea unei soluții. Pînă atunci, facem ce putem.

După ce a tăcut citeva clipe, gazda a reluat gînditoare:

— Este un adevăr — nu ne creștem niciodată, singuri, copiii. Ar trebui ca toți, din toate blocurile, să ajungă, ca într-o școală, la concepții și metode unitare în ceea ce privește educația copiilor.

ATENȚIE, PĂRINȚI, LA OGLINZILE MĂRITOARE! La un etaj, două familii vecine — părinți și copii — au trăit destulă vreme în deplină înțelegere: se vizitau, cu toții, reciproc, își împrumutau nimicuri gospodărești. Într-o zi, și părinții și copiii au pus capăt prieteniei. De ce? Copiii familiei din stînga au luat, cu împrumut, jucării de la cei ai familiei din dreapta. Alteori se jucau împreună, dar de data aceasta le-au luat cu împrumut și nu le-au mai restituit. Pe tema aceasta, într-o duminică spre prînz, a izbucnit o gilceavă care, ca-n povestea cu cocoșul roșu, nu s-a isprăvit decît

după ce a degenerat în cearta părinților. Își reproșau unii altora cu înverșunare, ceea ce înainte își ofereau reciproc cu solitudine prietenească; împrumutul unor nimicuri gospodărești: un pahar de zahăr, o lingură de cafea... Copiii celor din stînga și-au auzit părinții discutînd cu reproș la adresa celor din dreapta pe tema împrumuturilor nerestituite. Copiii, „ca să facă dreptate“, și-au reflectat părinții ca niște oglinzi. Însă așa cum au înțeles-o ei...

Un grup de copii s-a decis să se dedice aceleiași profesioni. Explicația: mama unui copil de la etajul IV și-a exprimat soțului convingerea că fiul lor, destul de mare, a moștenit înclinațiile tatălui în ceea ce privește profesia. Fiul, foarte convins și entuziasmat, le vorbește prietenilor despre frumusețea profesiei tatălui său. Au hotărît cu toții să și-o aleagă.

La etajul VIII, un alt tînr discută cu mama pe un ton lipsit de fireasca și convenita căldură filială. Și acesta, poate că fără să-și dea seama, își imită tatăl. Tatăl, care și-a părăsit casa și familia pentru altă casă și — cine știe — altă familie...

ION POPOVICI

A CESTE PAGINI SÎNT

V-AȚI PREGĂTIT COPILUL PENTRU ȘCOALĂ?

Prima zi de școală este pentru elevi și părinți o zi bogată în emoții: bucurie, mândrie, neliniște și speranță. Însă această primă zi de școală prezintă particularități importante mai ales pentru aceia care trec de la o etapă școlară la alta, schimbând mediul în care au fost obișnuiți. Problema adaptării se pune și unui elev ce trece în clasa a V-a, ba chiar și unui bacalaureat care merge la Universitate. Dar mai acut se pune unui copil care părăsește grădinița, pentru a intra în școala „mare”.

Copilul păsește pentru prima dată în clasă, ia loc în bancă, cu un cuvânt devine școlar. Părinții își pun fel de fel de întrebări: „va fi copilul meu un elev bun și sirguincios? va merge cu plăcere la școală”? O dată cu intrarea copilului în școală, chiar și părinții dau în felul lor un examen. De felul cum au știut să pregătească copilul, depinde în mare măsură succesul sau insuccesul lui. Intrarea în școală trebuie să fie pregătită cu multă înțelegere și dragoste. Greșesc acei părinți care amenință copilul:

— Lasă-te duce la școală, o să te cumînțească ei acolo! Și astfel plăcerea sau nerăbdarea firească cu care copilul așteaptă prima zi de școală, încep să dispară și în locul imaginii luminoase și dragi a școlii, își face loc alta, în care școala apare ca un mijloc forțat de disciplinare.

Începutul învățămîntului obligatoriu la 7 ani corespunde unei evoluții intelectuale și fizice. Această vîrstă o consideră psihologii și pedagogii ca „vîrsta muncii”. Pornind de la această constatare se poate explica marea diferență care există între grădiniță și școală.

La această vîrstă pasiunea de-a fi mare, folositor societății crește, copiii tind să desfășoare aceeași activitate ca și cei mari. Plăcerea și dorința de-a fi mare, de-a munci, de-a învăța, favorizează adaptarea copilului la noua situație. Totuși la vîrsta de 7 ani copilul este încă mic, sensibil, iar curajul lui nu este la înălțimea ambțiilor sale, de aceea el trebuie ajutat de către cei mari.

Școala îi cere copilului să lucreze, să aibă anumite rezultate, anumite obligații cu care el nu este încă obișnuit. La școală ordinea este o cerință obișnuită, disciplina mai strictă, nu poate ride cînd vrea, nu se poate zbeugii cînd vrea, trebuie să respecte munca tovarășilor săi, i se controlează munca efectuată în clasă și acasă.

Pentru a-l ajuta ca adaptarea să-i fie mai ușoară în noile condiții create, iar munca lui să-i fie încununată de succes, părinții trebuie să-l obișnuiască pe copil să știe cum să-și împartă timpul, să se spele singur, să se îmbrace, să mănînce și să parcurgă liniștit drumul pînă la școală. Nu e bine să se petreacă scene de acest fel: bunica încălță nepoțelul, mama îl piaptăna, iar el plînge că întîrzie la școală.

Adaptarea copilului va fi mult ușurată, dacă se stabilește din primele zile de școală o comuni-

une de atitudine între învățător și părinți. Este absolut necesară o strînsă colaborare între părinți și școală, deoarece au de străbătut împreună un drum lung.

ELENA MOLDOVAN
profesoară—Turda

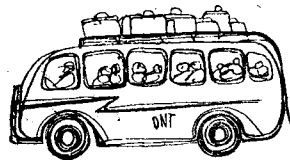
CE LUĂM ÎN EXCURSIE?

Amalia Conțescu-București: Cum îmbrăcăm copilul și ce îi punem în rucsac, cînd îl pregătim pentru o excursie mai îndelungată?

Răspuns: Prima noastră grijă este să-i asigurăm copilului îmbrăcăminte și încălțăminte adecvate. Pantofii de baschet sau tenis sînt improprii pentru excursie: piciorul transpiră în ei, pielea se albește, producînd arsuri neplăcute. Nici sandalele cu barete nu sînt bune, deoarece nefîndu-se bine pe picior, cîrcele se pot rupe și copilul rămîne desculț. Cea mai bună încălțăminte pentru mersul îndelungat pe jos, pe drumuri de țară, prin iarba umedă de rouă sînt pantofii montați sau ghetele de piele, bine imbinate cu cremă, ori cu o unsoare specială. Se vor încălța, de asemenea, două perechi de ciorapi, pentru a face călătura mai moale. Îmbrăcămîntea trebuie să fie simplă: un maiou fără mînci, o cămașă de bumbac și un pulover gros, de lînă, pentru vreme rea. Nu strică și o pelerină subțire de plastic, pentru timpul ploios. Pantaloni vor fi de doc (lungi sau scurți după vîrsta copilului), cu buzunare încheiate cu un nasture, ca să nu-și piardă lucrurile; fetele vor îmbrăca o fustă de doc sau un pantalon lung, din țesătură elastică. E bine ca elevii care nu merg în pantaloni lungi să ia cu ei și ciorapi trei-sferturi, pentru că în excursii cărările trec uneori prin locuri în care se află zici sau mărăcini.

Copilul nu trebuie lăsat să pornească la drum cu capul descoperit, fiind expus la insolație. O șapcă de pînă impermeabilă, cu cozoroc, pentru băieți și o hasma impermeabilă, pentru fete, sînt foarte necesare.

Ochelarii de soare nu sînt recomandabili. Ochiul e făcut să se apere singur de lumina prea

puternică prin sîringerea pleoapelor și prin strîmțarea diafragmei irisului. Ochelarii colorați împiedică acomodarea normală a ochiului la mediul inconjurător: în acest caz, pleoapele și irisul nu se mai strîng și anumite raze dăunătoare, a căror prezență nu o simțim prin ochelari, pătrînd în voie în ochi pînă la retina, vătămînd-o. Ochelarii colorați se poartă numai în excursiile de iarnă, pentru a feri ochiul de reflexele prea strălucitoare ale albului zăpezii.

Celelalte obiecte pe care copilul le ia cu el trebuie purtate într-un rucsac și nicidecum în genți de mînă: brațele trebuie să rămînă libere, ca să asigure echilibrul corpului în mers, mai ales la urecuș.

În rucsac va duce alimentele, rufăria de schimb și obiectele indispensabile toaletei zilnice (o pereche-două de ciorapi, un maiou, o cămașă, un chilot, două-trei batiste, un prosop, costumul de baie). Să nu uităm apoi o pungă de plastic pentru păstrarea rufelor murdare; acestea nu trebuie îndesate în sac, peste lucru-

rile curate. Tot în rucsac vor mai fi introduse săpunul (într-o săpunieră de plastic), pieptenele, peria și pasta de dinți, o mică trusă sanitară cu un mosorel de leucoplast, o sticlută de alcool iodat, un pachetel cu comprese sterile, 2-3 antinevralgice; de asemenea un cu-

țitaș inoxidabil (într-o teacă de piele sau plastic), o foarfecă, ac, ață, un ghemuleț de sfoară (la nevoie pentru repararea unei curele rupte la rucsac sau a tălpii la încălțăminte, dacă s-a desprins). E folositoare și o lanternă cu baterie (sau dinam). Sigur că e bine de luat și aparatul cu tranzistori dacă nu e prea greu sau voluminos, iar cine vrea să fie turist adevărat își ia și harta regiunii și o busolă de buzunar.

Să nu uităm a pregăti pentru rucsacul copilului și un bidon cu apă, bine închis, cu capac înșurubat, deoarece este nesănătos să bea apă din orice fîntînă sau pîru întîlnit în drum. Copilul trebuie să știe că apa prea rece nu stinge setea, pentru că se asimilează greu de către organism și poate produce crampe.

Ceva despre alimentele ce se vor pune în rucsac. Mîncarea se împarte de acasă în pachetele separate, pentru fiecare masă; pe fiecare pachet se va scrie: „micul dejun” sau „masa de amiază”, „masa de seară”. Un pachet odată desfăcut, se consumă în întregime; astfel copilul mănîncă rațional, și nu mai există riscul să rămînă fără mîncare spre sfîrșitul excursiei.

În pachetul pentru „micul dejun” se pot pune, de exemplu: două ouă fierte (dar nu de rață!), două sandvișuri cu unt și brînză, o felie de 20-30 grame friptură rece și o tableță de 20 gr. ciocolată.

Pentru masa de prînz și pentru masa de seară pachetele pot conține cîte 100-150 grame friptură rece, șuncă sau mușchi țigănesc, 100-150 grame brînză nu prea sărată, 2 roșii (bine învelite într-o pungă separată!), un castravete crud, 250 grame piine; ca desert, o bucată de plăcintă cu brînză sau cu mere (150 grame), marmeladă, un măr sau alte fructe, o bucată de ciocolată.

Dr. C. E. SOLCĂNESCU

L-AM PRINS PE COPIL FUMÎND...

Maria Rusu—Tg.Mureș: Ce pedeapsă să-i dau băiatului meu, pentru că l-am prins fumînd?

Răspuns: Nu începeți prin a-l pedepsi, ci prin a-l lămuri cit de dăunător este fumatul. Spuneți-i bunăoară, că fumul de tutun conține nicotină și acid cianhidric care, introduse în corp, produc cu timpul intoxicații cronice. Atrageți-i atenția că saliva încărcată cu nicotină irită gingiile care se unflă, iar, înghițită, saliva irită stomacul care își micșorează secrețiile, făcînd ca omul să piardă pofta de mîncare. Tras în plămîni, fumul irită laringele, provoacă răgușeală și tuse cronică, alterînd vocea copilului. În plus, temperatura ridicată pe care o dă arderea hirtiei de țigară irită alveolele pulmonare, ceea ce

SCRISE DE CITITORI

adeseori este punctul de plecare al cancerului pulmonar. Fumatul diminuează și mirosul, pînă la dispariție, vatămă sistemul nervos și inima, ducînd cu timpul la angina pectorală.

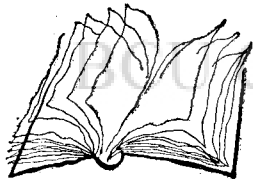
E bine să subliniați că fumatul nu este o necesitate, ci o deprindere rea, pe care omul nu trebuie să și-o formeze.

L. F.

ELEVUL ÎN EXAMENE

Cornelia Plugaru—Galați: Aș dori să cunosc regimul de muncă și odihnă al unui elev de clasa a VIII-a, în etapa examenelor din toamnă.

În zilele premergătoare examenului, cînd elevul efectuează o revedere generală a materiei, este bine să-i cereți să se trezească la ora fixă, ca în cursul anului școlar: 6.45 După aceasta își va face toaleta de dimineață și va lua micul dejun. La ora 8 își va începe activitatea și, întocmai ca la școală, adică la aproximativ 50 de minute de lucru, elevul va face o pauză de 5—10 minute pentru a se odihni. La ora 10 copilul va lua gustarea de dimineață. El își va întrerupe activitatea la prînz, pentru a lua masa, după care este foarte necesar să-i rezervăm 1—2 ore pentru odihnă: somn sau joc în aer liber (care să nu-loboască). La nevoie, activitatea va continua și după-amiaza, timp de 3—3½ ore cu întreruperi de 5—10 minute la fiecare 50 de minute de lucru.

Între orele 16—17 îi vom servi o gustare. Masa de seară, între orele 19—20, urmată de o scurtă plimbare în aer liber. Copilul se va culca la orele 21½—22, ținînd seama că la vîrsta lui trebuie să doarmă 9—9½ ore. Înainte de culcare, copilul n-are voie să vizioneze spectacole emoționante, iar în familie să evităm certurile, discuțiile aprinse. Un bun calmant înainte de culcare: un pahar cu lapte rece.

În perioada examenelor nu este indicat ca elevul să depășească numărul de ore de muncă din timpul anului școlar.

PICIORUL PLAT

Andrei Popescu—Craiova: Fiica mea, în vîrstă de 13 ani, are un început de platfuss. Spuneți-mi care este cauza acestei boli și cum putem lupta împotriva ei.

Răspuns: După origine, piciorul plat poate fi congenital, rahitic, paralic, traumatic, puberal. Din cîte am înțeles, deficiența picioarelor fiicei dumneavoastră intră în ultima categorie.

La copiii între 12—16 ani picioarele plate sînt frecvente, fie izolate, fie asociate cu alte defecțiuni osoase ale membrilor inferioare sau ale coloanei vertebrale. Ele se formează la copiii care cresc repede în înălțime și au o insuficiență musculoligamentară de susținere a bolții piciorului. Apariția bolii este favorizată de statul îndelungat în picioare, de încălțămîntea incomodă (ca mărime, formă, material).

Netratată, boala aceasta evoluează: mai întîi se produce căderea parțială a bolții piciorului, apoi căderea întregii bolții, după care asistăm la asocierea prăbușirii cu deviația în valg (adică în afară) a piciorului. De această evo-

luție se leagă o seamă de neplăceri, în parte cunoscute și dumneavoastră.

Pentru prevenirea durerilor, a contracțiunilor musculare și a celorlalte neplăceri, se recomandă evitarea oboselii fizice, sprijinirea tălpii cu aparate ortopedice speciale (numite tălpițe susținătoare). Circulația și nutriția plantei se ameliorează prin fizioterapie și masaj.

Evoluția bolii poate fi oprită și devierile corectate prin exerciții de gimnastică medicală, adecvate, aplicate la timp și cu perseverență. Se recomandă evitarea oboselii fizice, a pantofilor strîmți și incozi. Nu se va umbla cu tocurile scilciate. E preferabil ca fetele să poarte pantofi cu un toc de 3—4 cm. care înlesnește menținerea tonicității musculare a plantei.

Dr. NICOLAE BUDRICĂ

UN PROCES DE DIVORȚ, CLASAT

8.30 dimineața. Sala de ședințe a Tribunalului popular Drăgănești era aglomerată de imprecinați și martorii lor. Cu greu găsești un loc în picioare, iar pe băncile galbene oamenii erau înghesuți unii într-alții, încît ți se părea că vor să se încălzească, cu toate că atmosfera sălii nu era de fel rece. Dar, neastîmpărul și goana pentru a găsi un loc luă sfîrșit în momentul cînd judecătorul intră în sală, împreună cu cei doi asesori și procurorul de ședință.

Toți cei din sală se ridicară în picioare, cînd președintele completului de judecată rosti cu un glas solemn: „Tribunalul declară deschisă ședința publică!“

După ce instanța termină dosarele penale, veniră la rînd cele civile.

Secretarul de ședință strigă la rînd dosarul de divorț: V.O. cu V.I. Ea: 39 de ani. El: 52 de ani. Căsătorii de 19 ani, cu doi copii, unul în vîrstă de 14 ani, iar celălalt în vîrstă de 17 ani.

Sala a fost mișcată pînă la lacrimi în clipa cînd amîndoi copiii și-au exprimat dorința

fierbîncă ca părinții lor să rămînă împreună.

După ce s-a ascultat cuvîntul copiilor, președintele a dat cuvîntul părților din proces. Pînă la sfîrșit, acțiunea de divorț a fost elusată.

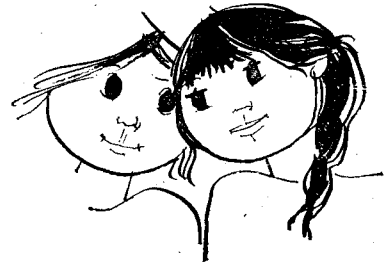
Desfacerea unei căsătorii nu înseamnă numai o cerere introdusă la tribunal. O căsnicie în care sînt copii minori antrenează o răspundere deosebită a soților și mai ales a mamei. Cînd divorțați, gîndiți-vă și la copiii care rămîn fără cămin. Ce vor deveni acești copii lăsați în voia soartei, pe drumuri, ce vor ajunge ei mîine?

EMILIA BERCI

Procuror (Drăgănești)

VREAU SĂ-MI CUNOSC COPIII

Nicolae Stoian—Hunedoara: Am trei copii de vîrstă școlară, pe care doresc să-i cunosc cît mai bine. Recomandați-mi o lucrare accesibilă, de psihologie, în care să pot găsi descrisă fiecare

etapă de dezvoltare a copilului cu caracteristicile ei.

Răspuns: Consultați manualul „Psihologia copilului“ de Ursula Șchiopu, apărut în Editura didactică și pedagogică, București, 1965. În el găsiți date privitoare la dezvoltarea psihică a copilului de vîrstă preșcolară, a școlarului mic, a preadolescentului și adolescentului.

ECOU LA ARTICOLUL „UNDE EȘTI, COPILĂRIE?“

La întrebarea „ce este literatura pentru copii și tineret?“ ne însușim răspunsul tov. I.D. Bălan (Colocviu nr 1, 1966) din articolul său „Unde ești, copilărie?... „adică multă maculatură, mult surrogat“ și sîntem convingși — cum arată d-sa — că scriitorii care au ratat în literatura pentru tineri au găsit deosebit de multă „un splendid Eldorado“ la editurile pentru cei neînștinți.

În acest sens, propun autorilor să se angajeze pe una din următoarele trei căi spinoase:

1. — Cărți despre enigme (ale Universului, ale culturii etc.) rezolvate, cu date enciclopedice: cine, cînd, cu ce eforturi și cu ce consecințe pentru omenire; adiacent să se arate și întrebările la care nu s-a răspuns încă, dar care își așteaptă dezlegătorii.

2. — Cărți despre campioni mondiali din trecut și din prezent, arătîndu-se biografia lor, ca să se scoată în evidență calitățile general-umane ale fiecăruia: hotărîrea, ambiția, perseverența, munca disciplinată, spiritul de echipă.

3. — Cărți care să prelucereze poveștile pline de înțelepciune din folclorul popoarelor, bineînțeles curățîndu-le de zgura mistică. Poate fi luat ca model „Zadig“ de Voltaire.

De la regulile care privesc respectul pentru sine și comportarea în societate, pînă la cele mai înalte principii etice și estetice, se găsec din plin în acest tezaur lăsat nouă de generațiile trecute.

Desigur, nu preconizăm tomuri voluminoase, care să sperie pe neastîmpărații și zburdalnicii noștri copii, ci cărți de 100—200 pagini. Acestea reclamă însă munca susținută, îndelungată și ceretări minuțioase în bibliotecă. Ele vor fi cărțile de căpîtit ale tineretului de azi, așa cum generațiile trecute, în junețea lor, s-au dat în vînt după scrierile potrivite cu idealurile lor.

Cîtim în ziare că Editura tineretului va scoate o nouă colecție intitulată „Clubul temerarilor“ cu subiecte din trecutul nostru istoric și din prezent (Rom. Lib. 24.VII.1966). Dacă va fi așa, broșurile vor trezi interes și își vor îndeplini scopul. Altminteri ne întoarcem la caracterizarea critică a tovarășului I.D. Bălan. Pentru hrana sufletească a tineretului de azi nu sînt suficiente cîteva coli de hîrtie albă, o sticlă de cerneală, ceva condei și ceva imaginație....

M. CERNEA

Cartea lui Jean Piaget „La psychologie de l'intelligence (în traducerea lui Dan Răutu) este de o importanță deosebită pentru specialiștii în problemele de psihologie, logică, matematică și pedagogie. Dominând ecranul psihologiei, începând cu al doilea sfert al secolului nostru, psihologul Jean Piaget, reprezentant al școlii de la Geneva, prin viziunea sa dialectică, prin prelucrarea complexă și multi-laterală a unui vast material de cercetare, aduce poate cel mai valoros aport la descifrarea mecanismelor intelectului uman.

„Psihologia inteligentiei” vine să întregască și să sintetizeze o serie de teze și de cercetări proprii, privitoare la problema noțiunilor, judecăților, gândirii etc., expuse într-o serie de lucrări anterioare („La naissance de l'intelligence chez l'enfant”, „Le langage et la pensée chez l'enfant”, „Le jugement et la raisonnement chez l'enfant”, „Le causalité physique chez l'enfant” etc).

Modul în care Piaget explică inteligența este original și depășește toate încercările anterioare ale psihologilor în abordarea acestui concept esențial pentru știința psihologiei. Considerând actul de gândire, interiorizat, ca

J. PIAGET: PSIHOLOGIA INTELIGENȚEI

o conduită (asemenea actului „desfășurat în exterior”), Piaget ajunge la concluzia că inteligența e o formă de adaptare, că are o „natură adaptivă”.

Definind inteligența prin direcția în care este orientată dezvoltarea ei, Piaget reușește să țină seama atât de criteriile funcționale cât și de mecanismele structurale. Din punct de vedere funcțional, inteligența presupune traiectorii complexe în spațiu și în timp, iar din punctul de vedere al mecanismelor structurale, atât la nivelul senzomotor cât și la cel mental, inteligența se caracterizează prin reversibilitate, care nu e altceva decât „criteriul echilibrului” (după cum ne învață fizica) sau, altfel spus, posibilitatea refacerii drumului de cunoaștere, posibilitatea de mișcare multiplană și pluridirecțională a gândirii în vederea anulării acțiunilor greșite și găsirii de noi soluții. Conceptul de echilibru se identifică în concepția lui Piaget cu reversibilitatea crescândă și caracterizează o stare în același timp mobilă și permanentă, iar legile echilibrului explică întreaga evoluție a inteligenței.

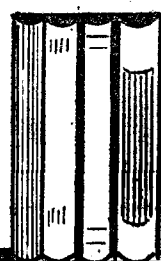
Pentru Jean Piaget mecanismele intelectuale prezintă un caracter dinamic, evolutiv, presupunând antrenarea unor stadii succesive care nu se reduc la cele anterioare și nici nu se elimină complet, fiecare având o structură specifică.

Prin această aplicare a legii dialectice a negării negației la evoluția mentală, prin ideea sa deosebit de valoroasă asupra acțiunii ca izvor al gândirii și ca mijloc de manifestare a esenței ei, ca și prin afirmarea dependenței dezvoltării inteligenței de mediul social, Piaget rămâne în istoria psihologiei o figură luminoasă de cercetător materialist.

ANCA DABIJA

BIBLIOTECA mea FRUMOASĂ

RECOMANDĂRI DE CĂRȚI PE VÂRSTE ȘCOLARE

VERSURI

6—10 ani.

ION BRAD — Cele patru anotimpuri. Ilustrații și coperta de Ioana Constantinescu. 32 p. Preț: 5 lei. Editura Tineretului, 1966.

Versuri pline de farmec despre peisajul

țării noastre de-a lungul celor patru anotimpuri; pastelurile acestea, sugestive și colorate, surprind totodată activitățile și jocurile copiilor, specifice fiecărui anotimp.

Ilustrații bogate, atrăgătoare.

POVESTIRI, BASME

5—9 ani.

MIRCEA SÎNTIMBREANU — Elefanți în rochițe. Ilustrații de Angi Petrescu — Tipărescu. 53 p. Preț: 7 lei. Editura Tineretului, 1966.

Un elefant și-a deschis un atelier de croitorie, lucrând rochii luxoase pentru clienții săi. Elefanții cei mici îl vor sili să distrugă rochiile, ca să le transforme în... batiste atât de necesare pentru trompele lor lungi. Celelalte povestiri înfățișează scurte întâmplări din viața copiilor, ca de exemplu „Expediția”, în care papucii, bastonul, sacoșa, apoi fetița și cățelul îi fac bunicii o surpriză de ziua ei, mergând singuri la cumpărături. Remarcabilă povestirea „Cele două sloiuri”.

Scrise cu multă fantezie, antrenante, dau pe nesimțite povești copiilor. Ilustrațiile încearcă să sublinieze textul.

5—12 ani

Povestiri nemuritoare. Prețul: 4,25 lei. Editura Tineretului, 1966.

Culegerea cuprinde cele mai frumoase basme ale lui Charles Perrault, Hans Christian Andersen, Frații Grimm, Oscar Wilde, Selma

VICTOR EFTIMIU — Dreptatea lui Ion Vodă. Ilustrații de Adrian Ionescu. 31p. Preț: 4 lei. Editura Tineretului, 1966.

Volumul cuprinde două povestiri istorice având ca eroi pe domnitorul Ion Vodă și pe Maria Putoianca. În fața scaunului de judecată al lui Ion Vodă sînt aduși doi boieri și trei țărani. Anulînd judecata părtinitoare a boierilor divaniți, domnitorul va face dreptate țăranilor și va pedepsi aspru pe cei doi boieri lacomi și trădători. A doua povestire a volumului prezintă situațiile dramatice ale vieții Mariei Putoianca, figură legendară, pe care poporul a cîntat-o în balade.

Alesele calități sufletești ale eroilor constituie pilde de neuitat. Scrise într-un stil simplu și clar, explicîndu-se unele noțiuni istorice necunoscute micilor cititori, povestirile sînt accesibile și vor trezi interesul pentru cunoașterea istoriei patriei.

10—14 ani.

DUMITRU ALMAȘ — Fata de la Cozia. Ilustrații de Gh. Marinescu 42. p. Preț: 5 lei. Editura Tineretului, 1966.

Sînt povestite isprăvile vitejești ale unei fete care, deghizată în băiat, luptă împotriva turcilor, punîndu-și istețimea și cura-

Lagerlöf, Wilhelm Hauff, Mamin Sibiriak, în traducerea lui Al. Philippide, Otilia Cazimir, Dan Faur, Șt. Velisar Teodoreanu etc.

Această carte trebuie să-și găsească locul în toate bibliotecile copiilor.

jul în slujba lui Vlad Tepeș. Ea reușește să-și salveze fratele din robia turcească și să câștige inima unui viteaz căpitan de oști. Povestire instructivă, cu referințe istorice, pilduitoare prin dragostea de țară și sacrificiul eroic al personajelor. Ilustrațiile, colorate, subliniază sensul eroic al cărții.

ZORINA REGMAN

Mica bibliografie "Colocvii"

ȘCÎNTEIA

Valorile noi ale pedagogului de prof. Tamara Pînzaru (30 iulie).
Ce știm despre copiii noștri? de Valentina Radu (31 iulie).
Pedagogia și legile vârstei de prof. Elena Soare (3 august).
Metode educative potrivite vârstei de prof. Ileana Voinescu (7 august).
Vârsta adolescenței și pedagogia familiei de Valentina Radu (8 august).
Definierea personalității de Paul Diaconescu (19 august).
Renașterea — triumf al omului de prof. dr. docent Virgil Vătășianu — membru corespondent al Academiei (16 august).

ȘCÎNTEIA TINERETULUI

Rolul educativ al stimulentei de Săvulescu Aneta (2 august).
Cum ne înbrăcăm? de Dan Bihoreanu (4 august).
Serisori despre adolescență de Sen Alexandru (6 august).
Profesor — educator și model de Monica Miron (11 august).
Educația estetică a tineretului — masă rotundă organizată de V. Grigorescu și T. Stănescu (11 august).
A fi om de caracter de Galina Bădulescu (11 august).

Părinților, educatorilor, profesorilor diriginți, ne îngăduim să le sugerăm ideea de a decupa articolele, eseurile, reportajele și anchetele axate pe problemele educației, apărute în presă, și de a le păstra într-o mapă. Nevoile curente ale muncii educative cer deseori consultarea acestor articole și reportaje și ele sînt astfel mai ușor la îndemîna celor ce le caută și le solicită.

Cu precădere atragem atenția cititorilor asupra materialelor pe teme educative care apar cu regularitate în „Șcînteia”, „Șcînteia tineretului”, ca și asupra paginii săptămînală dedicată de „Contemporanul” problemelor de învățămînt și educație.

Un moment de răscruce în istoria relativ scurtă (abia 90 de ani) a discului de gramofon l-a constituit începerea folosirii masei plastice în procesul de producție. Când, în 1945, s-au fabricat primele discuri de lungă durată (microsilon) din policlorură de vinil, reducându-se totodată viteza de rotație a platanului de la 78 la 33 ture pe minut, s-a obținut nu numai îmbunătățirea simțitoare a calității reproducerii sonore, dar și lungirea considerabilă a duratei înregistrărilor pe o față de disc.

În căutarea unor neîncetate perfecționări, tehnicienii nu s-au mulțumit însă cu atât. Curînd, pe plan internațional, s-a încetățenit practica de a se folosi viteza de 16 ture pe minut exclusiv pentru înregistrări nemuzicale, și mai ales pentru piese de teatru, care pot fi editate în întregime pe un disc.

Am socotit utilă această introducere pentru a clarifica de la bun început în ce împrejurări a fost posibilă și la noi editarea (în 1961) a primei piese de teatru integrale înregistrate pe un singur disc. De-a lungul celor câțiva ani, lista discurilor de teatru a prins din ce în ce mai multă consistență. Aruncînd o privire retrospectivă, constatăm că în ce privește dramaturgia autohtonă, repertoriul a ajuns să cuprindă un număr apreciabil de lucrări, mergînd de la Alecsandri („Fîntina Blanduziei”, „Chirița în provincie”), Caragiale („O scrisoare pierdută”, „Conu Leonida față cu reacțiunea”), Delavrancea („Apus de soare”), pînă la G. Ciprian („Omul cu mîrtoaga”), Al. Kirițescu („Gaițele”), Mușatescu („Titanic-vals”), M. Sebastian („Steaua fără nume”), „Ultima oră”), Victor Ion Popa („Tache, Ianke și Cadîr”), Horia Lovinescu („Citadela sfărîmată”), Al. Mirodan („Ziaristii”), Nu a fost neglijată nici literatura universală. Shakespeare („Hamlet”), Molière („Bolnavul închipuit”), Goethe („Egmont”), Schiller („Intrigă și iubire”), Gogol („Revizorul”), Gorki („Azilul de noapte”) figurează pînă în prezent pe discuri românești. Nu încapem însă să mai este mult de făcut. Dar ceea ce s-a realizat în

răstimpul de cînd a început producția acestor discuri reprezintă o bază pentru orice discotecă teatrală, pe care și-o pot constitui atât școlile, cît și iubitorii artei dramatice în genere.

Audiția acestor discuri prezintă interes nu numai pentru cei care urmăresc să cunoască mai îndeaproape valorile consacrate ale dramaturgiei, ci și pentru admiratorii virfurilor noastre actoricești din prezent și din trecutul apropiat. Discul oferă posibilitatea de a asculta deopotrivă pe marii noștri actori în viață, ca și pe cei care, plecați pentru totdeauna dintre noi, au lăsat pe această cale o mărturie nepieritoare a înaltei lor măiestrii. A asculta, cu ajutorul discului, pe Vraca în Horațiu din „Fîntina Blanduziei”, pe Maria Filotti în Kvassia, sau pe Ion Manolescu în Satin din „Azilul de noapte”, pe Mihai Popescu în „Egmont” sau pe Jules Cazaban în Ianke din „Tache, Ianke și Cadîr” reprezintă nu numai o delectare artistică pentru amatorii de teatru, dar și o adevărată școală pentru viitorii slujitori ai Thaliei. Nu mai puțin constituie valori documentare incontestabile și creații ca acelea ale lui Calboreanu în rolul lui Ștefan din „Apus de soare”, Beligan în redactorul-șef Cerchez din „Ziaristii” sau realizarea strălucitei echipe Giugaru — Fînteșteanu — Antoniu — Beligan — Atanasiu — Angheliescu — Godeanu în capodopera lui Caragiale „O scrisoare pierdută”. Toate acestea nu se mai pierd în negura amintirii celor care au avut prilejul să asiste la spectacolele acestor mari actori, ci rămîn, pentru posteritate, documente vii, datorită memoriei de neșters a discului.

Valori artistice, valori educative, discurile de teatru se impun, pe zi ce trece, atenției generale. Pe măsura apariției unor noi lucrări ale dramaturgiei naționale și universale, teatrul pe disc merită să devină un auxiliar tot mai prețios al procesului de învățămînt și un factor activ pentru răspîndirea culturii teatrale în rîndurile masei largi.

E. ELIAN

Școlar fiind în băncile primelor clase de liceu, mă impresionau teribil medalioanele în bronz așezate de-a lungul holului sonor întins între direcție, cancelarie și secretariat: efigiile foștilor mari profesori ai Liceului Gh. Lazăr... Aproape că ne era teamă să le citim numele desfășurat în jurul figurii ca o ramură de lauri, atât erau de gravi și de monumentali. Nimeni nu ne spusese nimic despre ei și în nepriceperile noastre firești de elevi puteam să-i luăm drept Decebal sau Mihai Viteazul...

Învățînd papagalicește un text cum se zice azi „critic” despre un scriitor, ca teorema geometrică ori ca legile lui Arhimede, nu rămînea în capul nostru, din bietul autor, decît un șir de vorbe uitate și ele după examene. De cele mai multe ori nici nu băgam de seamă că era vorba de un om, de un autor de literatură care ar fi trăit cu adevărat. Învățăm abstract și debitam, la tablă, la fel de abstract.

La o răspîntie de timp cînd pana fugară din școală a redescoperit cerneala pe fundul călimării, imaginea chipurilor metalice de odinioară o regăsesc, amplificată și însuflețită, în lumea elevilor de azi a unei mari școli a țării, purtătoare a unui nume căruia cultura românească îi va fi întotdeauna recunoscătoare: Școala medie Ion Cuza din Alexandria — Cuza care a înfăptuit Unirea, Cuza care a pus piatra fundamentală a Universității din București, Alexandru Ion Cuza căruia orașul îi datorește numele...

Elevii acestei școli, peste o mie la număr, beneficiază de avantajele unei splendide inițiative realizate recent de profesorul Ion Mihăescu, sprijinit cu pasiune de poetul Ion Sofia Manolescu, de conducerea școlii, de elevi, de toată lumea cu delicate sensibilități a orașului de frumoase înfloriri spirituale. Ei au înfiripat, realizat și amplificat un *Muzeu de literatură*, o valoroasă colecție de cărți, manuscrise și documente ale scriitorilor pe care elevii îi studiază și îi învață la cursurile lor.

Copiii știu că numele trecute în tabla de materii a cărții de română nu sînt simple titluri, ci valori însuflețite prezente la ei acasă în vitrinele de cristal, în paginile tipărite, în chipul fotografiat, în rîndurile autografe dedicate lor. Contactul de viață e direct, iar prezența în actualitate a elevilor realizată total și definitiv pentru cultura fiecărui elev trecător prin acest Muzeu plin de semnificații complexe.

Înființat în primăvara anului trecut, Muzeul de literatură al școlii din Alexandria reunește veritabile documente literare de certă valoare și oferă publicului școlar cît și profesional un contact permanent cu valorile spirituale ale poporului nostru. Frumos prezentat, cuprinzător a peste 50 de manuscrise, a peste 50 de fotografii inedite, cu volume devenite rare, ale scriitorilor noștri clasici și contemporani ca și debutanți, cu panouri și vitrine încăpătoare, acest muzeu trezește în sensibilitatea fiecărui vizitator sentimente noi și puternice, imagini concrete ale vieții culturale, contribuind nemijlocit la desăvîrșirea educației multilaterale a tineretului școlar.

Pe cînd și într-alte școli colecții și muzee asemănătoare? Mă gîndesc și la posibilitatea inaugurării unor expoziții de artă, de cărți rare, de etnografie a zonelor proprii sau vecine, la schimburi de valori între școli, la o creștere progresivă a inițiativelor bunilor noștri învățători și profesori spre realizarea unor colțuri de documentare ale elevilor pe un plan mai larg — poate un album cu cîntece străvechi, zicători, vorbe sau chipuri zugrăvite de inșiși elevii lor. S-ar stringe în jurul școlii valori noi, documente autentice ale vieții de ieri și de azi, materiale de studiu pentru generațiile viitoare, bogății și averi pe care sîntem fiecare, în felul nostru, chemați a le păstra...

BARUȚU T. ARGHEZI

● ● ● RIDENDO CASTIGAT MORES ● ● ●

● Fericirea unora

Un senator, în cursul unei vizite într-o școală din Alabama, puse această întrebare elevilor:

— Nu e așa, copii, că sînteți recunoscători lui Cristofor Columb pentru faptul că a făcut călătoria sa de descoperire a Americii?

Un concert de „da” îi răspunde, urmat de un „nu” foarte hotărît.

— Și tu de ce nu ești mulțumit? întrebă senatorul.

— Pentru că sînt indian, domnule...

● Dialog cu Flammarion

O doamnă, într-un salon, întrebă pe Camille Flammarion:

— Ai putea să-mi spui, maestre, ce se ascunde înapoia lunii?

— Nu știu, doamnă.

— De unde vin ploile acestea vijelioase de o vreme încoace?

— Nici asta nu știu, doamnă.

— Costumele de la balul Marțienilor vi s-au părut exacte?

— N-aș putea să răspund...

Atunci doamna zise enervată:

— Glumești, maestre. Căci altfel pentru ce ai fi studiat atîta și la ce ar sluji știința?

Flammarion răspunde:

— Ca să răspundem, doamnă, că nu știm.

● Spirit meticulos

Robert de Montesquieu era unul din cei mai meticuloși oameni. După moartea lui s-a găsit toate cărțile, scrisorile, notițele, rînduite în cea mai perfectă ordine. S-au găsit într-un sertar capete de sfoară adunate într-o cutie pe care se afla scris:

„Capetele de sfoară care nu pot sluji la nimic”.

● Nu, tot ce cîntă e privighetoare

George Enescu a fost poftit odată în casa unui prefect de județ, a cărui fată cînta la pian cu mult „talent”, după opinia familiei.

— Așa e, domnule Enescu, că fata are talent?... întrebă mama.

— Are, scumpă doamnă, răspunde marele muzicant surzînd.

— Să vă mai cînte ceva... o doamnă?

— Da.

— Vedeți, cîntă minunat!... Face cu pianul ce vrea!...

— N-ar putea să-l închidă?

Trei

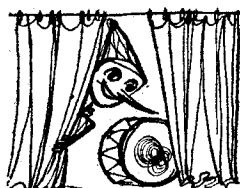
filme

ANCHETA

Copiii cresc, devin tineri, se maturizează, răspunerile mici la început sporesc odată cu numărul anilor, urmînd cursul firesc al vieții. De formarea, de educarea tineretului se ocupă părinții, școala, societatea. Cărțile, revistele, emisiunile radioteleviziunii, filmele (ce bine ar fi dacă unele filme artistice, fără a avea un „specific pentru copii și tineret“, ar răspunde cerințelor lor demne de interes) au același scop. Dacă, așa cum spuneam, filmul artistic nu i-a răsfățat pe acești oameni în formare, cu ochii mari și încrezători deschiși asupra lumii, unele din filmele de animație, corespunzătoare dezideratelor diverselor vârste, vin să le împlinească unele goluri împreună cu filmul documentar. Acesta din urmă reușește să-i capteze în mod direct. Tot prin intermediul filmului documentar se dau răspunsuri la unele probleme grave, care pot influența formația lor viitoare. Ancheta socială cu mare răspîndire în presă a căpătînt prin intermediul peliculei o și mai mare importanță, cazurile înfățișate fiind astfel prezente în ochii spectatorilor, în fața opiniei publice.

Regizorul Florica Holban a pornit cu temeritate să exploreze cinematografic acest univers delicat, restrîns în aparență, în realitate însă foarte vast. „Copiii, ah copiii“ (film ancheta premiat la Festivalul național, Mamaia 1964) aducea în discuție situația copiilor abandonati de părinți, locuind astăzi, prin grija statului, în Case ale copilului, unde au găsit căldură și dragoste. Majoritatea acestor copii sau adolescenți au ajuns aci nu în urma unor catastrofe de neînțeles, ci datorită unor incidente pe care nu le-au dorit, incidente care au dus la destrămarea familiei. La început a fost întrebarea „unde este tata sau mama de nu mai stă cu noi?“, apoi a început să pătrundă stînjeneala și răceala în căminul unde nu mai simt

poate mai bine. Vietile, familiile se reface, dar și de data asta nu trebuie uitat copilul. Copiii găsiți de Florica Holban sînt fericiți, se simt bine, nu le lipsește nimic, noii lor părinți, educatorii îi înconjoară cu toată afecțiunea. Unii din eroi au depășit copilăria, sînt adolescenți, și-au recîștigat încrederea în viață. Dar întrebă-

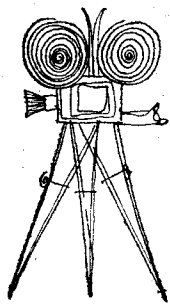
rile ce le amintesc de părinți stîrnesc unora melancolie, altora lacrimi uneori marcate de indiferență. „N-au mai venit“, „n-au mai vrut să știe de mine“, „vine din cînd în cînd, mă întrebă cum mă simt“. Iată cîteva răspunsuri reproduse din memorie. La ce folosesc asemenea vizite formale, fără dragoste? La nimic, sau mai rău, la zgîndărirea unei răni, care altfel s-ar închide, de s-ar închide.

Dacă așa se întîmplă cu copiii părăsiți de părinți, iată că mai sînt și exemple inverse: copii ce nu mai vor să știe de părinți. Acesta este obiectivul unei alte anchete întreprinsă de Florica Holban: „Copiii, iar copiii“ (din nou premiul Festivalului național, Mamaia 1966). Acest nou document uman nu mai este atît de izbit ca primul, fiindcă regizoarea și-a pregătit eroii, a „repetat“ cu ei, lipsind filmul de spontaneitate, scîzîndu-i astfel cuantumul de veridicitate. După ce și-au închinat viața creșterii și educării copiilor (căci pentru un părinte, copilul rămîne tot copil, chiar dacă a depășit 20 de ani), părinții sînt abandonati prin cămine de bătrîni, lipsindu-le nu sprijinul material și îngrijirea, ci dragostea de care au nevoie după o viață întreagă de muncă și sacrificiu, sau, și mai rău, trebuind să apeleze la instanțele judecătorești ca să li se facă dreptate. „M-au crescut, era datoria lor“, „îi trimit (și suma este ridicolă) de ce nu-i ajunge?“, „ce mai vrea, am și eu viața mea“... iată cîteva răspunsuri, citate tot din memorie. Cel care azi, om pe picioarele lui, cu situație, vorbește numai de datoria pe care au avut-o părinții față de el, considerîndu-se absolvit de orice obligație, este foarte vinovat. Era într-adevăr datoria părinților să-l crească, dar devenind element util societății, făcînd parte din ea, nu este om întreg și nu i se poate adresa acest apelativ, o parte din sufletul lui fiind uscată. Degeaba un asemenea individ este emoționat ascultînd un concert, participînd la un spectacol sau cîntîmîndu-și un prieten nefericit. Nu-l credeți. Minte. Atîta timp cît nu se îndreaptă cu dragoste spre cei care au nevoie de ea, spre cei care azi au atins pragul bătrîneții și pentru care un zîmbet al „copilului“, o vorbă bună, sînt mai mult decît o rază de soare, acesta nu mai poate fi considerat om. Sfișietoare sînt fețele bătrînilor, filmate în prim plan, care se mistuie de dor după copiii pe care nu i-au văzut de mult. Și cîtă dragoste mai emană, scu-

zele pe care le gășesc oricînd, resemnarea. Sfișietoare sînt luminile izvorite din ochii oboșiți de trudă și așteptare.

Indiferent cum arată, ce au făcut părinții și copiii, există peste ani o punte care se poate înlînde, aceea a dragostei, a înțelegerii și uneori chiar a iertării. Un alt film ancheta, admirabil realizat, ne-o dovedește cu prisosință. Este „Cazul D.“ (Premiul criticii și al revistei „Cinema“, Mamaia 1966) al cărui autori (regizor Al. Boiangiu, scenariu Mihai Stoian, operatori Gh. Hirschdörfer și Sergiu Huzum) demostrează din plin calitățile lor reportericești.

Pornind de la unele materiale apărute în „Scînteia“, ajutați de cei cărora le cereau sprijinul, reporterii au reușit să afle realitatea acestui caz. Un pensionar al unui cămin pentru bătrîni a trimis o scrisoare ziarului „Scînteia“ cîutîndu-și fata despre care nu mai știa nimic de vreo douăzeci de ani. Ancheta socială întreprinsă își depășește cadrul, devenind un eseu psihologic, urmîrind, ca să spun așa, coborîrea a trei trepte de conștiință (de către cei implicați, indiferent de vîrstă), și anume: obiectivitatea, devenită curînd subiectivitate în nararea evenimentelor, apoi coborînd treapta cea mai de jos, aceea a deformării totale a adevărului, devenind (cuvîntul pare cam tare) minciună pentru a se autoapăra, pentru a arunca răspunderea pe seama celui alt, situația de victimă pîrînd mai avantajoasă. Așa face bătrînul Dobrotă, declarînd că nevasta i-a murit și fata adoptivă l-a părăsit, așa face fosta lui soție care a divorțat de el fiindcă ducea o viață ușurată, spunîndu-i fetei că tatăl ei a murit, așa fac rudele apropiate, așa face și fata, Ana Dobrotă, care nu s-a interesat niciodată de ceea ce s-a întîmplat în adevăr cu tatăl său, luînd de bun ce i s-a spus. Iată însă că, datorită acestei scrisori, adevărul a ieșit la iveală. Peste zece ani, cei care au fost o familie se vor putea întîlni, bătrînul își va vedea nepoții, nu fiindcă

aceeași ocrotire, aceeași siguranță. Desigur, cel care crede că nu mai are de împărțit nimic cu tovarășul de viață, judecă egoist, unilateral, fără să pună în balanță și soarta celui alt component al familiei, copilul. A da viață unui om nu este numai plăcerea unei distracții cu o păpușă însuflețită, ci o mare răspundere față de viitorul lui. Desigur, sînt neînțelegeri și neînțelegeri și nimeni nu-și poate asuma greaua sarcină de a le judeca și condamna de la distanță. Răspunderea ar fi prea mare și erorile incerte, dar... și există un „dar“ ori-cînd, fiecare luptînd să-l soluționeze cum se

filmul are nevoie de un happy-end, ci pentru simplul motiv că așa o cere viața, viața adevărată, relațiile dintre oameni, înțelegerea și dragostea care sînt temelia familiei și societății.

ANDRIANA FIANU

LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR

Nu m-am gândit niciodată prea serios în câte feluri denumesc oamenii anul, dar mi se pare că ei fac aceasta după preocupările și aspirațiile lor. Așa avem, în afară de cel calendaristic, un an sideral sau astronomic (am avut chiar și un an al soarelui calm), apoi an agricol, financiar, literar, teatral, muzical. Am lăsat dinadins la urmă anul școlar, pentru că el mi se pare a întruni acele maxime virtuți ce caracterizează uriașa sete de cultură a tuturor generațiilor, a tuturor oamenilor. El este și cel mai grăbit: începe toamna și se încheie vara. El mi se pare a fi una din cele mai înălțătoare, mai nobile și mai frumoase împărțiri a timpului, deoarece este caracterizat printr-o lumină de mii de ori mai scnteietoare decât aceea a soarelui. Reverberația aceasta plină de strălucire vine chiar și de la cel mai modest abecedar, ea vine din pătrățelele caietului de aritmetică, din tomurile cursurilor universitare, de la catedra învățătorului pasionat de munca lui nobilă, ca și din băncile școlărilor însetați de învățatură.

Țara mea nu are o universitate atât de veche ca aceea din Padova, de exemplu, deși încă la începutul secolului XV în timpul lui Alexandru cel Bun exista la Suceava o școală superioară. Dar patria mea socialistă este azi, pe globul pământesc, una din țările cele mai generos și înțelept atente la dezvoltarea impetuoasă a învățămîntului.

Iată câteva cifre edificatoare: dacă în anul 1938-39, în România se aflau doar 55.215 cadre didactice, în anul 1965-66 numărul lor a ajuns la 185.682. În anul trecut, în școlile generale din România au învățat 2.931.758 elevi, iar în licee 220.905 elevi. Și încă un amănunt revelatoriu: începînd din anul 1960, cînd în România socialistă s-a trecut la sistemul difuzării gratuite a manualelor școlare, s-au împărțit 1.501 titluri într-un tiraj total de 107.573.050 exemplare. Valoarea lor atinge cifra, de-a dreptul astronomică, de 640.184.000 lei.

În toamna aceasta își deschid porțile monumentale, alături de școlile construite în ultimele două decenii, sute de școli dotate cu mobilier, laboratoare și biblioteci noi. Între ele vor fi și câteva zeci de licee noi, liceele de specialitate: agricole, industriale, economice, pedagogice.

Pe băncile școlilor își așteaptă învățăceii milioane de manuale proaspăt ieșite din teascurile tipografice. În pragul școlilor, cel mai copilăros și mai jovial și mai entuziast elev va scutura cu frenezie clopoșelul de alamă. Cupa de metal sonor, fericită parcă ea însăși, va ride pin-la lacrimi. În această muzicală și poetică întîmpinare de zurgăldi, poetul din mine pare să audă îndemnul cuceritor și generos: Bine-ați venit, copii, la școală!

PETRU VINTILĂ

Fotografia de pe copertă: Început de an școlar la Școala generală din comuna Turț — Țara Oașului, regiunea Maramureș.

Foto: NICU VASILE

ȘI SCRIITORII AU FOST ELEVI

O AMINTIRE

În aceeași vreme cînd se aprindea la Budapesta facla revistei „Familia” scoasă de un tînăr intelectual ardelean, Iosif Vulcan, la București se înființa un alt focar de lumină, liceul „Mihai-Viteazul”.

Am fost și eu elev al acestui venerabil așezămînt de cultură. Sînt aproape șaptezeci de ani de atunci. Liceul se afla în strada Italiană. Era director profesorul Otescu, tatăl compozitorului I. Nonna-Otescu și al altui băiat înzestrat, autorul de mai tîrziu al piesei „Copelia”, jucată la Teatrul Național.

I. Nonna — Otescu făcea parte din fanfara liceului. Era toboșar. Și-a început cariera de mult înzestrat compozitor, dirijor și șef de orchestră, bătînd toba mică. Era un adolescent palid, cu trăsături delicate, feminine, pe care le-a păstrat pînă la sfîrșitul vieții. Liceul „Mihai-Viteazul” a dat multe personalități culturii noastre. Aveam profesor de limba română pe severul C.S. Stoicescu. La această materie, am fost un excelent elev. Dascălul de românește îmi pune mereu nota 10, spre mirarea colegilor mei cu care nu era atât de darnic. În schimb, la alte materii eram destul de slab. La matematici, de pildă, alternam între nota unu și trei. Dacă profesorul de istorie, Aguletti, și cel de franceză, Ciupagea, au fost destul de indulgenți cu mine, omul care trebuia să mă învețe latinește, domnul Locusteanu, m-a lăsat corigent.

A fost cea mai tristă vară din viața mea. Începuse vacanța. Și eu dădeam tircoale liceului închis. Ce căutam mereu în jurul lui? Ce așteptam de la porțile sale de fier încuiate? Ca și cum zidurile pustii mi-ar fi dat nota care-mi trebuia ca să trec clasa cu succes! Cartierul era plin de mireasma oțetarilor. De câte ori simt o adiere de oțetari, îmi amintesc de acele melancolice zile de iunie, cînd mi se părea că toată lumea mă arată cu degetul, ca pe un mare vinovat:

— A rămas corigent la latină...
A rămas corigent la latină!... iată refrenul pe care adierea ușoară a vîntului îl răsplinea prin miile de crengi de oțetar înflorit...

Împreună cu aceste melancolice amintiri, mai am și amintirile duoase ale colegilor mei de-atunci... adolescenți plini de viață și de visuri, cu care ne făceam planuri de viitor, plecări spre țărmuri depărtate... Visam să ajungem regi la hotențoși, după ce fusesem căpitani de vapor, în drum spre insule și continente fabuloase...

În amintirea acelor visuri copilărești am scris mai tîrziu o poezie care se sfîrșea așa:

Tot mai puține moș-ajunuri ne-au rămas...
Bătătorim aceleași străzi bucureștene...
Strivim zîmbind, o lacrimă-ntr-o gene...
Nu cred să mai ajungem căpitani de vas...

VICTOR EFTIMIU

POȘTA REDACȚIEI

Victor Barbeș, învățător pensionar, satul Crușovăț, raionul Orșova: Ne bucură faptul că ați întâmpinat apariția revistei noastre cu sentimente atât de frumoase. Sugestia dumneavoastră privind abordarea problemelor de educație în mediul rural o vom realiza în numerele viitoare și va fi permanent în atenția noastră.

Prof. Nanu Al. Dimitriu: Reținem numai schița „Biletele”. Articolul este perimat.

Prof. Mattei N. Eleonora, Fetești-Gară: Obiecțiile aduse schiței lui N. Velea (Jurnal într-o oră) suferă de exagerare și unilateralitate. Nici pe departe nu e vorba de astfel de lucruri „extravagante”, iar autorului ei, scriitor tânăr, cunoscut și apreciat, nu i se poate face proces de intenție.

M. Cernea: Plicul dumneavoastră ne-a adus și primul ecou la dezbateră asupra literaturii pentru copii și tineret inaugurată de criticul literar I.D. Bălan cu articolul său „Unde ești copilărie?” Propunerile formulate de dumneavoastră le-am inserat în paginile scrise de cititori.

Prof. Valeriu C. Neșțian — Huși: Vă mulțumim pentru urările de succes adresate revistei. Faptul că ați mai publicat și în alte reviste (Gazeta Învățământului, Contemporanul, Cronica), e o garanție că articolele dumneavoastră vin din partea unui om obișnuit cu scrisul. Articolul „Cheia inimii unui copil”, deși mai greu lizibil, deoarece nu e dactilografiat, va intra în atenția redacției. Primim cu plăcere și bucurie colaborarea cititorilor noștri, educatori, profesori și părinți, cu conștiința că o legătură strânsă între cititori și revistă este menită să contribuie, printr-un efort comun, la realizarea idealului ce și l-a propus publicația noastră încă de la primul ei număr.

Inv. I. Cazan, com. Lunca Mureș, reg. Cluj: Reținem din scrisoarea dumneavoastră aprecierile asupra revistei: „adună în paginile ei, chiar de la primul număr, articole, păreri, anchete, schițe, recenzii, reportaje cu caracter pedagogic, răspunsuri temeinice ale unor oameni de știință, artiști, profesori, părinți, învățători, la unele probleme ce le ridică școala și viața. Acest material prețios, studiat cu creionul în mână și pus în aplicare în problemele vitale ale școlii, familiei și societății, constituie un ajutor prețios pentru noi, cei care muncim la catedră. Închei scrisoarea cu adâncă mulțumire partidului că a inițiat apariția revistei, cu adâncă mulțumire celor ce ostensesc și scriu pe paginile ei”.

Ion Dașa — Baia Mare: Studiul pe care ni-l cereți îl puteți găsi fie la Biblioteca regională din orașul dumneavoastră, fie la biblioteca Institutului Pedagogic din localitate. În general, pentru ceea ce vă interesează în munca pedagogică și educativă, vă rugăm să urmăriți și „Mica bibliografie Colocvii”, rubrică pe care am inaugurat-o în numărul 2 al revistei.

I. Babin — București: Colaborarea fiecărui cititor este așteptată și binevenită. Condiția primordială este de a ni se trimite materiale axate pe profilul publicației noastre. În ceea ce vă privește, așteptăm de la dumneavoastră note sau articole scurte pentru rubrica „Meridiane”, traducerid in limbile pe care ne-ați comunicat că le cunoașteți.

Tanaschiev Valentina, profesoară, Gherla, reg. Cluj: Nefiind o publicație literară, revista noastră nu publică nici proză, nici poezie. Deși schița dumneavoastră (Incredere) are nu numai virtuți educative, dar și certe calități literare, ne vedem puși în situația de a nu o publica. Vă rugăm să ne comunicați dacă putem s-o transmitem „Gazetei literare” sau „Luceafărului”. În ce ne privește, dorim să primim colaborări axate pe profilul revistei (articole, eseuri, reportaje, note) privitoare la problemele educației copiilor și adolescenților în relația „școală, familie și societate”, evidențiată de fapt chiar și în titlul revistei.

Florian Dragomirescu, învățător pensionar, Giurgiu: Trimițeti-ne maximele despre care ne scrieți. În cazul în care conțin ceea ce credem că ar interesa publicul cititor, le vom insera în coloanele revistei noastre. Spicuim pentru cititorii noștri din articolul dumneavoastră „Despre educație” câteva din gindurile care ne-au plăcut cu deosebire: „Tot ceea ce fac părinții se imprimă la copii cu fidelitatea cu care ne vedem chipul în apă. Prin urmare, educatorul să nu se bazeze pe aceea că ei nu înțeleg acțiunile și vorbele cele rele, căci orice act al lui se gravează în străfundul inimii copilului”.

Toma Cocîșiu, învățător pensionar, Blaj: Vă mulțumim pentru observațiile și sugestiile cu care veniți pe marginea primului număr al revistei noastre. Vom căuta să remediem în viitor ceea ce ne-a scăpat în alcătuirea primului număr.

Elena Adamescu Someșanu, lector I.P.C.D. Iași: Ne-au plăcut povestirile dumneavoastră cu întâmplările adevărate din viața copiilor. Le-am reținut pentru a le oferi cititorilor noștri, în speranța că le vor gusta cu aceeași plăcere și că din ele vor avea multe de învățat. Mai scrieți-ne.

• O RUBRICĂ NOUĂ

ne propune profesorul Ab. Toma din Iași: „Nu cred că voi contraveni sensului real al revistei dacă voi propune ca în paginile ei să se rezerve loc unei rubrici în care să se publice note, studii, comentarii despre o serie de mari personalități ale școlii noastre”. D-sa ne și făgăduiește o evocare intitulată „C. Dimitrescu — Iași, înaintaș al școlii românești”.

Redacția a avut de la început în vedere posibilitatea unei astfel de rubrici și, desigur, sugestia tovarășului Ab. Toma vine în întâmpinarea ei. Peste câteva numere vom inaugura această rubrică, pe care o considerăm utilă și interesantă.

• JOUL COPILOR ȘI CIBERNETICA

Tovarășul Max Manolescu din Alexandria ne trimite un articol intitulat „Jocul copiilor și cibernetica”. Tema, deosebit de interesantă se rezumă însă a fi, la colaboratorul nostru, un simplu comentariu la studiul „Cibernetica” de Ed. Nicolau și C. Bălăceanu. Evident, am fi dorit ca articolul trimis să cuprindă observații proprii și nemijlocite asupra relației „joc — cibernetică” și nu un exercițiu marginal și reținut la limitele vag teoretice ale chestiunii. Rugăm colaboratorul nostru să revină cu un astfel de articol (scris mai concentrat), dar nu ne lasă inima să nu atragem și altor cititori (profesori de psihologie) atenția asupra unui subiect atât de semnificativ și modern în opera de cunoaștere a copilului.

• CABINETUL MEDICAL „COLOCVII”

Mai mulți cititori vin cu sugestia să publicăm în revistă și o rubrică medicală. Unii cititori

propun ca titlu „Sfatul medicului”, alții propun pur și simplu articole axate pe teme medicale privind îngrijirea sănătății copiilor. Am găsit într-una din scrisori și sugestia unui titlu original: „Cabinetul medical Colocvii”. Dorim să aflăm și părerea altor cititori în legătură cu ideea acestei rubrici. Oricum, îngrijirea sănătății, educația sanitară, constituie un capitol important în domeniul larg al muncii educative și nu-l vom neglija. Dar, înainte de a trece la realizarea rubricii propuse, dorim să ascultăm și să primim cât mai multe opinii în legătură cu ea.

• CASELE DE COPII

O carte poștală, nesemnată, declarată însă a fi scrisă de către un grup de învățători, ne comunică propunerea de a se constitui (probabil în cadrul revistei) un colectiv de cercetători psihologi și pedagogi, a căror muncă ar fi menită să sprijine activitatea cadrelor didactice din casele de copii.

Propunerea am transmis-o Ministerului Învățământului. Deocamdată, în numărul 2 al revistei am publicat reportajul „Într-o casă cu 140 de copii”, urmînd ca pe viitor să publicăm reportaje, articole, studii, interviuri și anchete sociale axate pe această temă a cărei însemnătate nu o subestimăm.

•
Către cititorii și colaboratorii noștri: În măsura posibilităților e bine ca articolele trimise să fie scrise citeț, pe o singură parte a filei, sau dactilografiate. Colaboratorii sînt rugați, de asemenea, să scrie adresa exactă și să ne comunice nu numai pseudonimul, ci și numele lor real. Ei sînt rugați să ne transmită sugestiile și propunerile în legătură cu materialele și forma în care ele apar în paginile revistei, deoarece năzuința redacției este ca, ținînd cont de opiniile cititorilor și, în măsura posibilităților, să oglindească în „Colocvii” tot ceea ce preocupă pe educatori și părinți în domeniul educației.

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
Revistă lunară editată de Ministerul Învățământului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION ASZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; TATIANA CAZACU-SLAMA, psiholog; SABINA CONSTANTIN, vice-președintă a Sfatului popular regional Cluj; GH. DIACONU, dir. Școlii profesionale „Grivița Roșie”, București; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Școlii pedagogice, Bacău; I. MATEI, sociolog; Conf. Dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof.; Conf. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA TIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; PETRU VINTILĂ, (redactor șef adj.); ERWIN WILK, profesor, București.

pentru
COPIII Dvs.

BOMBOANE

DROPSURI DIFERITE
ROLSURI
TURIST
FRUCTOLA
CAFINO
MOZAIC
COSMOS

BOMBOANE UMLUTE CU CREMĂ LAPTE
BOMBOANE UMLUTE CU PASTĂ DE FRUCTE

**FOLOSIȚI DISCUL PENTRU
STUDIUL LIMBILOR STRĂINE**

ELECTRECORD editează, în colaborare cu Editura Didactică și Pedagogică, discuri — anexe la manualele școlare pentru studiul limbilor străine.

Până în prezent au apărut discurile:

- EXE 0204 — Limba rusă cl. VI
- EXE 0205 — Limba rusă cl. VII
- EXE 0206 — Limba engleză cl. VI
- EXE 0207 — Limba engleză cl. VII
- EXE 0208 — Limba franceză cl. VI
- EXE 0209 — Limba franceză cl. VII

În cursul lunii septembrie vor mai apare discurile:

- EXE 0243 — Limba rusă cl. VIII
- EXE 0240 — Limba rusă cl. IX
- EXE 0247 — Limba rusă cl. X
- EXE 0241 — Limba engleză cl. VIII
- EXE 0237 — Limba engleză cl. IX
- EXE 0244 — Limba engleză cl. X
- EXE 0242 — Limba franceză cl. VIII
- EXE 0238 — Limba franceză cl. IX
- EXE 0245 — Limba franceză cl. X
- EXE 0239 — Limba germană cl. IX
- EXE 0246 — Limba germană cl. X

Procurați-vă aceste discuri de la toate magazinele de specialitate din țară.

Combinatul de celuloză și hîrtie—Călărași

Produce:

- Celuloză din paie naturală
- Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

Hîrtie:

- Hîrtie Offset
- Hîrtie tipar înalt
- Hîrtie de scris I.A.
- Hîrtie de scris I.B.
- Hîrtie cretată
- Hîrtie suport pentru cretare
- Hîrtie de ambalaj albit
- Hîrtie de ambalaj rezistent

Caiete:

- cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
- de aritmetică și dictando de 8—100 file
- de aritmetică și dictando cu spirală 100 file
- pentru teză
- caiete repertoare cu 48—100 file

**CITIȚI ȘI RĂSPÎNDIȚI REVISTA
COLOCVII**

despre școală, familie și societate

**IZVOR
de sănătate
și energie**

**gemuri și
nectaruri de fructe**